BANK NEGARA MALAYSIA
CENTRAL BANK OF MALAYSIA

Buletin Suku Tahunan BNM memberikan penilaian suku tahunan mengenai perkembangan ekonomi, monetari dan kewangan Malaysia. Penilaian ini termasuk penilaian mutakhir oleh Bank Negara Malaysia berhubung dengan hala tuju ekonomi pada masa hadapan. Buletin ini juga memberikan pemahaman tentang isu ekonomi dan kewangan semasa, termasuk sorotan penting berkaitan dengan inisiatif dasar yang dilaksanakan oleh Bank Negara Malaysia dalam memenuhi mandatnya.

Kandungan

MS4 **Sorotan Penting**

MS7 **Persekitaran Ekonomi Antarabangsa**

MS9 **Perkembangan Ekonomi Malaysia**

MS19 *Rencana 1: Menilai Semula Insentif Pelaburan*
MS29 *Rencana 2: Ketidakseimbangan dalam Pasaran Harta Tanah*

MS37 **Perkembangan Monetari dan Kewangan**

MS41 *Rencana 3: Indeks Keadaan Kewangan Malaysia*

MS47 **Mengurus Risiko kepada Kestabilan Kewangan**

MS59 **Pertimbangan Dasar oleh Bank Negara Malaysia**

MS61 **Tinjauan Makroekonomi**

Rencana Khas

MS65 *Rencana Khas: Memperkasakan Lembaga Pengarah: Ke arah Tadbir Urus Korporat Institusi Kewangan yang Lebih Mantap*

MS71 **Tambahan**

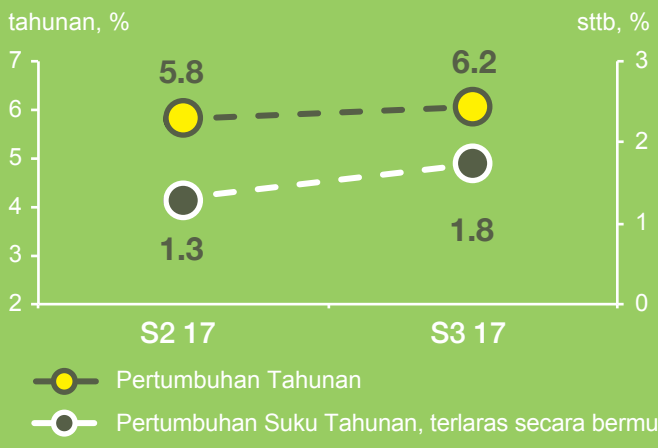
Sorotan Penting

Pembangunan Ekonomi dan Kewangan S3 2017

Pertumbuhan KDNK lebih tinggi pada 6.2%

Permintaan dalam negeri terus meningkat dan merentas semua sektor ekonomi

Pertumbuhan KDNK Benar

Permintaan dalam negeri meningkat 6.6% (S2 2017: 5.7%), dipacu oleh sektor swasta

Dari segi penawaran, sektor perkilangan dan perkhidmatan kekal sebagai pemacu utama pertumbuhan

Penurunan kadar inflasi disebabkan terutamanya oleh harga bahan api domestik yang lebih rendah

Inflasi kategori pengangkutan lebih rendah

Harga Minyak Mentah Lebih Tinggi
S3 2017: USD52/tong
S217: USD50/tong

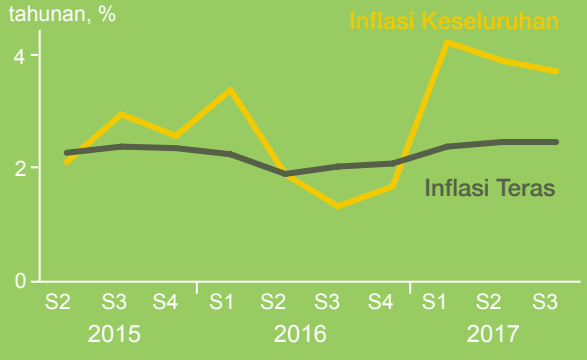
Nilai Ringgit Lebih Kukuh
S3 2017: RM4.26/USD
S217: RM4.33/USD

Harga Petrol RON95 Lebih Rendah
S3 2017: RM2.09/liter
S217: RM2.10/liter

* Anak panah menunjukkan kesan terhadap inflasi

Inflasi teras kekal stabil

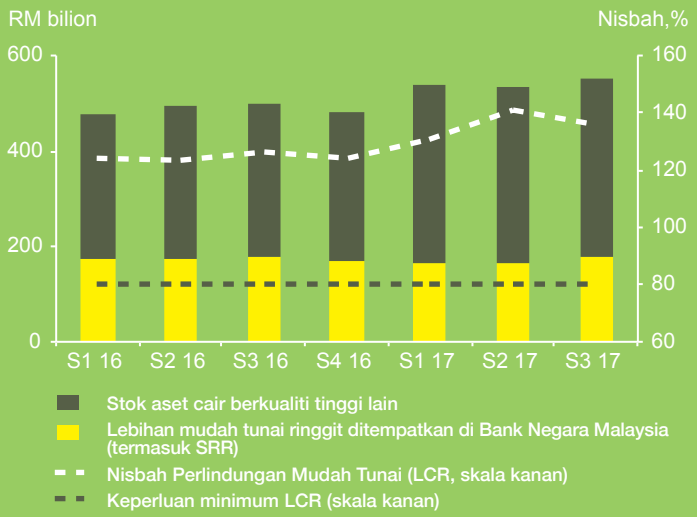
Inflasi Keseluruhan dan Teras

Keadaan pembiayaan kekal menyokong ekonomi

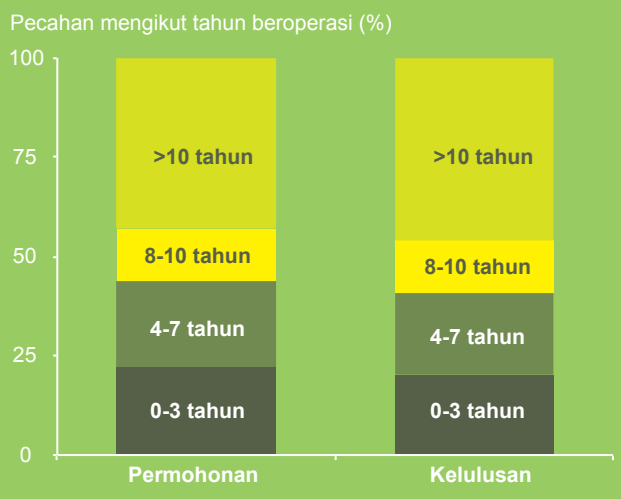
Sistem perbankan mempunyai mudah tunai yang mencukupi untuk menyokong pengantaraan kewangan

Nisbah Perlindungan Mudah Tunai dan Aset Cair

PKS, termasuk syarikat permulaan, terus mendapat akses kepada pembiayaan

Pemohonan dan Kelulusan Pembiayaan PKS

Sumber: Jabatan Perangkaan, Malaysia dan Bank Negara Malaysia kecuali dinyatakan sebaliknya
Untuk maklumat lanjut, layari www.bnm.gov.my

Sorotan Penting

Rencana

Menilai Semula Insentif Pelaburan

Kajian mengenai kerangka insentif pelaburan adalah tepat pada masanya untuk persediaan Malaysia menghadapi masa depan

FDI pengubah penting ekonomi

- Pada masa lalu, FDI telah memacu eksport, pekerjaan dan produktiviti
- Walau bagaimanapun, manfaat tidak ketara dalam keadaan penggunaan input asing yang tinggi

Input Asing

Perkhidmatan Asing | Input Diimport | Pekerja Asing

Insentif menyebabkan kos fiskal yang tinggi dan mungkin lewah

81% syarikat akan terus melabur **tanpa insentif**

- Cukai korporat dilepaskan ~6.0 -8.9% daripada hasil cukai Kerajaan
- Bukti bahawa syarikat akan terus melabur walaupun tanpa insentif

Sumber: World Bank Facility for Investment Climate Advisory Services

Persekitaran global yang pesat berkembang memerlukan insentif pantas dan bijak

- Pendekatan berdasarkan prinsip untuk mengenal pasti FDI berkualiti
- Insentif terikat kepada petunjuk berdasarkan prestasi dan hasil

Perubahan iklim Inovasi
Gangguan teknologi **Pekerjaan berkemahiran**
Perbandaran pesat Kompleksiti ekonomi
Pilihan pelabur berubah-ubah

Ketidakseimbangan Pasaran Harta Tanah

Ketidakseimbangan penawaran-permintaan dalam pasaran harta tanah kediaman dan komersial boleh menimbulkan risiko yang lebih menyeluruh kepada ekonomi

Peningkatan dalam Harta Tanah Kediaman Tidak Dijual

- Tahap tinggi sedekad dalam unit tidak terjual (130,690 unit sehingga S1 2017)
- 83% unit tidak terjual berharga melebihi RM250,000
- 61% unit tidak terjual ialah pangsapuri

Lebihan Bekalan Kompleks Pejabat dan Membeli-Belah

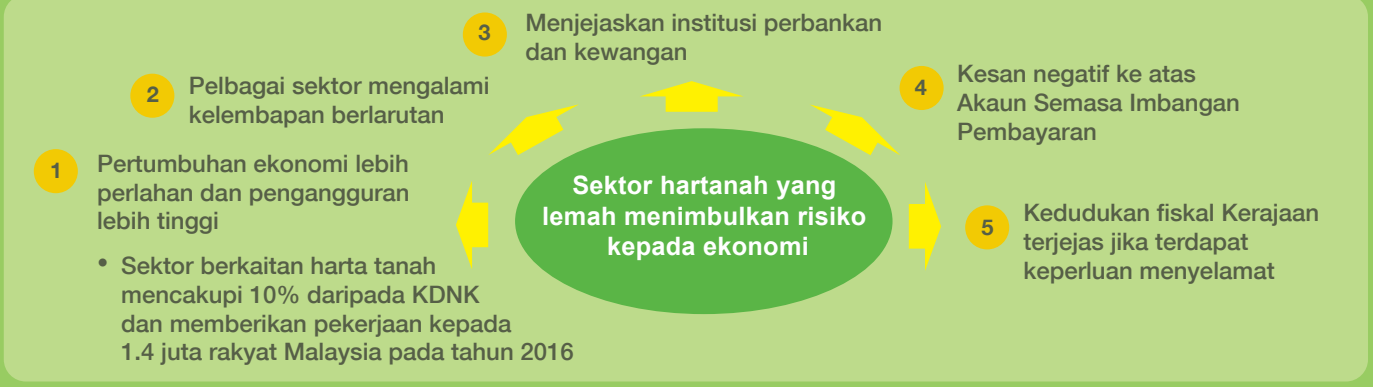

1 dalam 3 Pejabat kosong menjelang 2021

140 Pusat membeli-belah baharu dalam pasaran menjelang 2021

Sumber: Jones Lang Wootton, Pusat Maklumat Harta tanah Kebangsaan

Sumber: Jabatan Perangkaan, Malaysia dan Bank Negara Malaysia kecuali dinyatakan sebaliknya
Untuk maklumat lanjut, layari www.bnm.gov.my

Sorotan Penting

Jawatankuasa Pasaran Kewangan (FMC)

Jawatankuasa Pasaran Kewangan (FMC) terus berusaha mengukuhkan daya tahan dan memajukan pasaran kewangan domestik

Siri 1 (Dis 2016)

Menyeimbangkan semula permintaan dan penawaran pertukaran asing (FX) untuk pasaran tempatan

- 25% perolehan eksport dikekalkan dalam mata wang asing
- Penyelesaian urus niaga perdagangan dalam ringgit antara pemastautin
- Penyelarasan had kehematan pelaburan mata wang asing untuk pasaran tempatan dan luar pesisir

Menggalakkan pengurusan risiko FX dalam pasaran tempatan

- Rangka kerja lindung nilai yang aktif dan dinamik untuk pemastautin dan pelabur institusi
- Menambah baik rangka kerja untuk Pejabat Luar Negeri Dilantik

Siri 2 (Apr 2017)

Fleksibiliti tambahan bagi pengurusan risiko FX

- Fleksibiliti tambahan bagi pelindungan nilai yang dinamik untuk pelabur institusi
- Pelindungan nilai yang aktif untuk syarikat

Mudah tunai pasaran bon meningkat

- Liberalisasi jualan singkat yang dikawal selia

Menggalakkan amalan pasaran yang adil dan berkesan

- Kod Amalan Pasaran Baharu untuk Pasaran Kewangan Borong
- Prinsip-prinsip Pasaran Kewangan yang Adil dan Berkesan

Sumber: Bank Negara Malaysia

Persekitaran Ekonomi Antarabangsa

SOROTAN PENTING

- **Pertumbuhan global terus meningkat berikutan penggunaan dan pelaburan yang terus berkembang.**
- **Ekonomi Asia mengekalkan prestasi pertumbuhan dua angka dalam eksport ekoran permintaan global yang terus kukuh.**
- **Prestasi pasaran ekuiti bertambah baik berikutan keadaan ketidaktentuan pasaran kewangan yang semakin reda.**

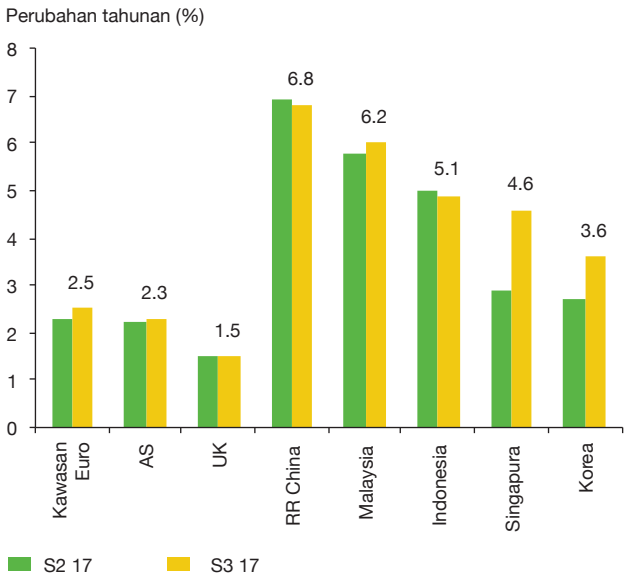
Pertumbuhan global terus berkembang

Aktiviti ekonomi global terus berkembang pada suku ketiga 2017. Penunjuk berfrekuensi tinggi seperti indeks pengurus pembelian (PMI) global dan pengeluaran perindustrian dalam ekonomi maju dan kebanyakan negara utama di Asia terus bertambah baik. Perkembangan ini mengesahkan pemulihan ekonomi yang semakin teguh merentas negara.

KDNK yang disiarkan pada suku ketiga menunjukkan bahawa ekonomi maju mencatat pertumbuhan yang mampan, disokong oleh penggunaan dan pelaburan swasta. Hal ini terus menyokong permintaan global berikutan peningkatan import yang berterusan daripada ekonomi maju. Permintaan dalam negeri Republik Rakyat China (RR China) terus menyokong pertumbuhan dan perdagangan global, meskipun pada kadar yang lebih sederhana. Hasilnya, rantau Asia terus mendapat manfaat daripada perkembangan yang menggalakkan di luar negara yang seterusnya memperkukuh permintaan dalam negeri.

Pengembangan ekonomi global lebih pantas pada S3 2017

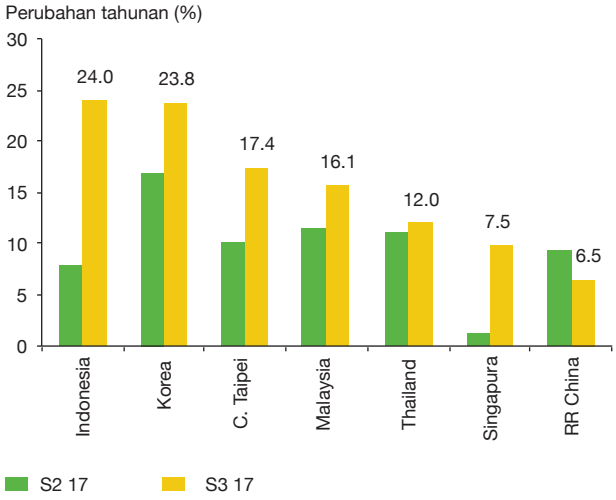
Rajah 1: Pertumbuhan KDNK

Sumber: Pihak berkuasa negara

Sektor Perdagangan Meningkat pada S3 2017

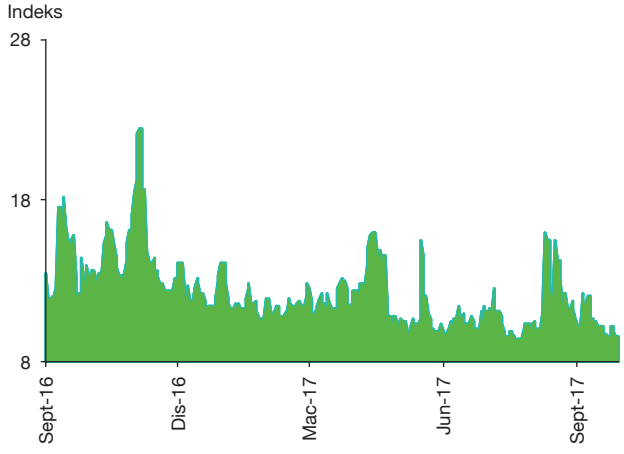
Rajah 2: Pertumbuhan Export Ekonomi Terpilih (dalam USD)

Sumber: Pihak berkuasa negara

Ketidaktentuan Rendah dalam Pasaran Kewangan

Rajah 3: Indeks Ketidaktentuan (VIX) Chicago Board Options Exchange (CBOE)

Sumber: Bloomberg

Perdagangan di Asia pada amnya meningkat

Perdagangan global terus menunjukkan momentum pertumbuhan yang lebih kukuh seperti ditunjukkan oleh perkembangan yang meluas merentas kategori produk dan destinasi. Pelaburan yang terus meningkat dalam ekonomi maju serta pembinaan infrastruktur dan harta tanah yang mampan di RR China menjadi pendorong peningkatan perdagangan global.

Pada suku ketiga, eksport ekonomi Asia mencatat pertumbuhan dua angka yang kukuh, terutamanya sektor elektrik dan elektronik (E&E). Korea dan China Taipei telah mendapat manfaat daripada eksport barangan separa konduktor yang lebih tinggi untuk kegunaan keluaran elektronik. Yang nyata, eksport Korea mencatat kadar pertumbuhan terpantas sejak S1 2011 (S3 2017: 23.8%; S1 2011: 29.6%). Eksport Indonesia kembali pulih untuk mencatat pertumbuhan yang kukuh sebanyak 24.0%. Pemulihan eksport ini mencerminkan peningkatan eksport minyak dan bukan minyak selain kesan asas yang rendah pada tahun sebelumnya (S3 2016: -4.9%).

Keadaan ketidaktentuan pasaran kewangan semakin reda

Pada suku ketiga, keadaan ketidaktentuan pasaran kewangan global semakin reda. Yang nyata, pengumuman data ekonomi yang lebih baik daripada jangkaan dalam ekonomi utama telah menaikkan sentimen pelabur, khususnya pada separuh pertama suku ketiga.

Walau bagaimanapun, keadaan ketidaktentuan ini berulang kembali pada separuh kedua suku tersebut. Ini berikutan tercetusnya ketegangan geopolitik yang serius di Korea Utara serta keadaan cuaca yang buruk di AS, yang telah menjejaskan prestasi saham global. Menjelang penghujung suku ketiga, kebimbangan pelabur terhadap kesan akibat taufan berkurangan apabila pengeluaran diteruskan dan tuntutan ke atas faedah pengangguran kembali normal. Keyakinan pelabur juga bertambah baik sebagai respons terhadap ulasan pegawai AS mengenai pendekatan lebih diplomatik yang akan diambil untuk menangani ketegangan antara AS dengan Korea Utara.

Perkembangan Ekonomi Malaysia

SOROTAN PENTING

- **Ekonomi Malaysia meningkat sebanyak 6.2% pada suku ketiga.**
- **Inflasi keseluruhan menurun kepada 3.8% disebabkan terutamanya oleh harga purata bahan api domestik yang lebih rendah. Inflasi teras kekal stabil pada 2.5%.**
- **Lebihan akaun semasa meningkat kepada 3.7% daripada PNK. Ini disebabkan oleh lebihan barangan yang lebih besar telah mengimbangi defisit lebih tinggi dalam akaun pendapatan.**

Ekonomi Malaysia berkembang 6.2% pada suku ketiga 2017

Ekonomi Malaysia mencatat pertumbuhan lebih kukuh sebanyak 6.2% pada suku ketiga 2017 (S2 2017: 5.8%). Perbelanjaan sektor swasta terus menjadi pemacu utama pertumbuhan. Sektor luaran juga menyumbang kepada pertumbuhan hasil daripada pengembangan eksport benar yang lebih pantas (11.8%; S2 2017: 9.6%), berikutan permintaan lebih kukuh daripada rakan perdagangan utama Malaysia. Pada asas suku tahunan terlaras secara bermusim, ekonomi negara meningkat 1.8% (S2 2017: 1.3%).

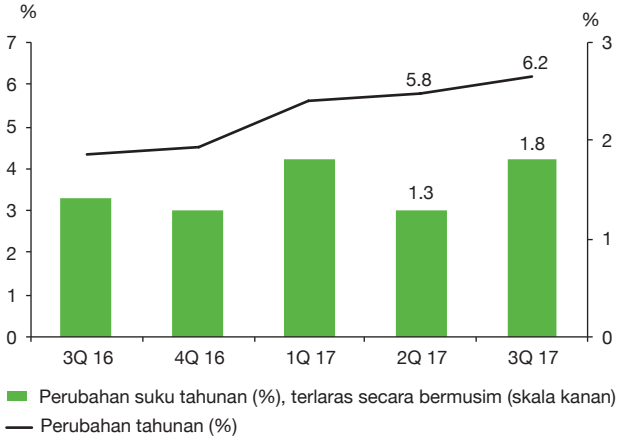
Permintaan dalam negeri dipacu sektor swasta

Permintaan dalam negeri meningkat 6.6% pada suku ketiga 2017 (S2 2017: 5.7%), disokong oleh pengembangan yang berterusan dalam perbelanjaan sektor swasta (7.3%; S2 2017: 7.2%) dan perbelanjaan sektor awam (4.1%; S2 2017: 0.2%).

Penggunaan swasta meningkat 7.2% (S2 2017: 7.1%), berikutan keadaan pasaran pekerja yang lebih baik. Khususnya, upah sektor swasta terus mampan dalam keadaan penambahan peluang pekerjaan.

Pertumbuhan lebih kukuh pada S3 2017

Rajah 4: Pertumbuhan KDNK

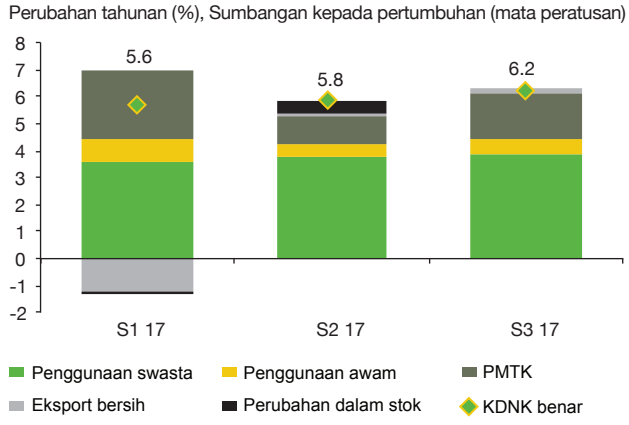

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Pelaburan swasta meningkat dengan lebih kukuh pada kadar 7.9% (S2 2017: 7.4%) terutamanya dalam sektor perkhidmatan dan perkilangan. Dalam sektor perkilangan, perbelanjaan modal oleh subsektor berorientasikan eksport dan pasaran dalam negeri lebih tinggi pada suku itu. Sentimen perniagaan juga lebih optimistik sejajar keadaan permintaan luar dan dalam negeri yang menggalakkan.

Permintaan Sektor Swasta Terus Menjadi Pemacu Utama Pertumbuhan

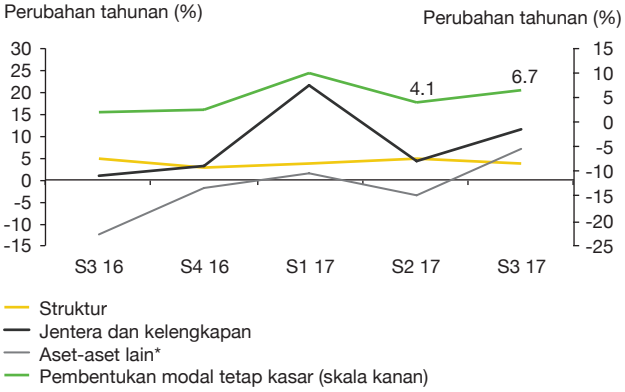
Rajah 5: Sumbangan Komponen Perbelanjaan kepada Pertumbuhan KDNK

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Pembentukan Modal Tetap Kasar Berkembang Pada Kadar yang Lebih Pesat

Rajah 6: Pertumbuhan PMTK Mengikut Jenis Aset

*Aset-aset lain termasuk penerokaan mineral, penyelidikan & pembangunan dan penanaman modal

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Penggunaan awam terus berkembang sebanyak 4.2% (S2 2017: 3.3%) berikutan kadar pertumbuhan emolumen yang lebih cepat dalam keadaan perbelanjaan yang lebih berhemat untuk bekalan dan perkhidmatan.

Pelaburan awam kembali pulih dan mencatat pertumbuhan positif 4.1% pada suku ketiga (S2 2017: -5.0%). Pertumbuhan disumbangkan oleh perbelanjaan Kerajaan Persekutuan dan syarikat-syarikat awam yang lebih tinggi untuk aset tetap.

Pertumbuhan pembentukan modal tetap kasar (PMTK) lebih tinggi sebanyak 6.7% (S2 2017: 4.1%). Peningkatan ini didorong oleh pelaburan swasta yang lebih tinggi dan pemulihan pelaburan awam yang menghasilkan pertumbuhan positif. Dari segi jenis aset, perbelanjaan modal untuk jentera dan kelengkapan meningkat dengan ketara kepada 11.5% (S2 2017: 4.4%). Sebaliknya, pelaburan untuk struktur meningkat dengan lebih sederhana pada 3.6% (S2 2017: 5.1%). Pelaburan dalam aset lain juga mencatat kenaikan kepada 7.2% (S2 2017: -3.7%).

Semua sektor ekonomi terus berkembang

Dari segi penawaran, pertumbuhan disokong oleh pengembangan berterusan dalam kesemua sektor ekonomi.

Sektor perkhidmatan mencatatkan pertumbuhan lebih tinggi pada suku ketiga 2017. Pertumbuhan subsektor perdagangan borong & runcit telah disokong oleh perbelanjaan isi rumah yang berterusan. Subsektor maklumat dan komunikasi kekal kukuh, dipacu oleh permintaan lebih tinggi untuk perkhidmatan komunikasi data, manakala subsektor pengangkutan dan penyimpanan mendapat manfaat daripada aktiviti perdagangan yang teguh.

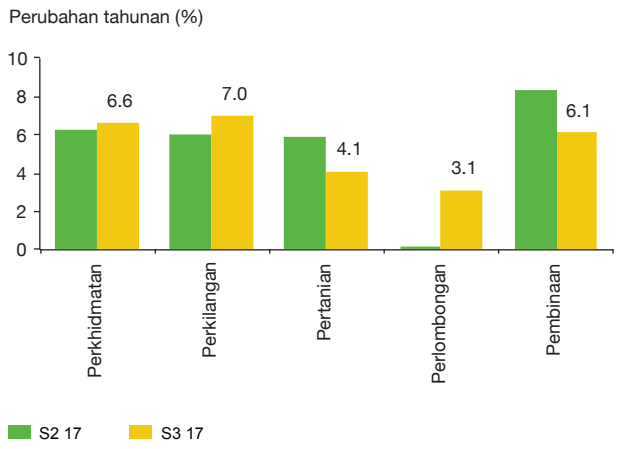
Kadar pertumbuhan sektor perkilangan lebih pantas pada suku ketiga, disokong oleh peningkatan menyeluruh dalam industri berorientasikan eksport dan pasaran dalam negeri. Industri berorientasikan eksport mendapat manfaat daripada permintaan global yang kukuh untuk separa konduktor dan juga aktiviti penapisan produk petroleum yang lebih tinggi. Industri berorientasikan pasaran dalam negeri disokong oleh permintaan yang berterusan untuk produk berkaitan makanan dan pembinaan, serta pertumbuhan lebih tinggi bagi kelengkapan pengangkutan yang dipacu terutamanya oleh alat ganti kenderaan dan aktiviti pembinaan kapal.

Hasil pengeluaran gas asli yang lebih tinggi, terutamanya di Sabah dan Sarawak, telah menjadikan pertumbuhan sektor perlombongan lebih kukuh pada suku ketiga. Namun demikian, pertumbuhan sektor pertanian pula lebih sederhana. Hal ini mencerminkan terutamanya pengeluaran getah dan minyak sawit mentah yang lebih rendah akibat keadaan cuaca yang buruk.

Pertumbuhan sektor pembinaan pada suku ketiga menjadi sederhana, disebabkan terutamanya oleh aktiviti subsektor bukan kediaman dalam segmen kecil komersial yang lebih perlahan.

Pertumbuhan lebih tinggi merentasi kebanyakan sektor ekonomi

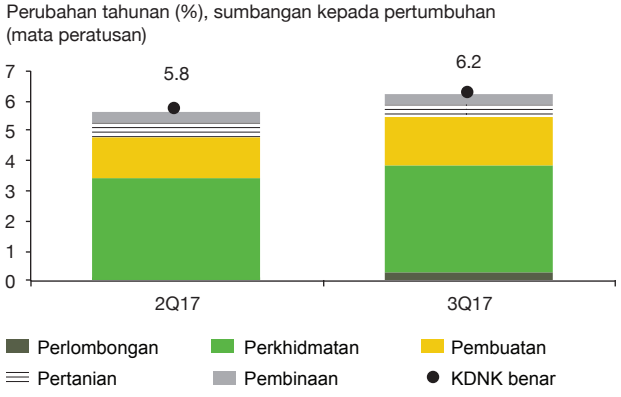
Rajah 7: Pertumbuhan Mengikut Sektor

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Sektor perkhidmatan dan perkilangan kekal penyumbang utama kepada pertumbuhan

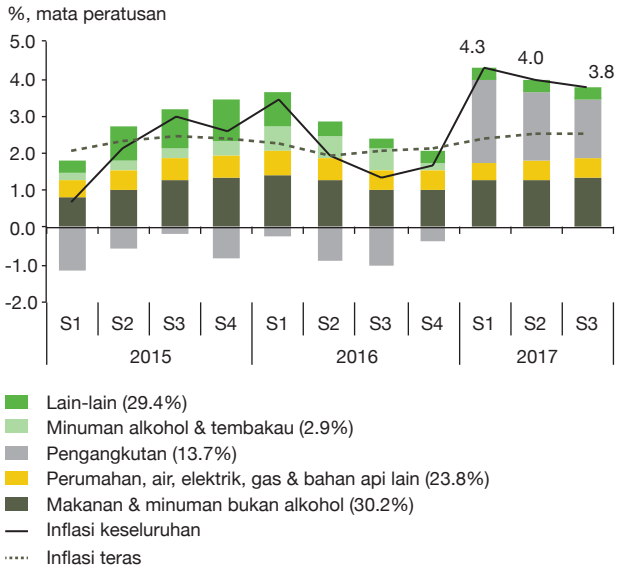
Rajah 8: Sumbangan Sektor Ekonomi kepada Pertumbuhan KDNK

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Inflasi lebih rendah disebabkan oleh penurunan inflasi pengangkutan

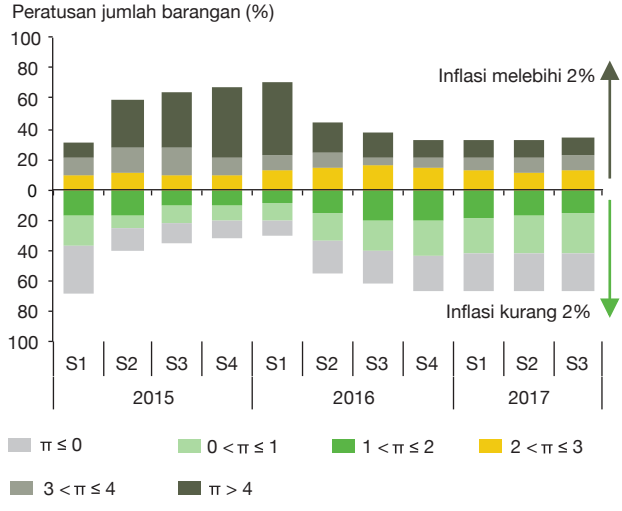
Rajah 9: Inflasi Keseluruhan

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan anggaran Bank Negara Malaysia

Rebakan inflasi secara amnya kekal stabil

Rajah 10: Rebakan Inflasi

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan anggaran Bank Negara Malaysia

Inflasi keseluruhan menurun sedikit disebabkan inflasi *pengangkutan* yang lebih rendah

Inflasi keseluruhan[1] menurun kepada 3.8% pada suku ketiga 2017 (S2 2017: 4.0%), disebabkan terutamanya oleh inflasi *pengangkutan* yang lebih rendah pada 11.7% (S2 2017: 13.4%). Walaupun harga bahan api domestik meningkat pada suku ketiga disebabkan oleh kenaikan harga minyak dunia, purata harganya pada suku ketiga adalah lebih rendah berbanding dengan suku kedua (petrol RON95 pada S3 2017: RM2.09 seliter; S2 2017: RM2.10 seliter). Faktor luputnya kesan daripada pelarasan kenaikan caj TV satelit juga menyumbang kepada inflasi yang lebih rendah pada suku itu. Walau bagaimanapun, inflasi *sewa* dan *barang-barang isi rumah tidak tahan lama* meningkat pada suku tersebut. Inflasi *sewa* meningkat kepada 2.9% (S2 2017: 2.7%), walaupun kenaikan hanya terhad di kawasan dan jenis harta tertentu. Inflasi *barang-barang isi rumah tidak tahan lama* juga naik kepada 3.8% (S2 2017: 1.8%), berikutan kesan limpahan kos input yang lebih besar.

Inflasi teras stabil pada 2.5% pada suku ketiga. Peratusan barangan dalam bakul IHP yang kadar inflasinya melebihi 2%, pada amnya tidak berubah (S3 2017: 34%; S2 2017: 33%).

[1] Seperti diukur oleh perubahan tahunan dalam Indeks Harga Pengguna (IHP).

Keadaan pasaran pekerja bertambah baik

Pada suku ketiga 2017, keadaan pasaran pekerja terus menyokong pertumbuhan. Pertumbuhan upah swasta kekal pada 7.3% (S2 2017: 7.3%), manakala pertumbuhan jumlah pekerjaan naik sedikit (2.0%; S2 2017: 1.8%). Pengembangan tenaga kerja secara relatif setara dengan jumlah penambahan pekerjaan bersih, lantas kadar pengangguran kekal tidak berubah pada 3.4% (S2 2017: 3.4%). Permintaan untuk pekerja juga bertambah baik apabila jumlah kekosongan jawatan yang diiklankan di sebuah laman sesawang carian pekerjaan yang utama meningkat kepada 68,794 jawatan pada suku ketiga (S2 2017: 65,478 jawatan).

Upah sektor swasta yang mampan didorong oleh kenaikan upah dalam sektor perkhidmatan dan perkilangan. Pertumbuhan upah sektor perkhidmatan sebanyak 5.9% (S2 2017: 5.6%), disokong oleh kekukuhan subsektor ICT serta pengangkutan dan penyimpanan. Peningkatan upah dalam sektor perkilangan kekal dalam lingkungan dua angka untuk dua suku tahunan berturut-turut. Upah dalam sektor itu meningkat 10.6% (S2 2017: 11.2%).

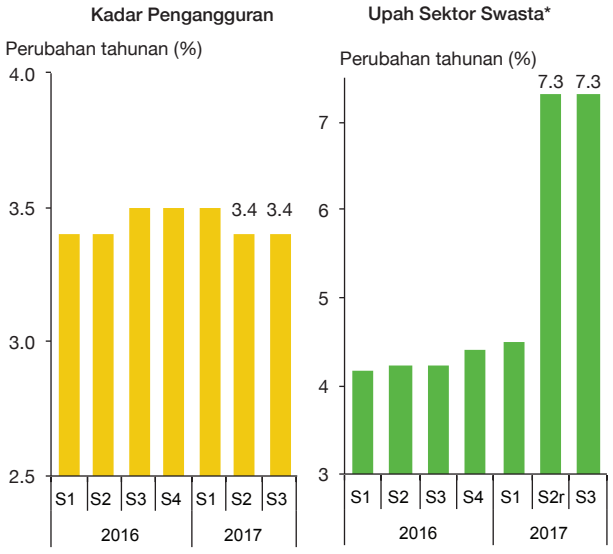
Prestasi sektor luaran teguh

Pada suku ketiga 2017, eksport kasar berkembang lebih pantas pada kadar 22.1% (S2 2017: 20.5%). Prestasi yang teguh ini mencerminkan terutamanya eksport perkilangan yang kukuh pada kadar dua angka. Berikutan eksport mengatasi import, lebihan perdagangan meningkat kepada RM26.7 bilion (S2 2017: RM24.1 bilion).

Eksport perkilangan yang kukuh disokong oleh peningkatan permintaan daripada kebanyakan rakan perdagangan utama Malaysia, terutamanya negara serantau, EU dan AS. Yang jelas, permintaan global yang kukuh untuk produk separa konduktor terus memberikan manfaat kepada eksport E&E.

Kadar pengangguran dan upah sektor swasta stabil

Rajah 11: Penunjuk Pasaran Pekerja

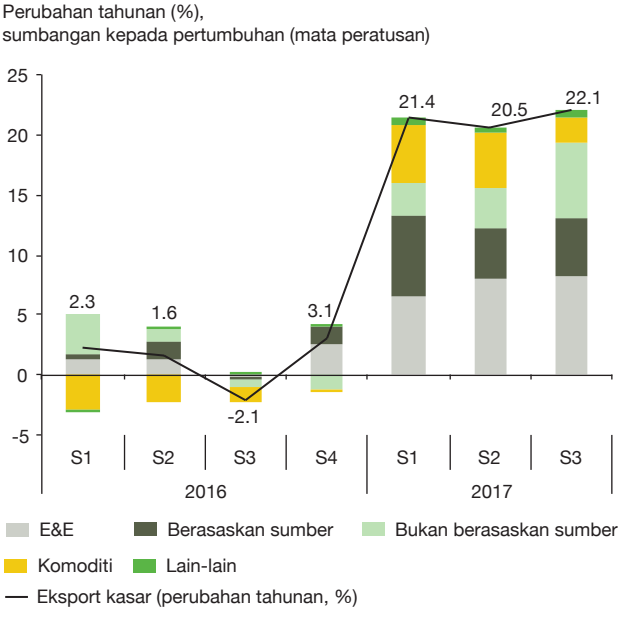

* Upah sektor swasta diperoleh daripada data gaji dan upah yang diterbitkan dalam Perangkaan Pembuatan Bulanan dan Perangkaan Perkhidmatan Suku Tahunan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia. Data ini meliputi 62% daripada jumlah perkejaan.
r Disemak semula

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Pertumbuhan eksport dipacu oleh eksport pembuatan

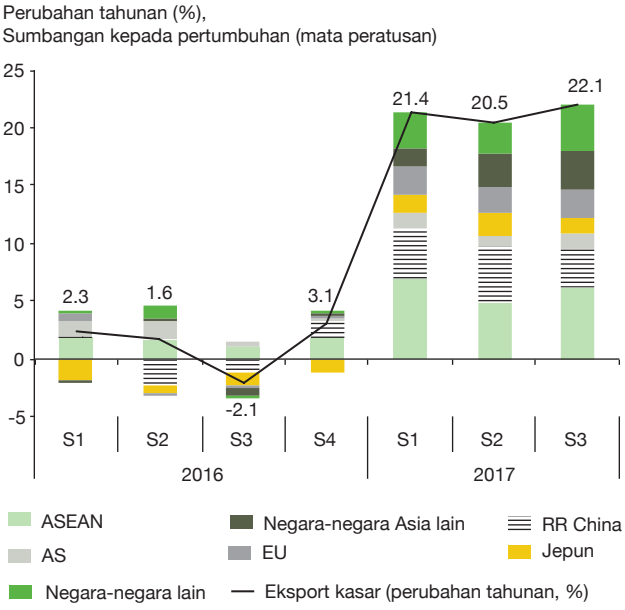
Rajah 12: Eksport Kasar Mengikut Produk

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Pertumbuhan eksport juga menyeluruh merentas pasaran

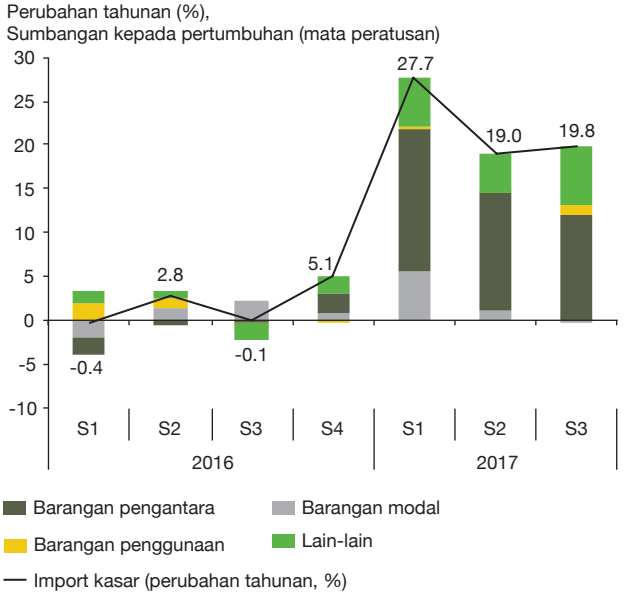
Rajah 13: Eksport Kasar Mengikut Pasaran

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Import kasar kukuh, terutamanya dalam barangan pengantara dan import untuk dieksport semula

Rajah 14: Import Kasar Mengikut Produk

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Eksport perkilangan berasaskan sumber juga meningkat dengan lebih pantas, didorong sebahagian besarnya oleh eksport keluaran petroleum yang lebih kukuh ke pasaran serantau. Eksport perkilangan bukan berasaskan sumber juga berkembang dengan lebih cepat. Ini kebanyakannya disebabkan oleh peningkatan eksport logam dan jentera, serta kelengkapan. Eksport komoditi adalah sederhana dan ini disebabkan terutamanya oleh pengeluaran minyak sawit mentah yang lebih rendah dan pengurangan pengeluaran minyak mentah.

Pertumbuhan import kasar terus kukuh (S3 2017: 19.8%; S2 2017: 19.0%), hasil daripada import barangan pengantara yang terus meningkat serta import barangan penggunaan dan barangan untuk eksport semula. Peningkatan ini sejajar dengan prestasi eksport perkilangan yang teguh dan permintaan dalam negeri yang terus mantap. Pertumbuhan import barangan modal tidak berubah, mencerminkan terutamanya kesan asas yang tinggi berikutan penghantaran sebuah kapal gas asli cecair yang besar pada Julai 2016. Tidak termasuk penghantaran ini, import barangan modal berkembang pada kadar yang lebih cepat, selaras dengan aktiviti pelaburan yang lebih giat dalam sektor perkilangan dan perkhidmatan.

Lebihan akaun semasa meningkat

Lebihan akaun semasa meningkat kepada RM12.5 bilion pada suku ketiga 2017 (S2 2017: RM9.6 bilion). Jumlah ini mencakupi 3.7% daripada PNK (S2 2017: 3.0% daripada PNK). Peningkatan ini disebabkan terutamanya oleh lebihan barangan yang lebih besar, yang telah mengimbangi defisit yang lebih besar dalam akaun pendapatan, serta defisit akaun perkhidmatan yang tidak berubah.

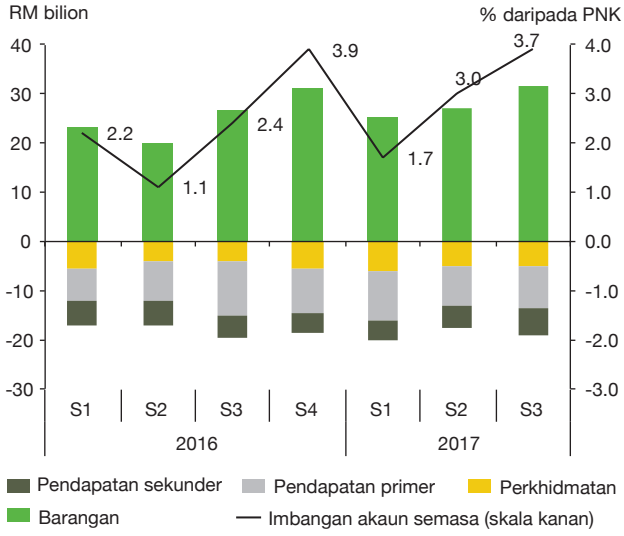
Lebihan akaun barangan meningkat kepada RM31.7 bilion[2] pada S3 2017 (S2 2017: RM27.0 bilion), apabila eksport berkembang dengan lebih pantas. Import barangan pengantara dan modal pula menjadi sederhana berbanding dengan suku kedua 2017. Defisit akaun perkhidmatan pada amnya kekal pada paras RM4.9 bilion (S2 2017: -RM5.0 bilion). Akaun perjalanan mencatat lebihan yang lebih besar sebanyak RM9.2 bilion, hasil daripada pertambahan jumlah ketibaan pelancong dan perbelanjaan mereka semasa penganjuran beberapa sukan utama pada suku itu. Prestasi akaun perjalanan yang bertambah baik ini, bagaimanapun, telah diimbangi sebahagiannya oleh defisit yang lebih besar dalam perkhidmatan pembinaan (S3 2017: -RM3.3 bilion; S2 2017: -RM2.4 bilion). Hal ini mencerminkan terutamanya penerimaan lebih rendah daripada perkhidmatan berkaitan pembinaan memandangkan beberapa projek pembinaan di Qatar dan India hampir siap.

Defisit lebih tinggi dalam akaun pendapatan primer pada S3 2017 (-RM8.6 bilion; S2 2017: -RM8.2 bilion) sebahagian besarnya disebabkan oleh pendapatan lebih rendah beberapa firma Malaysia yang melabur di luar negeri (RM11.4 bilion; S2 2017: RM12.4 bilion). Pendapatan yang diterima pelabur asing di Malaysia kekal tinggi (-RM18.9 bilion; S2 2017: -RM19.4 bilion).

Defisit akaun pendapatan sekunder menjadi lebih besar pada RM5.7 bilion (S2 2017: -RM4.2 bilion). Pengiriman wang ke luar bertambah (RM9.5 bilion; S2 2017: -RM8.7 bilion) disebabkan oleh pengiriman wang keluar oleh pekerja asing di negara ini. Sebaliknya, pengiriman wang ke Malaysia lebih rendah (RM3.8 bilion; S2 2017: RM4.4 bilion).

Lebihan akaun semasa meningkat

Rajah 15: Imbangan Akaun Semasa

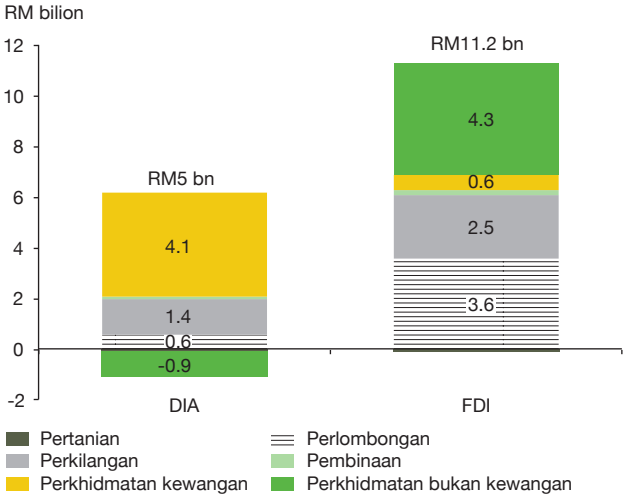

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

[2] Perbezaan antara lebihan akaun barangan dengan lebihan akaun perdagangan adalah berdasarkan pengecualian untuk barangan yang diproses, penyimpanan dan pengagihan dalam akaun barangan seperti terkandung dalam manual *Balance of Payments and International Investment Position* (BPM6), Edisi Keenam oleh IMF

DIA disalurkan terutamanya ke dalam sub-sektor kewangan manakala FDI agak meluas merentas sektor

Rajah 16: Aliran Pelaburan Langsung Bersih Mengikut Sektor (S3 17)

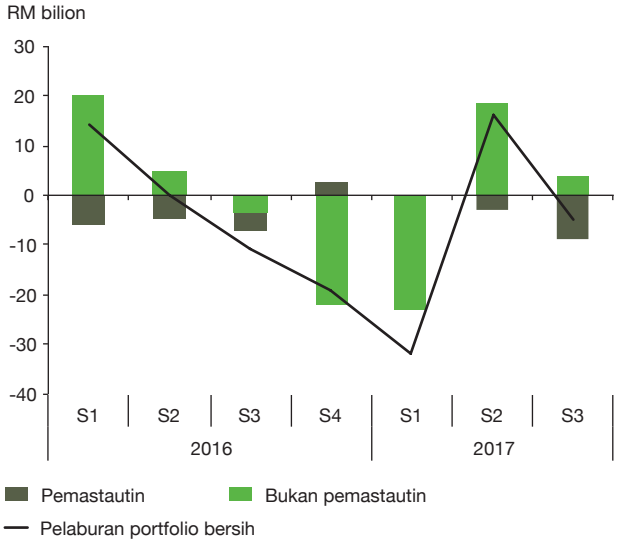

Nota: Bagi DIA, angka positif merujuk kepada aliran keluar bersih manakala angka negatif merujuk kepada aliran masuk bersih

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Aliran keluar bersih dalam akaun pelaburan portfolio disumbangkan oleh pemastautin

Rajah 17: Pelaburan Portfolio mengikut Pemastautin

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Akaun kewangan mencatat aliran keluar bersih

Pada suku ketiga 2017, akaun kewangan mencatat aliran keluar bersih sebanyak RM1.2 bilion (S2 2017: aliran masuk bersih RM7.3 bilion). Keadaan ini disebabkan aliran masuk pelaburan langsung asing (foreign direct investment, FDI) jangka panjang yang lebih tinggi dan aliran masuk asing yang berterusan ke dalam aset portfolio domestik telah diimbangi pelaburan portfolio di luar negeri pemastautin serta aliran keluar yang berpunca daripada operasi mudah tunai dan operasi pengurusan perbendaharaan bank.

Akaun pelaburan langsung kembali pulih dan seterusnya mencatat aliran masuk bersih sebanyak RM6.2 bilion (S2 2017: aliran keluar bersih sebanyak RM7.1 bilion). Ini berlaku apabila aliran masuk pelaburan langsung asing (FDI) melebihi aliran keluar pelaburan langsung luar negeri (DIA) pada suku itu. FDI meningkat kepada RM11.2 bilion (S2 2017: aliran masuk bersih RM8.3 bilion), disebabkan terutamanya oleh suntikan modal ekuiti dan pelaburan semula pendapatan yang lebih tinggi daripada syarikat induk. Aliran masuk FDI disalurkan terutamanya ke dalam subsektor *aktiviti harta tanah*, diikuti sektor *perlombongan* dan *perkilangan*. DIA oleh syarikat Malaysia merosot kepada RM5 bilion (S2 2017: aliran keluar bersih sebanyak RM15.4 bilion), disebabkan oleh suntikan modal dan pendapatan tertahan subsidiari di luar negeri untuk pelaburan semula, yang lebih rendah. Aliran keluar DIA disalurkan terutamanya ke dalam subsektor *perkhidmatan kewangan* dan sektor *perkilangan*.

Akaun pelaburan portfolio mencatat aliran keluar bersih sebanyak RM5.1 bilion (S2 2017: aliran masuk bersih sebanyak RM16 bilion). Pelaburan portfolio bukan pemastautin mencatat aliran masuk bersih sebanyak RM3.7 bilion (S2 2017: aliran masuk bersih RM18.8 bilion). Pertumbuhan eksport yang terus kukuh dan prestasi ekonomi yang lebih baik daripada jangkaan terus menarik pelabur asing ke dalam pasaran kewangan domestik. Walau bagaimanapun, aliran masuk ini sebahagiannya diimbangi oleh Sekuriti Kerajaan Malaysia (MGS) dan Terbitan Pelaburan Kerajaan (GII) yang matang pada suku itu. Sementara itu, pelaburan portfolio pemastautin mencatat aliran keluar bersih lebih tinggi sebanyak RM8.8 bilion (S2 2017: aliran keluar bersih sebanyak RM2.8 bilion), disebabkan pelaburan yang berterusan dalam ekuiti dan sekuriti hutang di luar negara oleh pengurus dana dan institusi kewangan tempatan.

Akaun pelaburan lain mencatat aliran keluar bersih yang lebih besar sebanyak RM3.3 bilion (S2 2017: aliran keluar bersih sebanyak RM1.3 bilion), disebabkan terutamanya oleh mata wang dan deposit institusi kewangan asing dalam sistem perbankan domestik, telah mencapai tempoh matangnya.

Berikutan perkembangan tersebut, imbangan pembayaran keseluruhan mencatat lebihan sebanyak RM2.9 bilion pada suku ketiga (S2 2017: lebihan sebanyak RM2.7 bilion). Kesilapan dan ketinggalan (E&O), termasuk perubahan penilaian semula ke atas rizab, berjumlah -RM8.5 bilion atau -1.9% daripada jumlah perdagangan.

Hutang luar negeri kekal terurus

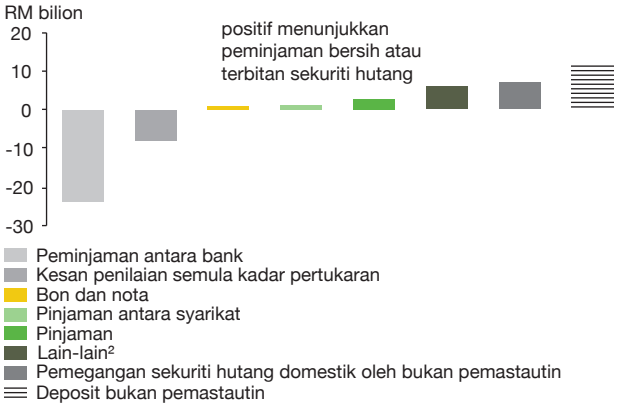
Hutang luar negeri Malaysia berkurang sedikit kepada RM873.8 bilion, bersamaan dengan USD204.7 bilion atau 65.0% daripada KDNK pada akhir bulan September 2017 (akhir bulan Jun 2017: RM877.5 bilion atau USD202.3 bilion). Hutang luar negeri yang lebih rendah ini sebahagian besarnya mencerminkan pembayaran balik peminjaman antara bank yang cukup tempoh dan kesan penilaian berikutan pengukuhan nilai ringgit berbanding dengan mata wang utama terpilih dan serantau pada suku ketiga. Keadaan ini telah lebih daripada mengimbangi, khususnya, kenaikan pemegangan sekuriti hutang domestik dan deposit bukan pemastautin, serta liabiliti hutang lain.

Hutang luar negeri Malaysia kekal terurus dari segi profil mata wang dan tempoh matang, dan juga tersedianya aset luaran yang besar. Lebih satu pertiga daripada jumlah hutang luar negeri adalah dalam ringgit (34.0%), kebanyakannya dalam bentuk pemegangan sekuriti hutang domestik dan deposit ringgit oleh bukan pemastautin dalam institusi perbankan domestik. Oleh itu, liabiliti ini tidak tertakluk kepada perubahan penilaian yang berpunca daripada turun naik kadar pertukaran ringgit.

Baki hutang luar negeri sebanyak RM577.0 bilion (66.0%) adalah dalam mata wang asing (foreign currency, FC) dan kebanyakannya merupakan hutang institusi perbankan dan syarikat (97.1% daripada jumlah peminjaman FC). Hutang ini tertakluk kepada amalan pengurusan mudah tunai berhemat dan perlu dilindung nilai. Sebahagian besar daripada obligasi hutang ini terdiri daripada peminjaman luar pesisir, terutamanya untuk mengembangkan kapasiti produktif dan mengurus

Hutang luar negeri lebih rendah pada S3 2017

Rajah 18: Perubahan Dalam Hutang Luar Negeri
Perubahan Bersih[1]: -RM3.7 bilion

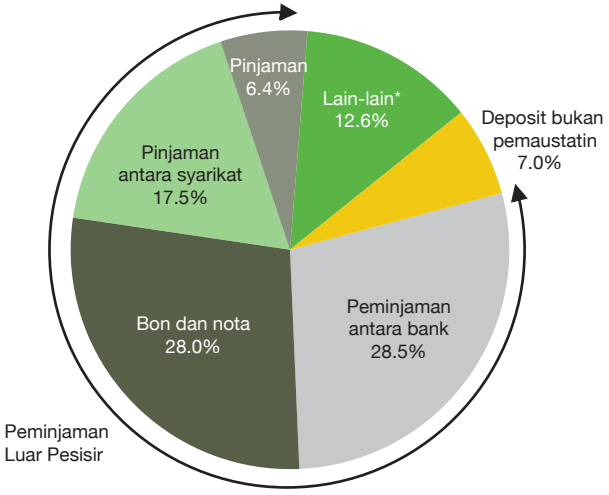

[1] Perubahan setiap instrumen hutang tidak termasuk kesan penilaian semula kadar pertukaran
[2] Terdiri daripada kredit perdagangan, peruntukan SDR IMF dan liabiliti hutang lain

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia dan Bank Negara Malaysia

Kira-kira separuh daripada hutang dalam denominasi mata wang asing tertakluk kepada amalan pengurusan mudah tunai dan terma yang fleksibel

Rajah 19: Butiran Hutang Luar Negeri dalam Denominasi Mata Wang Asing (% keseluruhan)

*Termasuk kredit perdagangan dan pelbagai, seperti tuntutan insurans yang belum dikeluarkan and faedah belum bayar untuk bon dan nota

Sumber: Bank Negara Malaysia

sumber kewangan dalam kumpulan syarikat dengan lebih baik. Pada akhir bulan September 2017, peminjaman luar pesisir kekal rendah pada 36.8% daripada KDNK berbanding dengan 60.0% daripada KDNK semasa Krisis Kewangan Asia.

Daripada jumlah hutang luar negeri dalam FC (meliputi kesan penilaian), lebih satu pertiga (atau RM204.7 bilion) merupakan peminjaman antara bank dan deposit mata wang asing dalam sistem perbankan domestik. Ini sebahagian besarnya mencerminkan pengurusan mudah tunai antara kumpulan bank dan penempatan deposit daripada entiti induk asing, yang tertakluk kepada amalan pengurusan mudah tunai berhemat. Antaranya ialah had dalaman bagi pendanaan dan ketidakpadanan tempoh matang. Ini diikuti oleh bon dan nota jangka panjang yang diterbitkan di luar pesisir berjumlah RM161.6 bilion pada akhir bulan September 2017, terutamanya untuk membiayai pemerolehan aset di luar negeri untuk menjana pendapatan akan datang. Pinjaman antara syarikat biasanya tertakluk kepada terma yang fleksibel dan kadar faedah yang lebih rendah, seperti tiada jadual pembayaran balik yang tetap atau pada kadar faedah yang rendah.

Dari perspektif tempoh matang, lebih separuh daripada jumlah hutang luar negeri menjurus kepada tempoh jangka sederhana hingga jangka panjang (56% daripada jumlah hutang luar negeri). Hal ini menyarankan bahawa risiko pembiayaan semula adalah terhad. Penting untuk diketahui bahawa liberalisasi terhadap peraturan pentadbiran pertukaran asing secara berperingkat telah menyebabkan desentralisasi rizab antarabangsa yang lebih ketara. Ini dicerminkan oleh pemerolehan aset luar negeri oleh bank dan syarikat pemastautin, yang khususnya menjadikan mereka pemegang kira-kira tiga perempat daripada aset luar negeri Malaysia (pada akhir S3 2017: RM1.3 trilion). Jumlah ini boleh digunakan untuk memenuhi obligasi hutang luar negeri (pada akhir S3 2017: RM664.5 bilion), tanpa menimbulkan tuntutan ke atas rizab antarabangsa. Pada 31 Oktober 2017, rizab antarabangsa ialah 1.1 kali hutang luar negeri jangka pendek dan memadai untuk membiayai 7.6 bulan import tertangguh.

1 Rencana

Menilai Semula Insentif Pelaburan

Oleh: Mohd Shazwan Shuhaimen, Nurul Hana Ahmad Ghazali, Kevin Wong Tho Foo, Loke Po Ling and Sarah Syamimi Mohd Suhaimi

SOROTAN PENTING

- **Pelaburan langsung asing (foreign direct investment, FDI), telah lama memainkan peranan yang penting dalam mengubah ekonomi Malaysia. Namun, dalam tempoh kebelakangan ini, wujud tanda-tanda yang nyata bahawa manfaat bersih daripada FDI semakin berkurang.**
- **Jumlah kos pemberian insentif untuk menarik FDI adalah tinggi, dan terdapat penunjuk bahawa keberkesan insentif semakin berkurangan.**
- **Terdapat ruang untuk menambah baik rangka kerja insentif dan landskap pelaburan yang sedia ada, supaya Malaysia terus berupaya menarik pelaburan berkualiti yang mempunyai kesan limpahan lebih besar kepada ekonomi pada masa akan datang.**

Pengenalan

Sejak bertahun-tahun yang lalu, daya tarikan Malaysia sebagai destinasi pilihan pelaburan langsung asing (foreign direct investment, FDI) adalah disokong oleh persekitaran pelaburan yang kondusif, infrastruktur yang moden dan insentif yang menarik. Walaupun FDI telah sekian lama memberikan banyak manfaat kepada ekonomi negara, namun sejak kebelakangan ini, terdapat tanda-tanda yang semakin nyata bahawa manfaat bersih yang dapat diraih daripada FDI semakin berkurang walaupun kos untuk menarik pelaburan tersebut semakin meningkat dalam persekitaran yang semakin kompetitf untuk mendapatkan pelaburan. Manfaat bersih yang semakin berkurang berserta persekitaran global yang sedang pesat berubah memerlukan penilaian semula terhadap jenis pelaburan yang boleh mengekalkan keupayaan negara menghadapi masa depan, serta insentif yang dirumuskan untuk menarik pelaburan tersebut. Rencana ini menghuraikan manfaat dan kos FDI serta mengukur keberkesanan rangka kerja insentif pelaburan yang sedia ada dalam usaha menarik pelaburan. Rencana ini turut membincangkan bidang yang berpotensi untuk dimajukan, yang boleh mempertingkatkan kesan limpahan positif daripada FDI kepada ekonomi.

Tinjauan keseluruhan FDI di Malaysia

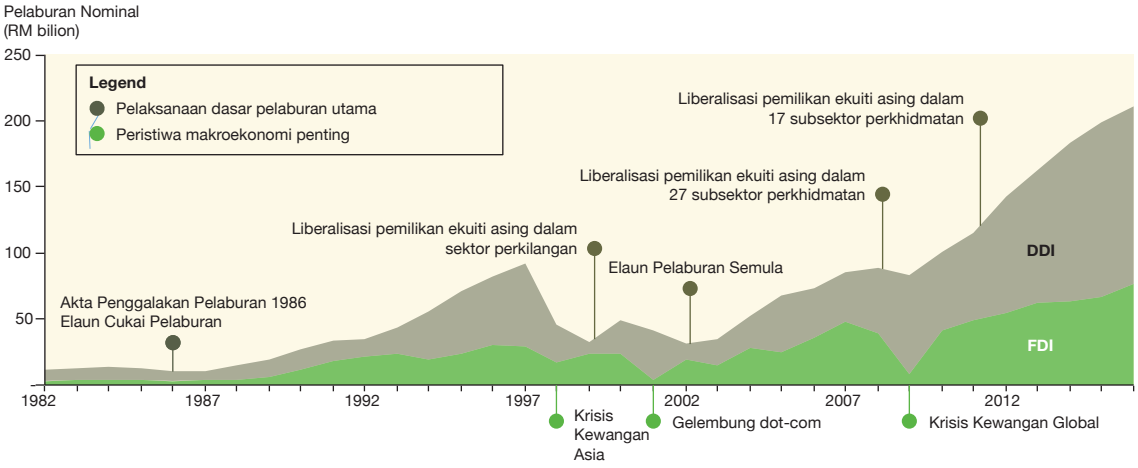
Pelaburan merupakan pemacu utama dalam mengembangkan kapasiti produktif sesebuah negara untuk pertumbuhan ekonomi akan datang yang mampan. Di Malaysia, aktiviti pelaburan telah melonjak hampir sepuluh kali dalam tempoh 35 tahun yang lalu, dengan syarikat sekutu asing[1] atau *foreign affiliates* (dikenali seterusnya sebagai FDI), memainkan peranan yang penting dalam pencapaian ini. Hasilnya, antara tahun 2010 hingga 2015, FDI mencakupi hampir 40% daripada pembentukan modal tetap kasar nominal Malaysia.

Meskipun Malaysia telah menerima FDI sejak permulaan abad ke-20 lagi, proses perindustrian yang pesat sekitar tahun 1970-80an menyaksikan kemasukan banyak syarikat multinasional (multinational corporations, MNC), terutamanya dalam sektor perkilangan dan perlombongan (Carta 1). Ekoran perkembangan di luar negara dan dasar dalam negeri, contohnya liberalisasi terhadap keperluan pemilikan ekuiti asing dalam sektor perkhidmatan selepas tahun 2008, FDI didapati semakin meluas. Kehadiran peserta global kini

[1] Syarikat sekutu asing (foreign affiliates) ditakrifkan sebagai perusahaan yang beroperasi di Malaysia dengan lebih 50% daripada ekuitinya milik syarikat asing. Konsep ini berbeza daripada Edisi Kelima Buku Panduan Imbangan Pembayaran oleh Tabung Monetari Antarabangsa (IMF), yang mencadangkan pemilikan ekuiti asing sekurang-kurangnya 10% ditakrifkan sebagai FDI.

[2] Pulangan diukur oleh pendapatan pelaburan FDI (merangkumi dividen, perolehan tertahan dan pendapatan faedah) berbanding dengan stok FDI terkumpul. Untuk perbincangan lebih lanjut mengenai perbezaan kadar pulangan antara FDI dengan pelaburan langsung syarikat Malaysia di luar negara (direct investment abroad, DIA), rujuk Rencana Laporan Tahunan BNM 2016 'Manfaat Pelaburan ke Luar Negeri: Menilai Pulangan Pelaburan Langsung Malaysia di Luar Negara'.

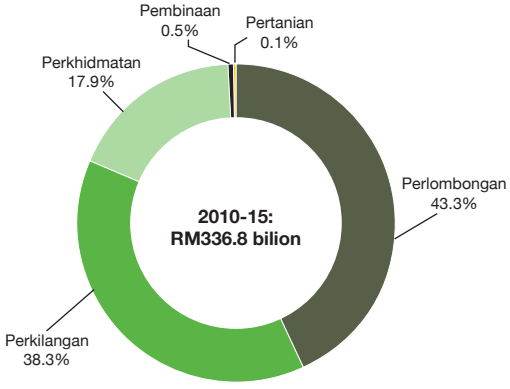
Rajah 1: Landskap Pelaburan dan Pelaksanaan Dasar di Malaysia

Nota: DDI (domestic direct investment) merujuk kepada pelaburan oleh syarikan swasta tempatan

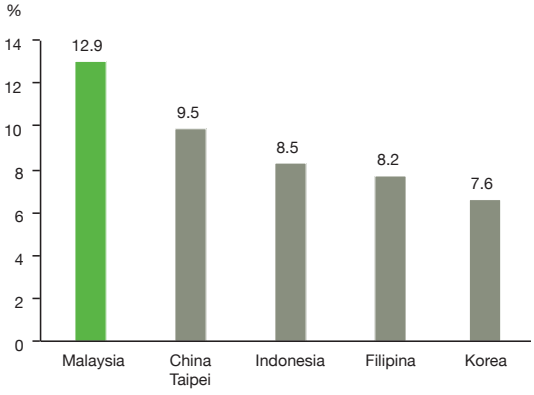
Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan anggaran Bank Negara Malaysia

Rajah 2: Pembentukan Modal Tetap Kasar oleh Syarikat Sekutu Asing (FDI) Mengikut

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Rajah 3: Pulangan FDI Ekonomi Asia Terpilih (Purata 2010-2016)

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia, Haver Analytics dan anggaran Bank Negara Malaysia

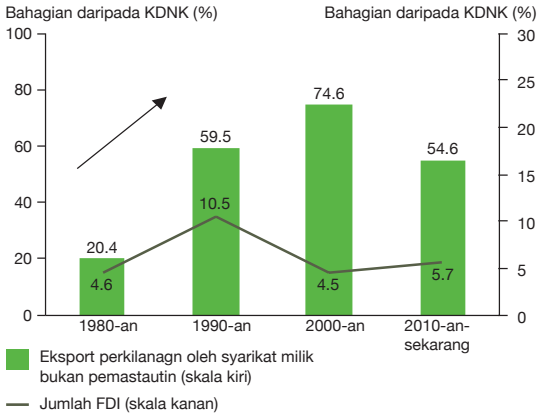
lebih meluas dalam sektor perkhidmatan, terutamanya dalam subsektor kewangan dan insurans, borong dan runcit serta pengangkutan dan komunikasi (Carta 2). Kehadiran MNC dalam landskap pelaburan mencerminkan daya tarikan Malaysia sebagai destinasi perniagaan yang cukup menarik, hasil sokongan dasar-dasar yang mesra perniagaan, tenaga kerja berpendidikan, infrastruktur yang dibangunkan dengan baik dan pelbagai insentif pelaburan yang berdaya saing. Malah, Malaysia merupakan salah satu pusat keuntungan utama FDI di rantau ini dengan hasil pulangan pelaburan purata[2] 12.9% antara tahun 2010 hingga 2016 (Carta 3).

Menilai manfaat dan kos FDI

Jelas bahawa FDI merupakan faktor utama yang mentransformasikan ekonomi Malaysia. FDI telah sekian lama menjadi pemangkin utama eksport perkilangan, serta meningkatkan peluang pekerjaan dan produktiviti. Sebagai contoh, bahagian FDI kepada KDNK yang meningkat kepada 10.5% dalam tahun 1990an menjana bersama-samanya peningkatan yang sama banyak dalam bahagian eksport perkilangan (Carta 4). Pada tahun 2015, hasil eksport yang dijana syarikat FDI berjumlah RM290.2 bilion atau 35.5%

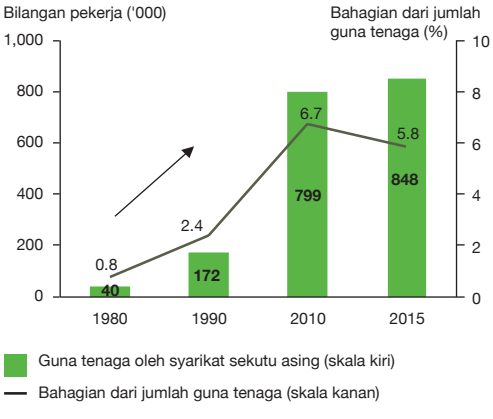
[2] Pulangan diukur oleh pendapatan pelaburan FDI (merangkumi dividen, perolehan tertahan dan pendapatan faedah) berbanding dengan stok FDI terkumpul. Untuk perbincangan lebih lanjut mengenai perbezaan kadar pulangan antara FDI dengan pelaburan langsung syarikat Malaysia di luar negara (direct investment abroad, DIA), rujuk Rencana Laporan Tahunan BNM 2016 'Manfaat Pelaburan ke Luar Negeri: Menilai Pulangan Pelaburan Langsung Malaysia di Luar Negara'.

Rajah 4: Eksport Perkilangan & FDI

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan anggaran Bank Negara Malaysia

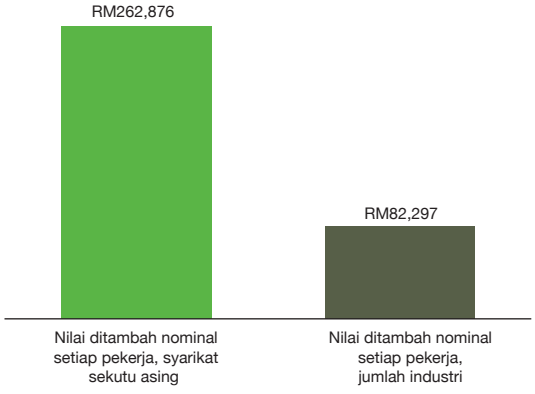
Rajah 5: Guna Tenaga oleh Syarikat FDI

Nota: Guna tenaga oleh syarikat sekutu asing dianggar bagi tahun 1980 dan 1990.

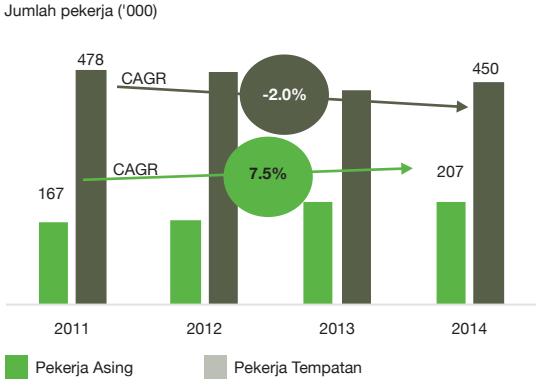
Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan anggaran Bank Negara Malaysia

Rajah 6: Produktiviti Pekerja, Nilai Ditambah Nominal Setiap Pekerja (2015)

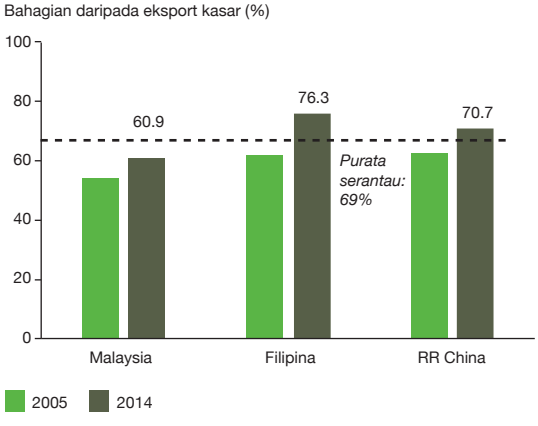
Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan anggaran Bank Negara Malaysia

Rajah 7: Guna Tenaga Syarikat FDI dalam Sektor Perkilangan

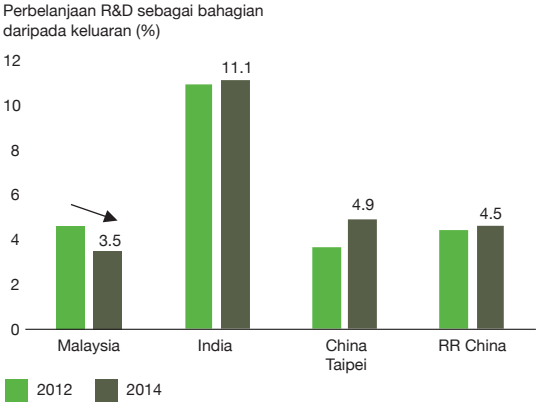
Sumber: Kementerian Dalam Negeri dan anggaran Bank Negara Malaysia

Rajah 8: Kandungan Domestik dalam Eksport Kasar

Sumber: OECD

Rajah 9: Perbelanjaan bagi Aktiviti Penyelidikan dan Pembangunan (R&D) oleh Syarikat FDI AS dalam Ekonomi Asia Terpilih, 2012 & 2014

Sumber: OECD

daripada jumlah eksport barangan dan perkhidmatan pada tahun tersebut. Peningkatan FDI juga dikaitkan dengan peluang pekerjaan yang lebih tinggi, dengan syarikat FDI menggaji kira-kira 848,000 pekerja atau 5.8% daripada jumlah guna tenaga pada tahun 2015 (Carta 5). Nilai ditambah bagi setiap pekerja syarikat FDI adalah kira-kira tiga kali lebih tinggi daripada purata kebangsaan (Carta 6).

Namun, sejak beberapa tahun kebelakangan ini, terdapat tanda-tanda bahawa manfaat bersih daripada FDI semakin berkurang. Meskipun FDI membantu mewujudkan peluang pekerjaan dalam ekonomi, pergantungan pada pekerja dan input asing perlu ditangani. Menurut anggaran, dalam kalangan syarikat perkilangan FDI, penggunaan tenaga kerja tempatan merosot daripada 74% jumlah guna tenaga pada tahun 2011 kepada 68% pada tahun 2014. Ini berikutan pengambilan lebih banyak pekerja asing berkemahiran rendah (Carta 7). Pergantungan yang tinggi pada pekerja asing telah menghakis manfaat daripada FDI apabila guna tenaga warga Malaysia diambil alih pekerja asing. Hal ini turut melembapkan peningkatan upah khususnya menjejaskan golongan berpendapatan rendah (kumpulan berpendapatan bawah 40% atau B40 daripada isi rumah). Dari segi input pengantara, peningkatan nilai ditambah domestik dalam eksport kasar tidak berubah secara ketara berbanding dengan ekonomi serantau (Carta 8). Ini menunjukkan pergantungan yang terus tinggi terhadap input diimport dan perkhidmatan asing (contohnya logistik), yang mencerminkan kemajuan yang perlahan dalam rantaian ke belakang (*backward linkages*) dan penghasilan nilai dalam kalangan pembekal dan penyedia perkhidmatan domestik. Selain itu, kaedah pengeluaran berintensif pekerja yang lazim digunakan turut menghalang penggunaan teknologi seperti automasi pengeluaran lantas menghalang usaha-usaha Malaysia untuk mencapai tahap yang lebih tinggi dalam rantaian nilai pengeluaran. Pemindahan teknologi juga semakin merosot, seperti ditunjukkan oleh pengurangan perbelanjaan untuk tujuan penyelidikan & pembangunan (R&D) oleh MNC Amerika di Malaysia, berbanding dengan perbelanjaannya di negara lain di rantau ini (Carta 9). Manfaat bersih yang semakin kecil juga didapati berlaku pada peringkat syarikat berdasarkan hasil kajian Bank Negara Malaysia baru-baru ini (Rujuk Rencana Kecil: Kajian Kes Terhadap MNC Terpilih). Oleh itu, herotan yang terbentuk akibat pergantungan yang amat tinggi pada input asing, temasuk herotan upah dan harga, menghalang mekanisme pasaran untuk berfungsi dengan lebih cekap dalam ekonomi Malaysia.

Selain itu, faktor kos yang tinggi juga dikaitkan dengan usaha menarik pelaburan. Kerajaan telah menggunakan pelbagai insentif untuk menarik pelaburan dan juga meggalakkan kesan limpahan kepada ekonomi dan aktiviti tertentu. Antara tahun 2010 hingga 2015, FDI mencakupi hampir 60% daripada nilai pelaburan perkilangan yang diberikan insentif. Insentif-insentif ini adalah terutamanya dalam bentuk pengecualian cukai korporat, elaun cukai untuk perbelanjaan modal dan bantuan kewangan seperti geran latihan dan R&D. Memandangkan pengecualian cukai dan elaun cukai telah mengurangkan cukai korporat yang diterima daripada syarikat, kos untuk menyediakan insentif sedemikan dikira dari segi hasil cukai yang dilepaskan. Berdasarkan anggaran yang dibuat dengan membandingkan antara lebihan operasi kasar korporat dengan hasil cukai korporat daripada sektor perkilangan, kos insentif adalah antara RM10 - 15 bilion setahun dalam tempoh lima tahun yang lalu. Jumlah ini bersamaan dengan 0.8 - 1.3% daripada KDNK atau 6.0 - 8.9% daripada hasil cukai Kerajaan.

Syarikat asing turut mendapat manfaat daripada dasar pentadbiran pertukaran asing Malaysia yang liberal dan peraturan untuk pekerja asing. Bukan pemastautin bebas melabur dalam aset ringgit di Malaysia dan juga bebas mengirim keluar hasil penjualan pelaburan, keuntungan, dividen atau apa-apa pendapatan yang terhasil daripada pelaburan tersebut. Anggaran Bank menunjukkan bahawa sehingga 60% daripada dividen yang diisytiharkan oleh syarikat FDI dihantar pulang ke negara asal pemegang saham masing-masing dan juga kepada pemegang saham di luar negara. Aliran keluar boleh menjadi lebih tinggi sekiranya pengiriman wang keluar dalam bentuk yang lain turut diambil kira, contohnya caj yang dikenakan oleh ibu pejabat bagi pemberian pinjaman antara syarikat, bayaran royalti dan fi pengaturan penyumberan luar.

Anggaran Bank juga menunjukkan bahawa MNC menggaji secara langsung 7% daripada jumlah pekerja asing berdaftar. Meskipun peratusan ini agak kecil berbanding dengan syarikat tempatan, ia tidak mengambil kira pekerja asing yang digunakan oleh pembekal dan penyedia perkhidmatan tempatan yang menyediakan perkhidmatan sokongan kepada MNC tersebut. Hasilnya, tahap

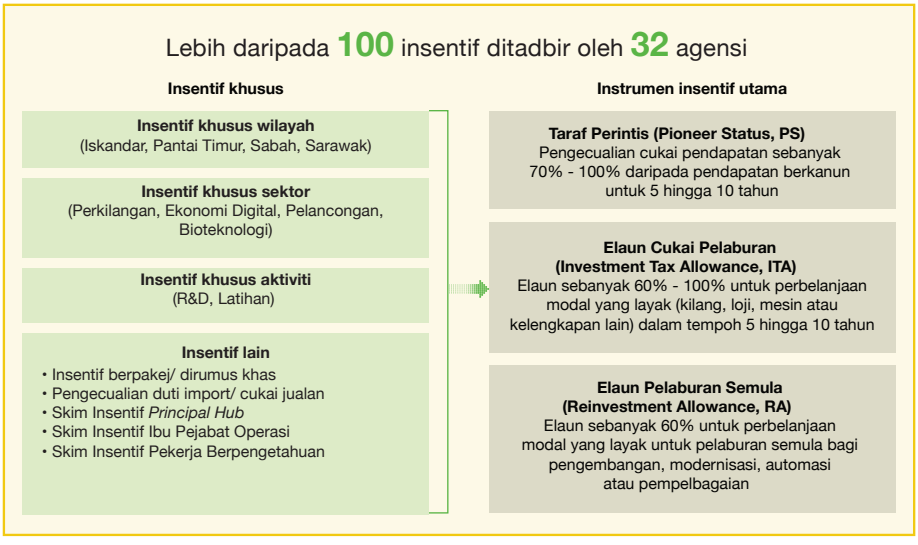
pergantungan pekerja asing dalam sektor perkilangan secara keseluruhannya telah menyebabkan aliran keluar pengiriman wang secara besar-besaran, dengan jumlahnya meningkat sekali ganda dalam tempoh 15 tahun yang lalu.

Keberkesanan landskap insentif semasa

Malaysia kini menawarkan lebih daripada 100 jenis insentif yang berbeza untuk menggalakkan pelaburan dalam ekonomi. Insentif-insentif tersebut diberikan dalam tiga bentuk utama: Taraf Perintis, Elaun Cukai Pelaburan dan Elaun Pelaburan Semula. Salah satu insentif yang telah lama disediakan ialah Taraf Perintis, yang memberikan pengecualian cukai korporat bagi aktiviti dan produk terpilih sebagai mana yang terdapat dalam 'senarai digalakkan' di bawah Akta Penggalakan Pelaburan 1986. Senarai digalakkan ini telah lama dijadikan panduan dalam kalangan Agensi Penggalakan Pelaburan (Investment Promotion Agencies, IPA) untuk menarik pelaburan dan penawaran insentif dengan memenuhi syarat-syarat yang ditetapkan. Walau bagaimanapun, ekoran skop senarai tersebut yang luas serta persekitaran global yang pesat berubah, senarai itu sendiri dalam bentuknya yang sedia ada mungkin tidak begitu relevan dengan masa sekarang dan juga tidak mengambil kira dengan sewajarnya bidang pertumbuhan baharu, model perniagaan yang berubah dan kegiatan ekonomi yang agak kompleks[3].

Ciri landskap galakan pelaburan Malaysia yang tidak bersepadu juga merupakan satu perkara yang boleh ditambah baik. Kini, sebanyak 32 IPA beroperasi pada peringkat negara, wilayah dan negeri, masing-masing dengan objektif dan kriteria tersendiri untuk menilai pelaburan yang berpotensi, meluluskan pemberian insentif dan memantau hasil pelaburan. Untuk menangani cabaran ini, Kerajaan memperkukuh peranan Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA) sebagai agensi tunggal yang bertanggungjawab menguruskan kelulusan semua kelulusan dan insentif pelaburan negara. Bidang kepakaran MIDA yang luas mewajarkan agensi ini diberikan amanah serta autonomi dan kuasa terhadap IPA lain. Ini bagi memastikan rangka kerja galakan pelaburan adalah lebih terselaras dan konsisten, termasuk pemantauan kesan limpahan pelaburan terhadap ekonomi.

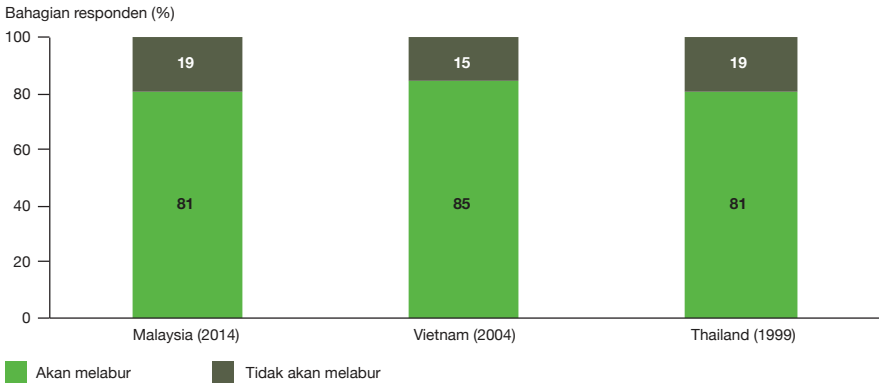
Gambar Rajah 1: Pelbagai landskap insentif pelaburan di Malaysia

Sumber: MIDA, agensi promosi pelaburan negeri, sektor dan wilayah (IPAs), PwC "Doing Business in Malaysia 2017"

[3] Indeks Kompleksiti Produk dan Ekonomi adalah seperti diterbitkan dalam "The Atlas of Economic Complexity," Center for International Development, Harvard University, http://www.atlas.cid.harvard.edu. Dalam artikel ini, "ekonomi yang amat kompleks"

Rajah 10: Nisbah Kelewahan Insentif Pelaburan dalam Ekonomi Asia Terpilih

Sumber: *The World Bank Facility for Investment Climate Advisory Services*

Pada masa yang sama, terdapat tanda-tanda yang semakin jelas bahawa instrumen insentif semasa semakin kurang berkesan untuk menarik FDI. Hal ini disebabkan oleh persaingan serantau yang makin sengit dan perubahan yang nyata dalam persekitaran pengawalseliaan antarabangsa. Apabila persaingan dalam kalangan negara menjadi makin sengit untuk menarik FDI, negara-negara tersebut cenderung untuk menawarkan pakej insentif yang serupa. Ini memberikan kelebihan kepada MNC apabila berunding untuk mendapatkan insentif yang lebih menguntungkan, lantas mengurangkan lagi manfaat kepada negara yang terbabit. Kajian oleh Bank Dunia menunjukkan bahawa persaingan untuk menarik pelaburan melalui pemberian insentif berasaskan cukai telah menyebabkan persaingan cukai dan tekanan ke atas kadar cukai dalam kalangan negara serantau[4]. Berdasarkan kajian lain oleh Bank Dunia, empat daripada lima syarikat yang dikaji di Malaysia menyatakan akan terus melabur meskipun tidak diberikan insentif. 'Nisbah kelewahan' (redundancy ratio), iaitu bahagian pelaburan yang akan dibuat walaupun tanpa insentif, juga tinggi dalam ekonomi rantau ini, seperti Thailand dan Vietnam (Carta 10). Namun, kajian ke atas Malaysia yang mencakupi kira-kira 200 syarikat, akan memberikan gambaran keseluruhan yang lebih sekiranya terdapat bilangan peserta yang lebih ramai serta penunjuk pada peringkat syarikat yang lebih terperinci. Di samping itu, pengalaman telah menunjukkan bahawa persaingan dalam kalangan negara untuk FDI amat sengit bagi industri tertentu. Maka, insentif menarik yang ditawarkan ada kalanya menjadi faktor penentu dalam pemilihan lokasi sesebuah pelaburan. Pada peringkat yang lebih luas, kesedaran yang makin tinggi mengenai Base *Erosion and Profit Shifting* (BEPS) telah menyebabkan insentif pelaburan kini dipantau dengan lebih teliti pada peringkat antarabangsa. Ini bertujuan mengelakkan amalan percukaian yang berpotensi menimbulkan kesan yang tidak diingini di seluruh dunia.

Dasar-dasar yang dipertimbangkan apabila menilai semula rangka kerja insentif pelaburan

Persekitaran global yang amat dinamik dan munculnya trend di seluruh dunia, seperti gangguan teknologi, proses perbandaran yang pesat dan perubahan cuaca, menuntut kita untuk menilai semula pelaburan yang sedia ada untuk mempersiapkan ekonomi Malaysia menghadapi masa akan datang. FDI prospektif, khususnya, perlu menunjukkan ciri-ciri yang dikehendaki, yang akan meningkatkan tahap kecanggihan ekonomi secara keseluruhan, mewujudkan peluang pekerjaan kategori tinggi, memperdalam hubungan dalam rantaian bekalan domestik serta membentuk kelompok industri baharu. Kesemua kesan limpahan yang positif ini perlu dipantau dengan menyeluruh dan dilaporkan secara berkala.

[4] Bank Dunia, 2015; Klemm dan Van Parys, 2012

Oleh itu, pendekatan berasaskan prinsip akan memastikan proses penilaian yang lebih cepat dan fleksibel terhadap ciri-ciri pelaburan prospektif, berbanding jika diasaskan pada senarai digalakkan yang secara relatif, statik. Prinsip yang mungkin boleh diterapkan untuk menilai kualiti pelaburan prospektif, termasuklah pelaburan yang 'didorong inovasi dan produktiviti', 'melahirkan guna tenaga berkualiti' dan menunjukkan tahap 'kecanggihan ekonomi yang tinggi'. Dalam hal ini, hanya FDI yang memenuhi prinsip-prinsip tersebut akan dipertimbangkan untuk diberikan insentif. Insentif perlu ditetapkan jangka masanya dan berpandukan penunjuk prestasi dan hasil, seperti tahap intensiti R&D dan teknologi, pembentukan peluang pekerjaan berkemahiran tinggi dan penarafannya dalam Indeks Kompleksiti Produk (lihat nota kaki 3).

Dalam hal ini, MIDA telah menerapkan modul analisis kos-manfaat (cost-benefit analysis, CBA) baharu untuk menilai projek perkilangan yang berpotensi. Modul CBA baharu ini lebih menyeluruh kerana mengambil kira aspek kuantitatif dan kualitatif kos dan manfaat pelaburan yang dicadangkan selain ditanda aras pada amalan terbaik antarabangsa. Kaedah ini memberikan penilaian yang lebih menyeluruh dan realistik bagi manfaat yang dapat diraih oleh ekonomi daripada pelaburan tersebut, dan dengan itu menjadikan proses penilaian insentif lebih teliti agar lebih berkesan dan didorong oleh prestasi. MIDA juga sedang dalam proses merumuskan senarai digalakkan yang baharu. Senarai baharu ini akan menjajarkan usaha galakan IPA untuk menarik pelaburan ke dalam aktiviti ekonomi yang baharu dan sedang berkembang, menggalakkan pendekatan ekosistem dengan membina rantaian bekalan dan menyokong kelompok dalam setiap industri serta memastikan pelabur mendapat gambaran yang lebih jelas tentang usaha ini.

Dalam pada itu, jenis instrumen bagi penyaluran pelaburan perlu dikaji semula untuk memastikan manfaat akan dapat diraih daripada pelaburan. Menurut kajian Bank Dunia baru-baru ini, insentif yang mengurangkan kos pelaburan (seperti elaun modal) tidak begitu terdedah kepada strategi pemindahan keuntungan kerana insentif sedemikian tidak bergantung pada tahap keuntungan[5], berbeza dengan insentif yang berasaskan keuntungan (seperti pengecualian cukai pendapatan korporat). Pada masa yang sama, instrumen insentif juga perlu mengambil kira pilihan pelabur yang kerap berubah, dan bukan sekadar pertimbangan cukai sahaja. Apabila beralih daripada instrumen berasaskan cukai, insentif sedia ada boleh dilengkapi cukai pendapatan individu yang lebih rendah untuk pekerja berpengetahuan yang berkemahiran tinggi, geran R&D dan geran automasi yang lebih tinggi, serta akses lebih mudah kepada taman teknologi dan ruang kerja bersama.

Walau apapun, insentif pelaburan sewajarnya memperlengkap dan bukannya menjejaskan usaha memastikan persekitaran pelaburan asas di Malaysia berjaya menarik pelaburan yang berkualiti. Ekosistem pelaburan yang kondusif merangkumi unsur-unsur yang melangkaui insentif pelaburan. Ini termasuk infrastruktur dan kesalinghubungan bertaraf dunia, penyampaian perkhidmatan awam yang cekap serta sistem pendidikan dinamik yang mampu melahirkan tenaga kerja mahir yang berupaya melakukan aktiviti nilai ditambah yang tinggi.

Kesimpulan

Satu kajian semula yang menyeluruh terhadap strategi galakan, instrumen dan landskap pelaburan adalah amat perlu untuk menarik pelaburan yang berkualiti pada masa akan datang. Instrumen insentif yang lebih bersasaran, relevan dan berkesan akan memastikan Malaysia menjadi destinasi pilihan pelaburan yang menarik di samping mendapat kesan limpahan positif daripada pelaburan kepada ekonomi dapat dimaksimumkan. Namun, perlu diketahui bahawa insentif pelaburan hanyalah merupakan satu bahagian dalam landskap pelaburan. Oleh itu, kajian semula terhadap insentif perlu dilengkapi langkah menambah baik faktor yagn menyokong perniagaan, seperti infrastrukur, penyampaian perkhidmatan awam dan tenaga kerja mahir. Apabila semua faktor ini tersedia, Malaysia dijangka mempunyai prospek yang cerah untuk menjadi ekonomi yang siap siaga untuk masa depan, dan seterusnya dapat memaksimumkan manfaat yang diinginkan untuk semua rakyat Malaysia.

[5] Bank Dunia, 2017

Rencana Kecil: Kajian Kes Terhadap MNC Terpilih

Oleh: Loke Po Ling, Sarah Syamimi Mohd Suhaimi

Bank Negara Malaysia telah menjalankan satu kajian terhadap enam MNC dalam industri elektrik dan elektronik (E&E) yang menerima insentif pelaburan sebagai sampel kajian. Kajian ini bertujuan mengkaji sumbangan semua MNC tersebut kepada ekonomi dalam negeri. MNC yang dipilih untuk kajian ini merupakan antara pengilang terbesar di Malaysia, dengan purata hasil yang digabungkan sebanyak RM63 bilion setahun (9.7% daripada jumlah jualan perkilangan)[6]. Kajian ini menunjukkan bahawa meskipun pelaburan mereka secara agregat menghasilkan manfaat, tahap kesan limpahan positif telah diimbangi (offset) oleh ketirisan (leakage) pada pelbagai peringkat pengeluaran. Ketirisan ini termasuk penggunaan input diimport, penggunaan tenaga kerja asing dan pendapatan cukai yang dilepaskan. Berikut ialah dapatan utama kajian:

1. **Secara agregat, MNC yang dikaji memberikan sumbangan positif kepada ekonomi dalam negeri.** Dalam tempoh tahun 2013 - 2015, keenam-enam MNC tersebut melabur sebanyak RM1.2 bilion setahun dan menjana hasil eksport tahunan purata sebanyak RM46 bilion (6.1% daripada jumlah eksport kasar). Selepas mengambil kira import kasar, MNC tersebut mencatat lebihan perdagangan sebanyak RM16.5 bilion (USD4.8 bilion). Kesemua MNC ini menggaji kira-kira 48,000 warga Malaysia, dengan jumlah bayaran gaji sebanyak RM3.3 bilion setahun. Kesemua MNC ini secara satu kumpulan berurusan dengan kira-kira 5,700 pembekal tempatan. Hasilnya, perbelanjaan keseluruhan untuk input dan perkhidmatan domestik sebanyak RM13.3 bilion setahun.

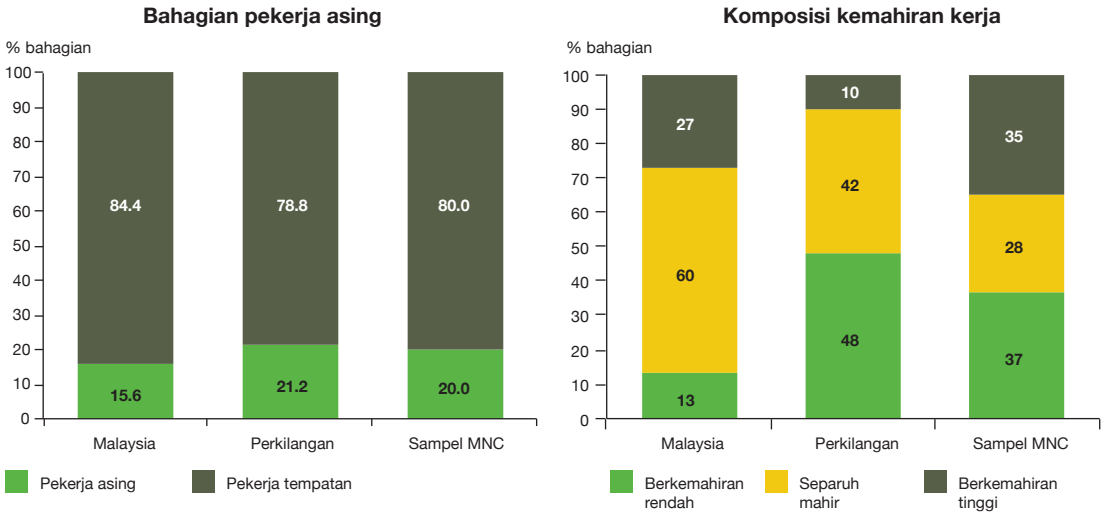
2. **Namun, kesan limpahan positif ini telah diimbangi (offset) oleh ketirisan, dan tahap manfaat bersih berbeza mengikut syarikat.** Meskipun memberikan sumbangan yang besar kepada eksport kasar negara, kesan limpahan yang dijana MNC dalam sampel kajian, kepada ekonomi dalam negeri adalah terhad disebabkan oleh pergantungan mereka yang tinggi terhadap input diimport dan perkhidmatan asing, yang berpurata sebanyak RM40 bilion setahun. Berikutan itu, pertukaran asing bersih kepada ringgit hasil daripada perdagangan hanya mencakupi 36% daripada lebihan perdagangan yang berjumlah RM6.0 bilion (USD1.75 bilion). Selain itu, beberapa MNC ini mencatat pertukaran bersih mata wang asing kepada ringgit yang jauh lebih rendah berbanding dengan purata industri[7].

3. Meskipun beberapa syarikat telah beralih ke arah aktiviti nilai ditambah yang lebih tinggi, **masih banyak syarikat yang terus menumpukan pada model perniagaan berkos rendah dengan keupayaan inovasi yang terhad**.
   - Kesemua enam MNC tersebut menggaji kira-kira 12,000 pekerja asing atau 20% daripada jumlah tenaga kerja mereka. Hal ini telah menyebabkan aliran keluar kiriman wang sebanyak RM0.8 bilion setahun[8]. Bagi jawatan operator pemasangan, bahagian pekerja asingnya adalah tinggi sehingga mencecah 48% daripada jumlah tenaga kerja mereka.
   - Pekerjaan yang menjurus ke arah kategori gaji dan kemahiran rendah mencakupi 37% daripada jumlah tenaga kerja. Bagi kategori operator pemasangan, jumlahnya mencecah setinggi 60%.
   - Intensiti R&D[9] secara relatif rendah, dengan kebanyakan syarikat membelanjakan kurang 2% daripada hasil pendapatan mereka untuk kegiatan R&D. Hanya sebuah syarikat sahaja yang melaporkan intensiti R&Dnya melebihi 30%.

---

6 Data berdasarkan purata untuk tiga tahun (2013-2015) untuk mengambil kira ketersediaan data bagi semua syarikat pada masa kaji selidik dijalankan.
7 Merujuk kepada aliran mata wang asing bersih berbanding dengan eksport bersih. Pertukaran bersih purata bagi kumpulan 184 syarikat E&E ialah 56% daripada lebihan perdagangan.
8 Had teratas adalah berdasarkan andaian bahawa 20% daripada gaji terakru adalah untuk pekerja asing, sejajar dengan bahagian guna tenaga, dan juga semua gaji dikirimkan keluar.
9 Intensiti R&D dianggarkan menggunakan perbelanjaan R&D sebagai sebahagian daripada nilai ditambah. Sebagai penanda aras global, intensiti R&D dalam kalangan pengilang elektronik ialah 25 - 35% (McKinsey, 2012).
10 Sumber-sumber domestik yang diberikan subsidi termasuklah tarif elektrik, keperluan makanan asas dan pengangkutan. Sejak Mei 1997, Kerajaan melalui PETRONAS, memberikan subsidi harga gas kumulatif sebanyak RM241.4 bilion dari segi hasil yang dilepaskan daripada bekalan gas kepada sektor tenaga dan bukan tenaga Malaysia (PETRONAS, 2016).

Rajah 11: Komposisi Pekerjaan di MNC yang Dikaji Selidik

Sumber: Kaji Selidik Pembuatan Tahunan (2015) DOSM dan kaji selidik firma

References

James S. (2014), "Effectiveness of Investment Incentives in Developing Countries: Evidence and Policy Implications", Investment Climate Advisory Services, World Bank

Klemm, A., and S. Van Parys (2012), "Empirical Evidence on the Effects of Tax Incentives." International Tax and Public Finance 19 (3): 393–423

McKinsey Global Institute (2012) "Manufacturing the future: The next era of global growth and innovation", November

PETRONAS (2016), Annual Report 2016

PwC Malaysia (2017), "Doing business in Malaysia 2017"

World Bank (2015), East Asia and Pacific Economic Update, October

World Bank (2017), Global Investment Competitiveness Report 2017/2018, October

2 Rencana

Ketidakseimbangan dalam Pasaran Harta Tanah

Oleh: Cheah Su Ling, Stefanie Almeida, Muhamad Shukri, Lim Le Sze

SOROTAN

- **Ketidakseimbangan penawaran dan permintaan dalam pasaran harta tanah telah meningkat sejak tahun 2015.**
- **Harta tanah kediaman yang tidak terjual adalah yang tertinggi dalam sedekad dengan sebahagian besar unit yang tidak terjual berada dalam kategori harga melebihi RM250,000.**
- **Lebihan bekalan ruang pejabat dan kompleks membeli-belah di negeri-negeri utama akan diburukkan lagi oleh bekalan baharu yang dijangka siap dan berkemungkinan menjadi lebih teruk berbanding dengan keadaan semasa Krisis Kewangan Asia.**

Pengenalan: Ketidakseimbangan pasaran harta tanah meningkat

Risiko ketidakseimbangan pasaran harta tanah di Malaysia telah dibincangkan dalam Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia 2015[1]. Sejak itu, ketidakseimbangan penawaran dan permintaan dalam segmen harta tanah kediaman dan komersial telah meningkat. Rencana ini bertujuan untuk memberikan analisis terkini mengenai perkembangan harta tanah dan membincangkan strategi yang boleh diambil pada masa kini dan masa hadapan bagi mengurangkan risiko.

Pasaran Kediaman: Jumlah harta tanah kediaman yang tidak terjual kini adalah yang tertinggi untuk tempoh satu dekad, disebabkan terutamanya oleh ketidakpadanan harga pelancaran perumahan baharu dengan harga yang mampu dibayar oleh isi rumah

Pada suku pertama 2017, jumlah harta tanah kediaman tidak terjual[2] adalah sebanyak 130,690[3] unit, iaitu jumlah yang tertinggi dalam tempoh sedekad (Rajah 1). Jumlah ini hampir menyamai dua kali purata dalam sejarah yang pernah tercatat iaitu sebanyak 72,239 unit setahun antara tahun 2004 hingga 2016. Kira-kira 83% daripada jumlah unit tidak terjual berada dalam kategori harga melebihi RM250,000 (Rajah 2). Sebanyak 61% daripada jumlah unit tidak terjual terdiri daripada bangunan tinggi dengan 89% daripadanya berharga melebihi RM250,000. Johor mempunyai bahagian unit kediaman tidak terjual yang terbesar (27% daripada jumlah harta tanah tidak terjual di Malaysia), diikuti oleh Selangor (21%), Kuala Lumpur (14%) dan Pulau Pinang (8%).

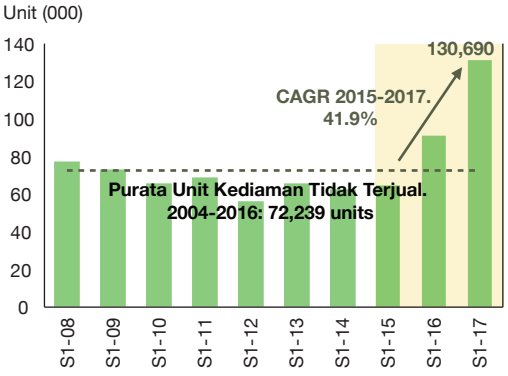
Sebilangan besar harta tanah tidak terjual disebabkan oleh ketidakpadanan harga pelancaran baharu dengan kemampuan isi rumah[4] membayar hutang. Sepanjang tempoh dari tahun 2016 hingga suku pertama 2017, hanya 21% pelancaran baharu terdiri daripada rumah berharga di bawah RM250,000. Jumlah ini tidak cukup untuk dipadankan dengan profil kemampuan pendapatan kira-kira 35% isi rumah

---

[1] Rencana Laporan Tahunan BNM 2015 bertajuk "Menilai Keadaan Permintaan dan Penawaran dalam Pasaran Harta Tanah Malaysia".
[2] Jumlah harta tanah kediaman tidak terjual termasuk harta tanah tidak terjual yang telah siap (lebihan) dan harta tanah tidak terjual yang masih dalam pembinaan (Sumber: NAPIC).
[3] Angka ini termasuk pejabat kecil/ pejabat rumah (SOHO) dan pangsapuri perkhidmatan (Sumber: NAPIC).
[4] Untuk perbincangan yang lebih mendalam mengenai topik ini, sila rujuk rencana Laporan Tahunan BNM 2016 bertajuk "Pencerahan Terhadap Isu Rumah Mampu Milik di Malaysia".

Rajah 1: 130,690 unit kediaman tidak terjual, paling tinggi dalam dekad ini

Jumlah Rumah Kediaman Tidak Terjual*

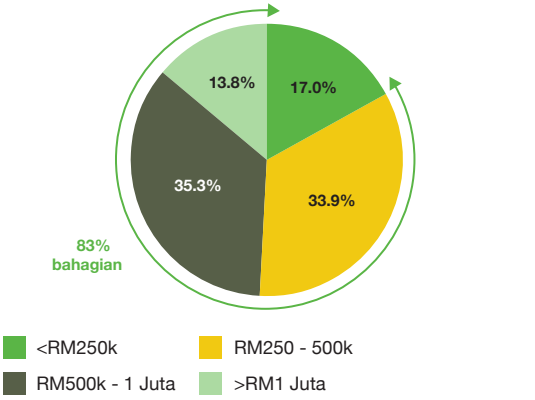

Nota: *Merangkumi bilangan kediaman yang siap dan tidak terjual. Anggaran termasuk pejabat rumah pejabat kecil (SOHO) dan pangsapuri servis.

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Rajah 2: 83% unit kediaman tidak terjual adalah yang berharga RM250,000 dan ke atas

Rumah Kediaman Tidak Terjual* Mengikut Kategori Harga

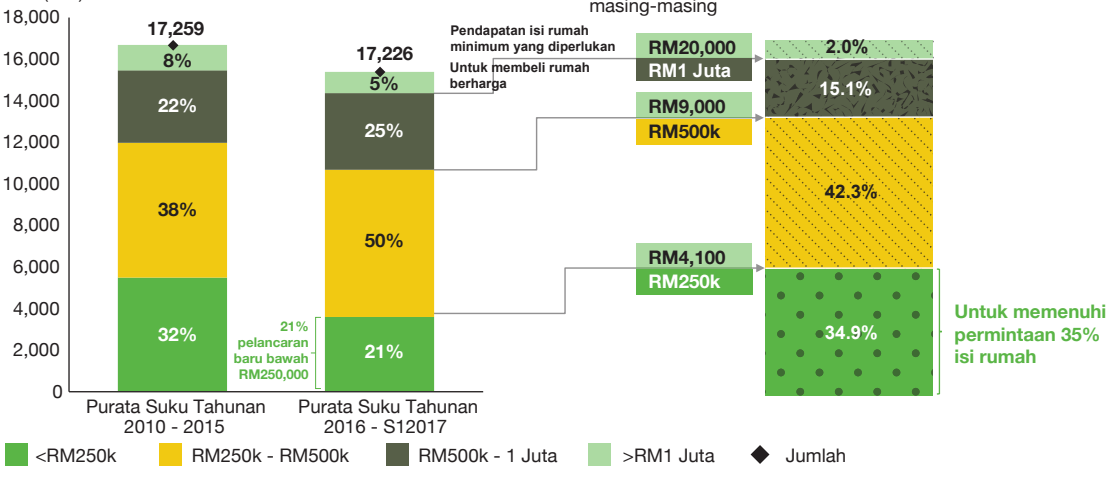
Nota: *Merangkumi bilangan kediaman yang siap dan tidak terjual. Anggaran termasuk pejabat rumah pejabat kecil (SOHO) dan pangsapuri servis.

Sumber:Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Rajah 3: Sebanyak 21% pelancaran rumah kediaman baharu adalah untuk unit berharga kurang daripada RM250,000. Ini tidak memadai untuk memenuhi permintaan 35% isi rumah

Pelancaran unit kediamah baharu mengikut tahap harga

Peratusan isi rumah dan pendapatan isi rumah kasar minimum yang diperlukan untuk membeli rumah dalam segmen harga masing-masing

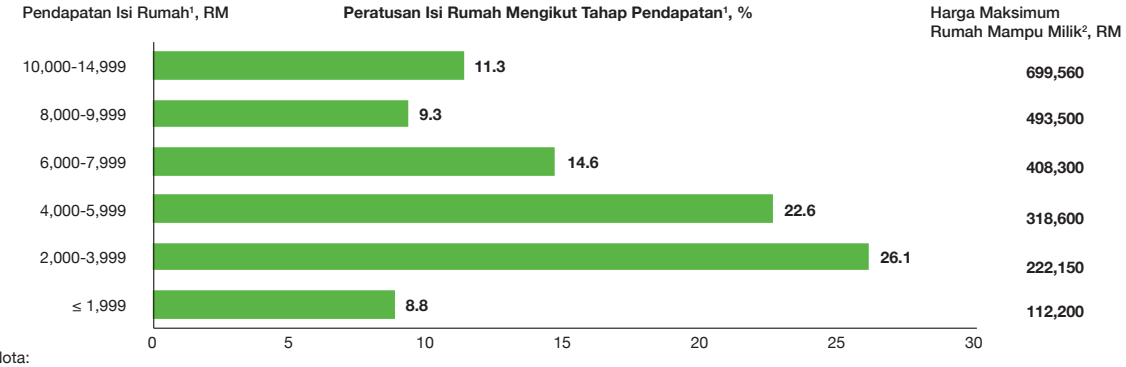

Nota:
1. Rajah di atas membuat andaian bahawa isi rumah akan membeli rumah pada harga maksimum mengikut tahap pendapatan mereka.
2. Dianggarkan dengan menggunakan Beban Kos Perumahan iaitu sebuah rumah dianggap mampu milik jika kos bayaran balik perumahan bulanan tidak melebihi 30% daripada pendapatan isi rumah. Anggaran berdasarkan kadar faedah semasa dan tempoh gadai janji selama 35 tahun
3. Berdasarkan Penyiasatan Pendapatan dan Perbelanjaan Isi Rumah 2016 (HIES). Anggaran untuk isi rumah berpendapatan melebihi RM9,000 dan RM20,000 adalah berdasarkan HIES (2014) kerana kekurangan data yang terperinci pada masa analisis.
4. Data mengenai pelancaran unit kediaman baharu di atas menggunakan data akhir sehingga S1 2017. Data untuk S2 2017 tidak dimasukkan kerana masih pada peringkat awal, dan tertakluk pada semakan semula.

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara, Jabatan Perangkaan Malaysia, dan anggaran Bank Negara Malaysia

di Malaysia (Rajah 3). Kedua, ketidakpadanan telah diburukkan lagi oleh peningkatan median pendapatan isi rumah yang lebih perlahan (CAGR 2012-2016: 9.6%) berbanding dengan median harga rumah (15.6%). Faktor-faktor ini menyebabkan median harga rumah di Malaysia menjadi 5.0 kali median tahunan pendapatan isi rumah lantas menjadikan harga rumah di Malaysia "sangat tidak mampu dimiliki" di Malaysia. Isu kemampuan membayar hutang perumahan adalah lebih meruncing di negeri-negeri seperti Sabah dan Pulau Pinang, dengan harga rumah menjadi "benar-benar tidak mampu dimiliki"[5] (gandaan median

Rencana Maklumat: Kemampuan Memiliki Rumah Mengikut Tahap Pendapatan

Nota:
1 Berdasarkan Laporan Penyiasatan Pendapatan Isi Rumah dan Kemudahan Asas 2016. Isi rumah dengan pendapatan sebanyak RM15,000 dan ke atas mencukupi 7.1% daripada jumlah isi rumah Malaysia.
2 Anggaran harga rumah mampu milik maksimum diperoleh berdasarkan paras teratas setiap tahap pendapatan. Diperoleh menggunakan Pendekatan Beban Kos Perumahan, iaitu sebuah rumah dianggap mampu milik jika kos bayaran balik perumahan bulanan tidak melebihi 30% daripada pendapatan isi rumah. Anggaran adalah berdasarkan kadar faedah semasa dan tempoh gadai janji selama 35 tahun.

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan anggaran Bank Negara Malaysia

sebanyak 5.5). Ketidaksamaan yang ketara antara penawaran dengan permintaan rumah mampu milik telah memburukkan ketidakseimbangan dalam pasaran perumahan.

Terdapat unit kediaman tidak terjual dalam lingkungan harga mampu milik di bawah RM250,000 (17% bahagian). Terdapat beberapa faktor telah menghalang pembelian harta tanah ini. Faktor pertama, ialah lokasi beberapa projek perumahan mampu milik ini tidak menarik disebabkan oleh jarak dari tempat kerja yang jauh dan jaringan hubungan pengangkutan yang rendah. Kedua, kediaman mampu milik tidak terjual mungkin menunjukkan kecenderungan isi rumah terhadap harta benda bertanah berbanding dengan harta tanah bertingkat. Ketiga, sebahagian besar pendaftaran pemohon yang diselenggarakan oleh penyedia perumahan mampu milik mungkin terdiri daripada pemohon yang tidak mempunyai kepercayaan kredit[6] dan ini mengakibatkan kelewatan dalam penguntukan perumahan mampu milik.

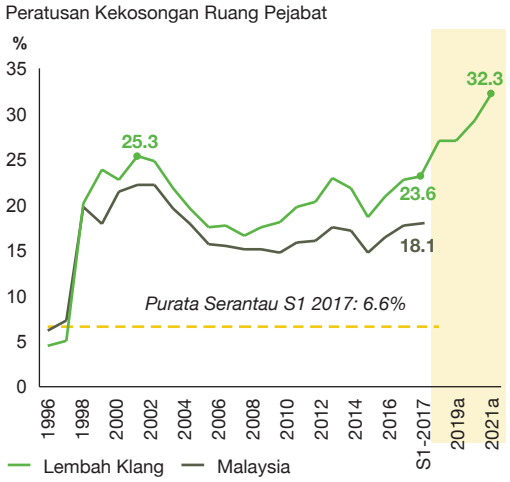
Ruang Pejabat: Bekalan yang dijangka siap boleh memburukkan lagi lebihan bekalan di Lembah Klang

Sejak suku pertama 2015, kadar kekosongan pejabat di Lembah Klang meningkat dengan stabil daripada 20.9% kepada 23.6% pada suku pertama 2017. Jumlah ini lebih tinggi daripada purata kebangsaan sebanyak 18.1% dan lebih daripada tiga kali purata serantau sebanyak 6.6%[7] (Rajah 4).

Bekalan sebanyak 38 juta kaki persegi (jkp) ruang pejabat yang dirancang boleh memburukkan lagi lebihan bekalan ini. Kadar kekosongan pejabat dijangka mencapai paras tertinggi sebanyak 32%[8] menjelang tahun 2021, jauh melebihi paras[9] yang tercatat semasa Krisis Kewangan Asia. Dengan kata lain, jika dinamik penawaran dan permintaan sekarang ini berterusan, satu daripada tiga pejabat di Lembah Klang boleh menjadi kosong pada tahun 2021. Jumlah bekalan ruang pejabat dijangka siap berkemungkinan menjadi lebih tinggi jika fasa masa hadapan projek pembangunan besar yang sedang dilaksanakan[10] diambil kira. Ini boleh menyebabkan sewa pejabat, yang kini merupakan yang terendah[11] di rantau ini, tambah merosot.

[5] Ambang mampu milik adalah berdasarkan pendekatan Median Multiple oleh Demographia International (2015)
[6] Pemohon yang tidak mempunyai keupayaan kewangan walaupun untuk membeli perumahan mampu milik.
[7] Merujuk bangunan pejabat utama. Kadar kekosongan yang sepadan ialah 22.6% pada suku pertama 2017 di Lembah Klang (Sumber: JLW).
[8] Unjuran mengandaikan semua 38 jkp untuk penawaran baharu memasuki pasaran menjelang tahun 2021, permintaan baharu sebanyak 2.6jkp setahun dan pertumbuhan KDNK 5.0-5.5%. Unjuran untuk permintaan baharu ruang pejabat adalah konsisten dengan tempoh pertumbuhan ekonomi yang sama pada tahun 2004 hingga 2016.
[9] Kadar kekosongan adalah sebanyak 5.1% (1997), 20.1% (1998) dan tertinggi dalam sejarah sebanyak 25.3% (2001).
[10] Tun Razak Exchange dan Pusat Bandar Bukit Bintang.
[11] Sewa bulanan ruang pejabat utama (prime) di Kuala Lumpur (RM5.30 kaki persegi) berbanding dengan Manila (RM7.40 kaki persegi), Bangkok (RM11.10 kaki persegi), Singapura (RM24.80 kaki persegi) dan Hong Kong (RM85.00 kaki persegi) (Sumber: Knight Frank Research)

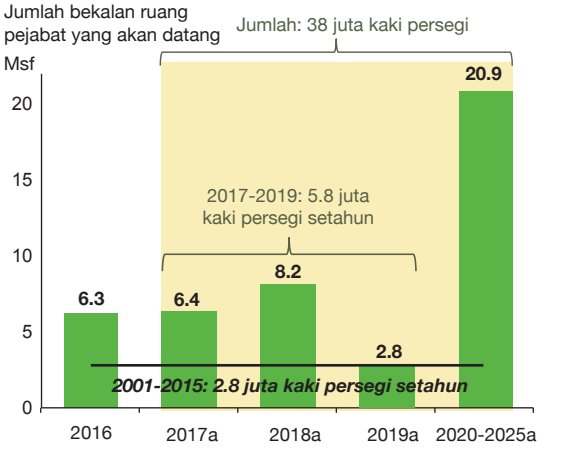
Rajah 4: Satu daripada tiga ruang pejabat di Lembah Klang dijangka akan kosong menjelang tahun 2021

Nota:
1. Kawasan berlorek mewakili anggaran peratusan kekosongan ruang pejabat dan jumlah bekalan ruang pejabat baru yang akan datang. Untuk projek yang masih dalam peringkat perancangan, bekalan ruang pejabat baru diandaikan akan memasuki pasaran menjelang tahun 2020 (45%) dan 2021 (55%).
2. Purata serantau merujuk kepada purata untuk Hong Kong SAR, Beijing, Singapura, Shanghai, Seoul dan Bangkok pada 1S 2017.

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara, Jones Lang Wootton, Jones Lang LaSalle, dan anggaran Bank Negara Malaysia

Rajah 5: Pembekalan tahunan yang akan datang dari tahun 2017-2019 akan lebih daripada dua kali ganda bekalan tahunan untuk 15 tahun yang lalu

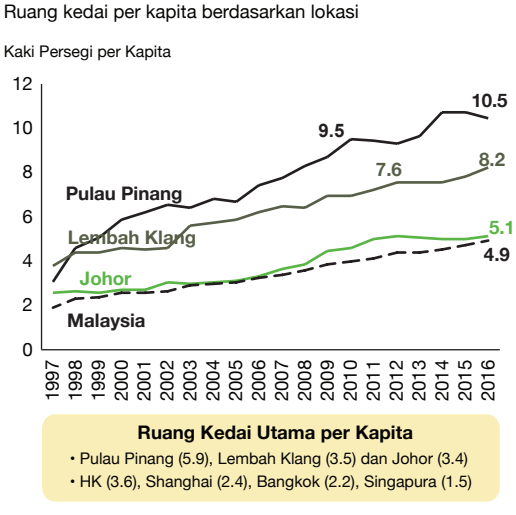
Nota:
1. Kawasan berlorek mewakili anggaran peratusan kekosongan ruang pejabat dan jumlah bekalan ruang pejabat baru yang akan datang. Untuk projek yang masih dalam peringkat perancangan, bekalan ruang pejabat baru diandaikan akan memasuki pasaran menjelang tahun 2020 (45%) dan 2021 (55%).
2. Purata serantau merujuk kepada purata untuk Hong Kong, Beijing, Singapore, Shanghai, Seoul dan Bangkok pada 1S 2017.

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara, Jones Lang Wootton, Jones Lang LaSalle, dan anggaran Bank Negara Malaysia

Kompleks Membeli-Belah: Peningkatan bekalan baharu yang dijangka siap akan memburukkan keadaan lebihan penawaran di Lembah Klang, Pulau Pinang dan Johor

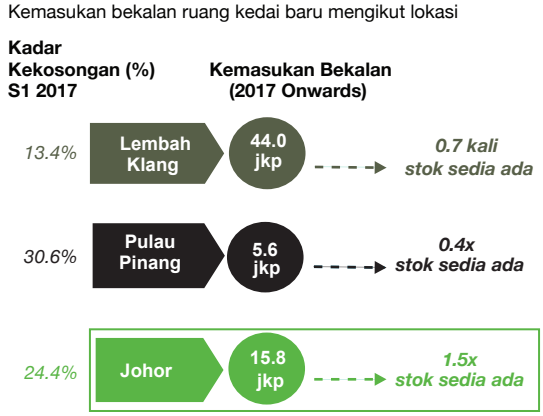
Jumlah ruang runcit di negeri-negeri utama telah meningkat dengan ketara sejak beberapa tahun yang lalu. Pada tahun 2016, Pulau Pinang mempunyai ruang runcit per kapita paling tinggi di negara ini (10.5 kaki persegi bagi setiap orang), diikuti Lembah Klang (8.2) dan Johor (5.1). Di bandar serantau yang berpendapatan lebih tinggi seperti Hong Kong SAR dan Singapura, ruang runcit utama per kapita masing-masing hanya 3.6 dan 1.5 (Rajah 6).

Rajah 6: Ruang kedai per kapita di negeri utama Malaysia akan meningkat dengan ketara, dan lebih tinggi daripada bandar-bandar serantau

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara, Jabatan Perangkaan Malaysia, dan anggaran Bank Negara Malaysia

Rajah 7: Pembekalan 140 kompleks membeli-belah di Lembah Klang, Pulau Pinang dan Johor akan memburukkan lagi keadaan kelebihan bekalan

Nota: jkp – juta kaki persegi

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara, Jones Lang Wootton, dan anggaran Bank Negara Malaysia

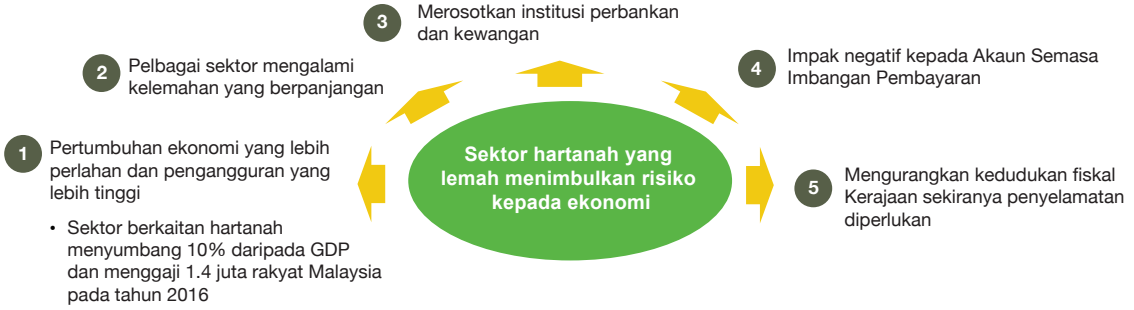
Bekalan baharu yang dijangka siap sebanyak 140 kompleks membeli-belah menjelang tahun 2021 di seluruh Lembah Klang, Pulau Pinang dan Johor akan memburukkan lagi keadaan lebihan penawaran pada masa hadapan (Rajah 7). Walaupun Pulau Pinang kini mempunyai ruang runcit utama per kapita yang paling tinggi, namun Johor bakal mengambil alih kedudukan itu menjelang tahun 2018. Peningkatan bekalan baharu dijangka siap sebanyak 15.8 juta kaki persegi ruang runcit di Johor ialah 1.5 kali penawaran sedia ada.

Ketidakseimbangan pasaran harta tanah yang ketara boleh menimbulkan risiko terhadap kestabilan makroekonomi dan kewangan

Sejarah telah menunjukkan bahawa lebihan dalam pasaran harta tanah boleh memberikan risiko yang besar kepada ekonomi secara lebih luas. Menurut IMF (2003), sejarah menunjukkan bahawa ledakan pasaran perumahan telah diikuti oleh pasaran yang merudum kira-kira 40% pada masa itu, dengan pasaran perumahan yang merudum dikaitkan dengan kemelesetan ekonomi yang lebih lama dan kerugian dari segi output yang lebih besar[12] berbanding dengan harga ekuiti yang merudum. Memandangkan terdapat ketidakseimbangan dalam pasaran harta tanah kediaman dan komersial di Malaysia, perkara ini membimbangkan kerana sektor harta tanah mempunyai pertalian dengan lebih 120 industri, yang secara kolektif menyumbang 10% daripada KDNK serta memberikan pekerjaan kepada 1.4 juta rakyat Malaysia.

Pengalaman Malaysia semasa Krisis Kewangan Asia menunjukkan bahawa pembetulan secara mendadak dalam pasaran harta tanah boleh memberikan kesan yang teruk ke atas ekonomi secara lebih luas (Rajah 8). Dalam beberapa tahun sebelum berlakunya Krisis Kewangan Asia, ekonomi Malaysia mencatat tempoh pertumbuhan yang kukuh (1992-96: 9.6%). Hal ini merangsang pasaran harta tanah mencapai pertumbuhan pesat sehingga mengakibatkan kenaikan harga harta tanah dan keadaan terlebih pembinaan merentas segmen harta tanah yang berbeza. Ini mendorong bank meningkatkan pemberian pinjaman kepada isi rumah untuk pembelian harta tanah dan pemaju untuk membiayai pembangunan projek baharu. Pembinaan secara berleluasa yang berikutnya juga menyebabkan peningkatan permintaan untuk sejumlah besar import yang seterusnya memburukkan akaun semasa Imbangan Pembayaran. Apabila krisis[13] melanda dan pasaran harta tanah merudum pada tahun 1998, projek-projek tersebut terbengkalai kerana keupayaan membayar balik hutang oleh pemaju menjadi lemah. Bank mengalami kerugian kerana pinjaman tidak berbayar sektor harta tanah meningkat sekali ganda, sekaligus mengakibatkan luluh kredit (credit crunch). Kesan limpahan kepada industri lain telah mengakibatkan pemberhentian pekerja yang meluas dan kemelesetan ekonomi yang teruk. Keadaan yang sama juga berlaku di Sepanyol, Ireland dan Amerika Syarikat semasa Krisis Kewangan Global. Dalam kes ini, rangsangan fiskal dan pakej bantuan yang besar juga telah menjejaskan kedudukan kewangan kerajaan.

Rajah 8: Sektor hartanah yang lemah menimbulkan risiko tinggi kepada ekonomi

Sumber: Bank Negara Malaysia

[12] Secara purata, kerugian output berikutan pasaran perumahan yang merudum ialah 8% daripada paras berdasarkan purata kadar pertumbuhan sebelum kemelesetan (harga ekuiti merudum: 4%) dan berakhir selepas empat tahun (harga ekuiti merudum: 1.5 tahun).

[13] Semasa tempoh sebelum Krisis Kewangan Asia (1992-96), kredit berkaitan harta tanah meningkat 26%, aktiviti pembinaan 14.8%, manakala harga rumah meningkat 11.2%. Semasa Krisis Kewangan Asia, KDNK benar menguncup 7.4% pada tahun 1998 (1997: 7.3%) dengan peningkatan kadar pengangguran kepada 3.2% (1997: 2.5%). Pelaburan swasta merosot 55.2% (1997: + 9.4%), aktiviti pembinaan (-6.7%) manakala defisit fiskal meningkat kepada 1.8% daripada KDNK (1997: +2.4%). Semasa tempoh selepas Krisis Kewangan Asia, harga rumah masih berada pada paras yang rendah (1999-2003: 2.2%), baki fiskal (-4.8% daripada KDNK), kadar pengangguran (3.4%), pelaburan swasta (-4.1%) dan aktiviti pembinaan (0.7%).

Sistem perbankan terus menyokong pembiayaan rumah, tetapi lebih berhati-hati dalam segmen harta tanah komersial

Bank terus memainkan peranan penting dalam menyediakan pembiayaan kepada pembeli rumah. Lebih 70% daripada keseluruhan pinjaman perumahan diberikan kepada pembeli rumah kali pertama. Dalam tempoh sembilan bulan pertama tahun 2017, sebanyak RM121.6 bilion pinjaman perumahan baharu telah diluluskan oleh bank-bank yang memberikan manfaat kepada hampir 300,000 peminjam. Daripada angka ini, 60% disalurkan untuk pembelian rumah berharga di bawah RM500,000.

Dari segi sektor harta tanah komersial, bank lebih berhati-hati dalam pemberian pinjaman kepada segmen ini berikutan keadaan lebihan bekalan, seperti yang ditunjukkan oleh kadar kelulusan pinjaman yang lebih rendah untuk pembinaan dan pembelian harta tanah komersial. Dedahan semasa bank-bank terhadap segmen harta tanah komersial kekal kecil, mencakupi 5.1% daripada jumlah pinjaman bank.

Perkembangan ini telah meningkatkan lagi kepentingan peraturan berhemat mikro dan makro yang sedia ada, seperti had penumpuan sektor harta tanah yang luas dan had dedahan pelanggan tunggal. Peraturan-peraturan sebegini bertujuan untuk memastikan dedahan bank terhadap keseluruhan sektor harta tanah dan syarikat berkaitan harta tanah individu kekal dalam lingkungan had berhemat.

Tambahan pula, had nisbah pinjaman kepada nilai (loan-to-value, LTV) semasa[14] juga kekal relevan untuk mencegah aktiviti spekulatif yang mendorong kenaikan harga rumah dan memburukkan lagi masalah kemampuan memiliki rumah. Bank Negara Malaysia juga telah memperhebat pemantauan terhadap amalan pengunderaitan dan pengurusan risiko kredit bank, terutamanya yang berkaitan dengan sektor harta tanah komersial. Dalam beberapa keadaan, bank dikehendaki menambah baik proses dalaman untuk memastikan risiko yang berkaitan dapat dikurangkan dengan berkesan.

Secara keseluruhan, bank-bank didapati mampu bertahan menghadapi kelembapan yang berlaku dalam segmen harta tanah memandangkan: (i) jumlah dedahan pinjaman terhadap segmen yang mempunyai lebihan bekalan yang meruncing (iaitu harta tanah komersial dan kediaman bangunan tinggi mewah) hanya mencakupi 8% daripada jumlah pinjaman bank; dan (ii) nisbah pinjaman terjejas bagi segmen harta tanah komersial dan perumahan kekal rendah dan stabil, masing-masing pada 1.2% dan 1.1%. Simulasi ujian tekanan dalaman yang dijalankan bagi peminjam korporat besar juga menunjukkan lebihan modal bank adalah memadai untuk menampung kemungkinan berlakunya kerugian kredit disebabkan oleh dedahan kepada peminjam ini, termasuk pemaju harta tanah yang besar.

Pertimbangan dasar perlu melangkaui langkah pengawalseliaan kewangan

Pendekatan pelbagai aspek perlu dipertimbangkan bagi menangani ketidakseimbangan dalam pasaran harta tanah (Jadual 1) memandangkan kesan kekangan pengawalseliaan terhadap pinjaman adalah terhad. Hal ini kerana pemaju juga membiayai projek mereka dengan menggunakan dana dalaman dan perolehan daripada terbitan pasaran modal. Terdapat keperluan untuk semua pihak yang terdiri daripada kerajaan Persekutuan dan kerajaan negeri sehinggalah pemaju harta tanah untuk bertindak secara bersepadu bagi menguruskan ketidakseimbangan dalam pasaran harta tanah.

[14] Had nisbah LTV sebanyak 70% untuk pinjaman perumahan ketiga dan seterusnya bagi individu dan 60% untuk semua pinjaman perumahan bukan individu.

Jadual 1: Mengurangkan Ketidakseimbangan Penawaran dan Permintaan dalam Pasaran Harta Tanah

Isu	Segmen	Pilihan Dasar	Perincian
Paras harta tanah kediaman yang tidak terjual adalah tinggi	Semua julat harga	Menggalakkan pasaran sewa	• Membangunkan pasaran sewa yang kukuh dengan menggubal Akta Sewaan Rumah Kediaman dan menubuhkan Tribunal Penyewaan untuk melindungi hak penyewa dan tuan tanah[15]
	Perumahan mampu milik	Meningkatkan kecekapan dalam penyediaan rumah mampu milik	• Mewujudkan entiti tunggal untuk perumahan mampu milik bagi mempercepat pengimbangan semula bekalan kepada julat yang berpatutan • Memastikan pembangunan projek baharu berada dalam lokasi yang baik dan mempunyai kesalinghubungan pengangkutan yang baik
		Meningkatkan kecekapan dalam peruntukan rumah mampu milik	• Memastikan daftar pemohon sentiasa dikemas kini, disahkan dan ditapis untuk memberikan keutamaan kepada isi rumah yang mempunyai kepercayaan kredit • Menghalakan pemohon yang tidak layak kepada sewaan rumah
Bekalan baharu dijangka siap yang besar untuk harta tanah komersial	Pejabat dan kompleks membeli-belah	Menguruskan bekalan baharu dijangka siap yang baharu	• Commercial viability of any new project must be thoroughly assessed before it is commissioned. • Developers to be cognisant of current and future demand conditions: – Kesan buruk ke atas penyewa dan pelanggan (dari pusat membeli-belah dan pejabat baharu) – Kos sara hidup yang tinggi – Peningkatan pasaran e-dagang
Kadar kekosongan tinggi dan kadar sewa rendah dalam bangunan sedia ada		Mengubah semula tujuan bangunan komersial yang kosong	• Mengolah semula tujuan ruang komersial kosong di lokasi utama untuk menjadi aset yang berguna dari segi ekonomi: – Perumahan korporat, penginapan untuk sewaan *en bloc* – Pusat kesenian – Taman dalam bangunan (indoor park)
		Meningkatkan permintaan terhadap ruang sedia ada	• Mempergiatkan usaha menarik syarikat asing untuk membuka perniagaan dan mengembangkan perniagaan mereka di Malaysia • Menggalakkan penghunian oleh syarikat permulaan dengan memberikan rebat sewa

Penutup

Sepanjang dekad yang lepas, pelaburan berkaitan harta tanah telah meningkat dengan ketara (2016: 25% bahagian dari jumlah pelaburan; 2005: 18%). Kini, pasaran harta tanah sedang mengalami lebihan bekalan perumahan tidak mampu milik dan ruang komersial yang terbiar, dan pada masa sama, kekurangan bekalan rumah mampu milik. Keadaan ini boleh menjadi bertambah teruk jika keadaan penawaran dan permintaan semasa berterusan. Di dalam negara, Johor bakal menjadi negeri yang mempunyai ketidakseimbangan pasaran harta tanah terbesar (bilangan harta tanah kediaman tidak terjual yang paling tinggi dan berpotensi mempunyai lebihan bekalan ruang runcit yang terbesar). Oleh itu, sudah sampai masanya untuk semua pihak segera bertindak bagi mengurangkan apa-apa kemungkinan risiko terhadap kestabilan makroekonomi dan kewangan.

[15] Pada peringkat global, kerajaan melindungi hak penyewa dan tuan tanah dengan menggubal undang-undang khusus seperti Tenacies Act (Australia dan New Zealand) atau memasukkan ciri-ciri ini dalam Undang-undang Persekutuan mereka (Jerman).

Rujukan

Bank Negara Malaysia (2015). "Menilai Keadaan Permintaan - Penawaran dalam Pasaran Harta Tanah di Malaysia". Rencana dalam Laporan Tahunan. Kuala Lumpur.

Bank Negara Malaysia (2016). "Pencerahan Terhadap Isu Rumah Mampu Milik di Malaysia". Rencana dalam Laporan Tahunan. Kuala Lumpur.

Demographia International (2017). 13th Annual Demographia International housing affordability survey 2017: Rating middle-income housing affordability.

Jabatan Perangkaan Malaysia (2016). Report on Household Income and Basic Amenities Survey. Kuala Lumpur.

Tabung Kewangan Antarabangsa (2003). "When Bubbles Burst". World Economic Outlook, 61-68. Washington D.C.

Perkembangan Monetari dan Kewangan

SOROTAN PENTING

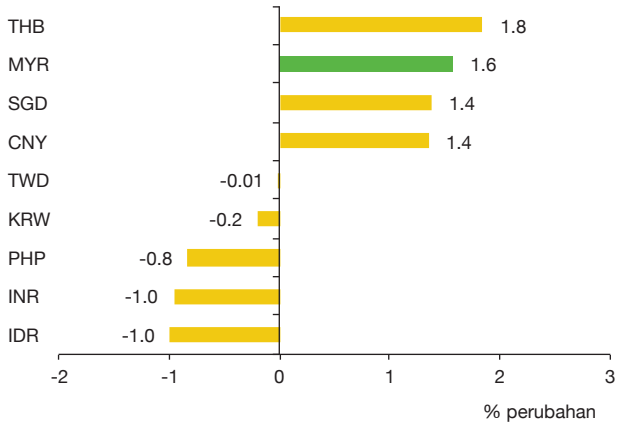
- **Ringgit terus kukuh pada suku ketiga.**
- **Kadar hasil bon terus stabil, disokong oleh permintaan daripada pelabur institusi domestik dan aliran masuk bukan pemastautin.**
- **Kadar pinjaman kekal stabil dan menyokong pembiayaan sektor swasta.**

Ringgit terus menambah nilai pada suku ketiga 2017

Selepas mencatat prestasi terbaik di rantau ini pada suku kedua 2017, ringgit terus menambah nilai berbanding dengan dolar AS dan kebanyakan mata wang serantau pada suku ketiga. Prestasi ringgit disokong sebahagian besarnya oleh aliran masuk perdagangan dan portfolio bukan pemastautin. Prospek ekonomi Malaysia yang positif didorong oleh pertumbuhan KDNK suku kedua yang lebih baik daripada jangkaan dan prestasi eksport yang kukuh, yang menyebabkan peningkatan minat pelabur dalam aset kewangan domestik. Melangkah ke hadapan, ringgit akan terus didorong oleh gabungan faktor luaran dan dalam negeri. Ini termasuk penentuan masa (timing) dan kadar pengembalian dasar monetari ke paras yang wajar oleh bank-bank pusat utama, perkembangan geopolitik dunia, dan prestasi ekonomi dalam negeri.

Prestasi mata wang serantau bercampur-campur berbanding dolar AS

Rajah 20: Ringkasan Prestasi Mata Wang Serantau Berbanding dengan Dolar AS pada S3 2017

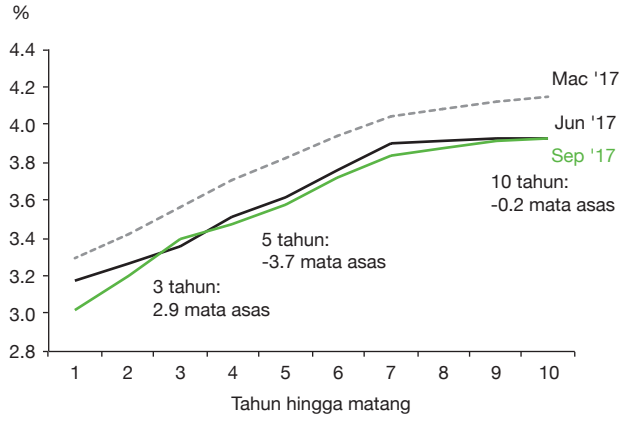
Sumber: Bank Negara Malaysia

Keadaan monetari dan kewangan domestik terus menyokong aktiviti ekonomi

Keadaan monetari dan kewangan domestik terus menyokong aktiviti ekonomi pada suku ketiga. Kadar hasil bon kekal stabil dalam keadaan sokongan berterusan daripada pelabur institusi domestik. Mudah tunai sistem perbankan kekal mencukupi untuk memudahkan pengantaraan kewangan, manakala kos pembiayaan runcit yang stabil terus menyokong pembiayaan sektor swasta.

Kadar hasil bon mengalami pergerakan kecil semasa suku ketiga

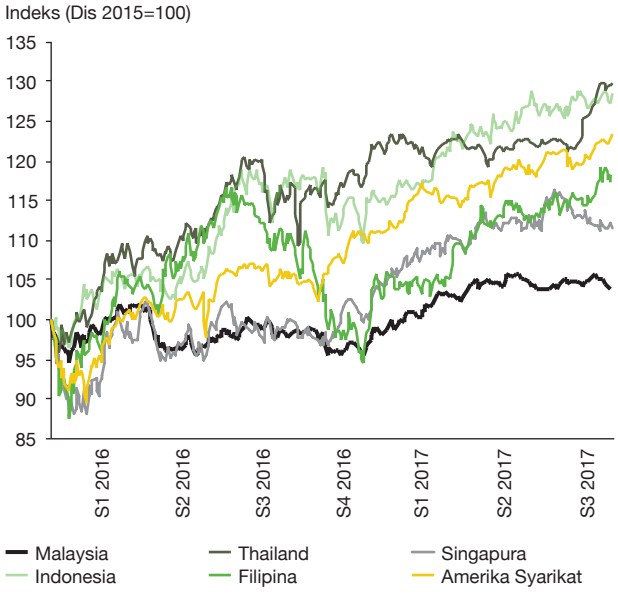
Rajah 21: Arah Aliran Kadar Hasil Sekuriti Kerajaan Malaysia

Sumber: Bank Negara Malaysia

Pasaran ekuiti domestik menurun semasa suku ketiga

Rajah 22: Indeks Ekuiti Serantau

Sumber: Bloomberg

Kadar hasil bon terus stabil, disokong oleh permintaan daripada pelabur institusi domestik dan aliran masuk bukan pemastautin

Kadar hasil bon stabil pada suku ketiga. Sentimen pelabur sedikit sebanyak terjejas pada awal suku itu oleh faktor luar negeri seperti perkembangan geopolitik global dan ketidakpastian tentang pengaturan masa kenaikan kadar dasar selanjutnya di AS. Walau bagaimanapun, pasaran bon dan khususnya, kadar hasil MGS, disokong oleh permintaan yang kukuh daripada pelabur institusi domestik berikutan pertumbuhan KDNK suku kedua yang lebih baik daripada jangkaan dan aliran masuk semula bukan pemastautin sejak bulan Ogos. Hal ini menyebabkan pergerakan kecil pada kadar hasil MGS 3 tahun, 5 tahun dan 10 tahun masing-masing sebanyak 3, -4 dan 0 mata asas.

Walau bagaimanapun, pasaran ekuiti domestik menurun di tengah-tengah aliran keluar bukan pemastautin

Pada suku ketiga, FBM KLCI menurun 0.5% untuk ditutup pada 1,755.6 mata pada akhir bulan September (akhir bulan Jun 2017: 1,763.7 mata). Penurunan ini sebahagian besarnya disebabkan oleh aktiviti penjualan bersih oleh pelabur asing terutamanya pada akhir suku ini, dalam persekitaran mudah tunai yang lebih rendah dalam pasaran ekuiti domestik. Hal ini kerana sentimen pelabur yang berhati-hati, didorong oleh faktor luaran termasuk kebimbangan geopolitik yang meningkat dan ketidakpastian yang menyelubungi perkembangan dasar monetari dan politik di AS.

Kadar faedah kekal stabil pada suku ketiga

Kos peminjaman borong dan runcit nominal secara amnya stabil pada suku ketiga. KLIBOR 3 bulan tidak berubah pada 3.43%. Dalam pasaran runcit, kadar asas (base rate, BR) purata berwajaran meningkat sedikit pada 3.63% (S2 2017: 3.61%) berikutan kenaikan kadar BR oleh lima buah bank. Susulan itu, kadar pinjaman purata (average lending rate, ALR) berwajaran bagi pinjaman terkumpul meningkat sedikit kepada 5.22% menjelang akhir suku ketiga 2017 (S2 2017: 5.20%).

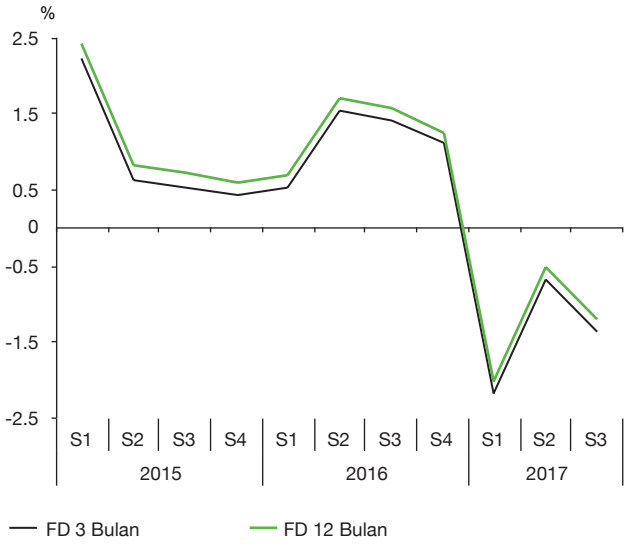
Kadar benar deposit tetap (fixed deposit, FD) kekal negatif pada suku itu. Khususnya, kadar benar FD 12 bulan menyusut kepada -1.20% pada bulan September (Jun 2017: -0.50%) berikutan inflasi keseluruhan yang secara relatif lebih tinggi pada bulan berkenaan.

Keadaan mudah tunai kekal mencukupi untuk memudahkan pengantaraan kewangan

Dalam sistem perbankan, keadaan mudah tunai kekal mencukupi pada peringkat institusi dan seluruh sistem. Paras lebihan mudah tunai yang ditempatkan dengan BNM meningkat pada suku tersebut disebabkan oleh aliran masuk bersih yang lebih tinggi. Keadaan ini turut menyebabkan operasi suntikan mudah tunai berkurang. Pada peringkat institusi, kebanyakan bank terus mengekalkan kedudukan lebihan mudah tunai.

Kadar benar deposit kekal negatif semasa suku ketiga

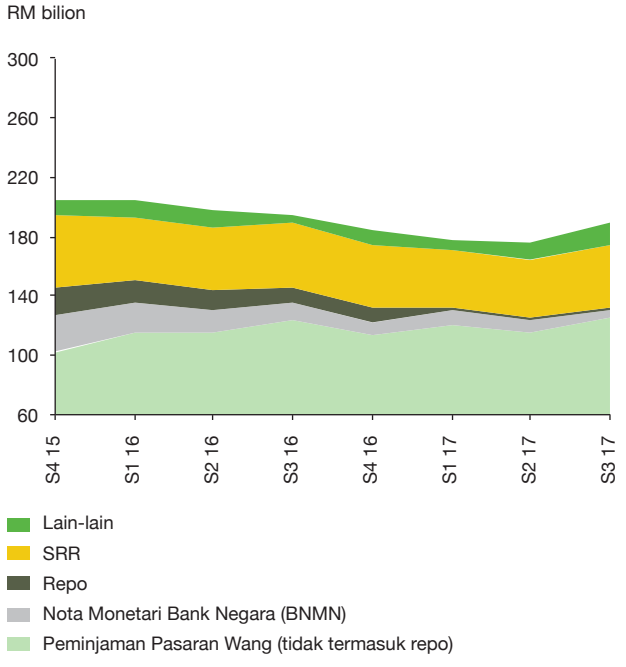
Rajah 23: Kadar Benar FD (mengikut kematangan), pada akhir tempoh

Sumber: Bank Negara Malaysia

Mudah tunai terkumpul di BNM meningkat semasa suku ketiga

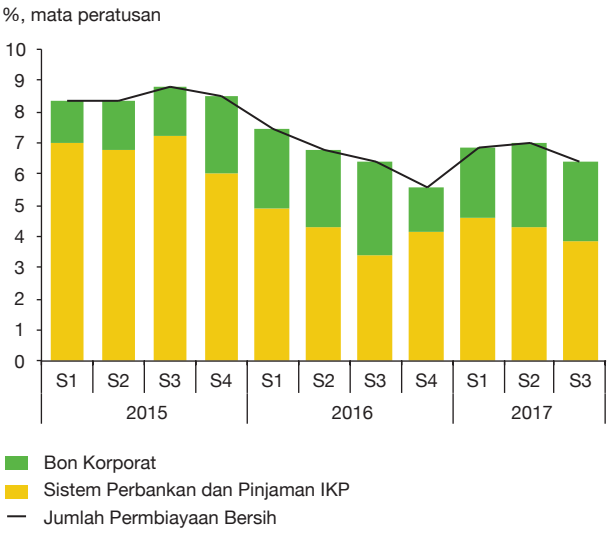
Rajah 24: Mudah Tunai Terkumpul di Bank Negara Malaysia (Pada akhir tempoh, RM bilion)

Sumber: Bank Negara Malaysia

Pertumbuhan tahunan pembiayaan bersih yang lebih perlahan didorong oleh pertumbuhan yang lebih rendah dalam pinjaman terkumpul dan bon korporat

Rajah 25: Sumbangan kepada Pertumbuhan* Tahunan

* Pembiayaan bersih termasuk pinjaman terkumpul sistem perbankan dan IKP dan pinjaman terkumpul bon korporat

Sumber: Bank Negara Malaysia

Pembiayaan bersih menurun pada suku ketiga

Pertumbuhan pembiayaan bersih menurun kepada 6.4% pada suku ketiga (S2 2017: 7.0%) disebabkan oleh pertumbuhan pinjaman terkumpul[2] (S3 2017: 5.0%; S2 2017: 5.6%) dan bon korporat (S3 2017: 10.9%; S2 2017: 11.8%) yang lebih rendah. Pertumbuhan pinjaman yang lebih rendah disebabkan terutamanya oleh pertumbuhan pinjaman terkumpul kepada perniagaan selain PKS yang lebih perlahan (S3 2017: 4.0%; S2 2017: 6.3%). Ini sebahagiannya mencerminkan pembayaran balik yang lebih tinggi oleh beberapa syarikat besar (S3 2017: RM115.3 bilion; S2 2017: RM112.9 bilion). Walau bagaimanapun, pertumbuhan pinjaman kepada PKS stabil pada 7.0% (S2 2017: 7.0%), dengan paras pinjaman yang dikeluarkan lebih tinggi pada suku itu (S3 2017: RM76.8 bilion; S2 2017: RM69.3 bilion). Pinjaman isi rumah meningkat pada kadar yang lebih perlahan iaitu pada 4.9% pada suku ketiga (S2 2017: 5.1%), mencerminkan terutamanya jumlah pinjaman yang menurun untuk *kenderaan penumpang; pembiayaan peribadi;* dan *pembelian harta tanah bukan kediaman.*

[2] Pinjaman yang diberikan oleh sistem perbankan dan institusi kewangan pembangunan (development financial institutions, DFI)

3 Rencana

Indeks Keadaan Kewangan Malaysia

Penulis[1]: Zul-Fadzli Abu Bakar and Iman Badrudin

SOROTAN PENTING

- **Sejak dekad kebelakangan ini, Indeks Keadaan Kewangan (Financial Conditions Index, FCI) menjadi penunjuk yang semakin penting dalam kalangan penggubal dasar dan peserta pasaran disebabkan kemampuannya untuk memberikan gambaran keseluruhan secara ringkas keadaan kewangan semasa.**
- **Anggaran FCI untuk Malaysia mampu memberikan pemahaman berguna tentang keadaan kewangan domestik. Penilaian terkini FCI menunjukkan keadaan kewangan yang semakin baik sejak 2016.**
- **Dalam persekitaran kewangan yang kompleks, penggubal dasar tidak sekadar menumpukan perhatian hanya terhadap penunjuk tunggal tertentu bagi mengetahui keadaan kewangan. Namun, sebagai penunjuk yang memberikan gambaran ringkas, FCI mampu menunjukkan kedudukan semasa keadaan kewangan secara sekilas pandang.**

Perkembangan sistem kewangan kini melangkaui saluran perbankan tradisional demi memenuhi keperluan ekonomi yang sedang berkembang. Oleh itu perspektif yang lebih luas tentang keadaan kewangan semakin diperlukan dalam melaksanakan dasar monetari. Secara amnya, keadaan kewangan boleh digunakan sebagai maklumat dalam menggubal dasar monetari melalui dua cara. Pertama, meskipun trend dalam kadar dasar bank pusat mengalami perubahan secara beransur-ansur, keadaan kewangan sejak sedekad kebelakangan ini adalah lebih tidak menentu. Lantas, perubahan keadaan kewangan yang kerap berlaku boleh mempengaruhi keadaan ekonomi keseluruhan meskipun tanpa perubahan dalam dasar monetari. Hal ini terjadi apabila berlaku turun naik pasaran kewangan yang besar dan berlarutan. Kedua, sebelum berlakunya krisis kewangan, tempoh pertumbuhan ekonomi yang berpanjangan lazimnya turut diiringi oleh peningkatan dalam leveraj dan pengambilan risiko. Implikasi jangka panjang terhadap kestabilan makroekonomi mungkin kurang jelas semasa tempoh pertumbuhan ekonomi yang kukuh, namun pelarasan yang berlaku selepas itu mungkin mengakibatkan tempoh

Rajah 1: Institusi Terpilih yang telah Membentuk FCI

Sumber: Kompilasi staf daripada pelbagai kajian

[1] Penulis ingin merakamkan penghargaan kepada Teh Tian Huey dan Rubin Sivabalan kerana sumbangan besar mereka untuk membangunkan Indeks Keadaan Kewangan Malaysia (FCI).

pemulihan kedudukan kewangan yang lebih panjang dan tempoh inflasi rendah yang lebih lama (Dudley, 2010). Krisis Kewangan Global pada tahun 2008 ialah salah satu contoh yang menekankan keperluan menilai hubungan antara sistem kewangan dengan ekonomi benar. Menyedari kepentingan sistem kewangan kepada kestabilan makroekonomi secara keseluruhan, Indeks Keadaan Kewangan (Financial Conditions Indeks, FCI) telah menjadi penunjuk yang penting antara penggubal dasar, penganalisis pasaran antarabangsa dan juga peramal profesional sejak sedekad yang lalu. Ini kerana FCI berpotensi untuk memberikan gambaran secara ringkas keadaan kewangan keseluruhan dalam ekonomi (Rajah 1) (Hatzius et al, 2010).

FCI ditakrifkan sebagai penunjuk komposit berasaskan statistik yang menggabungkan pelbagai rangkaian pemboleh ubah kewangan untuk memberikan gambaran secara ringkas keadaan kewangan domestik semasa. Konsep ini bukanlah idea yang baharu. Sebelum FCI dibentuk, Indeks Keadaan Monetari (Monetary Conditions Index, MCI), iaitu gabungan dua pemboleh ubah berwajaran[2] bagi kadar pertukaran dan kadar faedah pasaran wang yang dibandingkan dengan tempoh asas, telah diperkenalkan dan digunakan dengan meluas pada awal tahun 1990-an oleh Bank of Canada (Debuque-Gonzales and Gochoco-Bautista, 2013). Ketika itu, MCI digunakan oleh bank-bank pusat sebagai sasaran operasi dasar dan juga untuk menunjukkan perbezaan antara keadaan monetari sebenar dengan keadaan yang ingin dicapai, yang mungkin mewajarkan pelarasan dasar monetari. FCI dilihat sebagai satu perkembangan lanjutan daripada MCI, dengan memberikan tumpuan pada rangkaian pemboleh ubah kewangan yang lebih luas. Kepelbagaian ini mempunyai kelebihan dalam memberikan gambaran ringkas pemboleh ubah yang komprehensif daripada segmen sistem kewangan yang berbeza-beza.

Penggunaan FCI secara meluas didorong oleh sekurang-kurangnya dua aplikasi yang penting. Pertama, FCI merupakan satu penunjuk penting dalam memantau hubungan antara kewangan dan makro. FCI menggabungkan dan menyatukan maklumat daripada pelbagai pemboleh ubah kewangan dan menunjukkan sama ada keadaan kewangan keseluruhan adalah ketat atau longgar berbanding dengan suatu tempoh asas. Selagi pemboleh ubah kewangan ini mencerminkan keadaan yang menyokong aktiviti ekonomi, FCI boleh memberikan beberapa maklumat tentang potensi risiko kepada ekonomi dalam masa terdekat. Kedua, FCI menyediakan maklumat sokongan yang dapat dicerap dalam masa nyata. Ciri-ciri ini membezakan FCI daripada pemboleh ubah makroekonomi yang sama ada tidak dapat dicerap, seperti jurang output dan kadar neutral, atau boleh dicerap selepas sela masa yang lama, seperti pertumbuhan KNDK dan pengangguran (Osario et al, 2011).

Pembentukan FCI menggambarkan perubahan sepunya pada pemboleh ubah kewangan

Pendekatan utama yang digunakan dalam membentuk FCI ialah analisis komponen utama (*principal-components analysis*), yang mengekstrak perubahan asas sepunya dalam pergerakan pemboleh ubah kewangan[3]. Melalui kaedah ini, setiap pemboleh ubah kewangan diberikan wajaran berdasarkan kepentingan relatifnya dalam mendorong perubahan tersebut. Pemboleh ubah yang mempunyai hubung kait yang rapat dengan pemboleh ubah lain akan diberikan wajaran lebih tinggi dan begitu juga sebaliknya. Kelebihan pendekatan ini telah banyak tercatat[4] termasuklah keupayaannya mengambil kira rangkaian penunjuk kewangan relevan yang pelbagai, dan kebolehan mengenal pasti dan mentakrifkan kepentingan sistemik setiap penunjuk ini (Debuque-Gonzales and Gochoco-Bautista, 2013; Brave and Butters, 2011).

Pilihan pemboleh ubah kewangan yang akan digabungkan dalam FCI juga penting. Pemboleh ubah yang sesuai hendaklah mewakili komponen sistem kewangan yang berbeza-beza. Semasa membangunkan FCI untuk Malaysia, sebanyak 12 pemboleh ubah kewangan telah digunakan (Rajah 2) dan kesemuanya

[2] Wajaran MCI adalah berdasarkan kesan relatif kadar pertukaran dan kadar faedah pasaran wang berasaskan permintaan agregat.
[3] Satu lagi pendekatan yang kerap digunakan untuk membangunkan FCI ialah pendekatan jumlah berwajaran (weighted sum). Pendekatan ini memberikan wajaran bagi setiap pemboleh ubah kewangan berdasarkan kesan relatif perubahannya terhadap KDNK benar (Hatzius et al, 2010).
[4] Untuk kajian semula tentang manfaat pendekatan komponen utama , sila rujuk kepada Hatzius et al (2010).

memenuhi tiga kriteria tambahan. Pertama, pemboleh ubah ini terdapat dari tahun 1993 bagi merakamkan kitaran yang membawa kepada Krisis Kewangan Asia (Asian Financial Crisis, AFC). Kedua, pemboleh ubah ini merangkumi penunjuk yang biasanya terdapat dalam kepustakaan maklumat dan ketiga, pemboleh ubah ini tidak memaparkan trend yang berlawanan dengan jangkaan.

Rajah 2: Senarai Pemboleh Ubah Kewangan yang Digabungkan dalam FCI untuk Malaysia

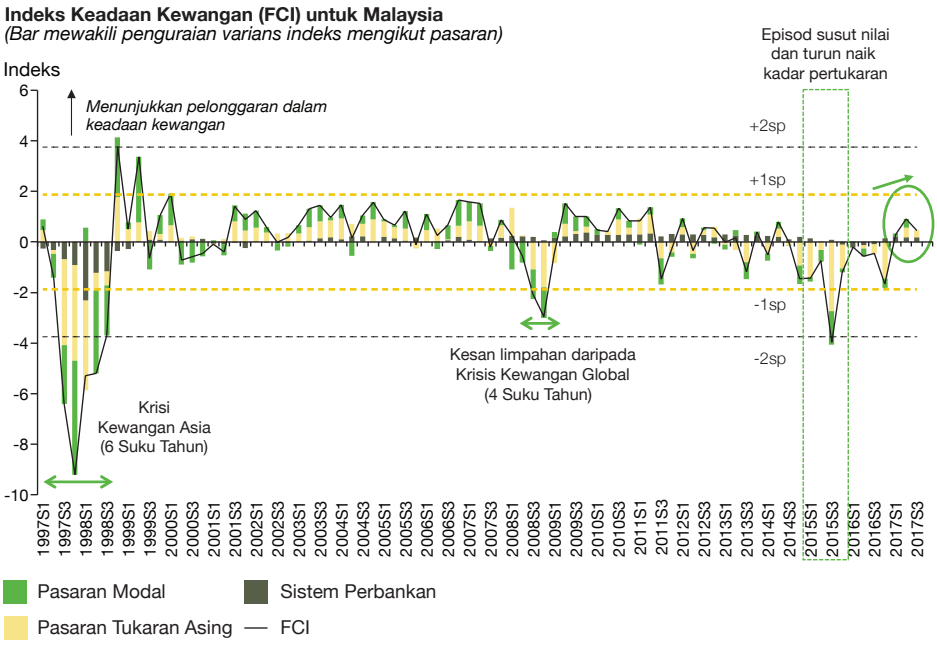
Senarai Pemboleh Ubah		Rawatan
Sistem Perbankan	Spread kredit sektor perbankan: KLIBOR 3 Bulan – Bil Perbendaharaan Malaysia (MTB) 3 Bulan	Tahap
	Spread kredit runcit: Kadar pinjaman purata - Sekuriti Kerajaan Malaysia (MGS) 10 Tahun	Tahap
	Wang secara luas, M3	Log perbezaan pertama, terlaras secara bermusim
Pertukaran Asing (FX)	Kadar pertukaran efektif benar: USDMYR	Log perbezaan pertama
	Turun naik kadar pertukaran: Sisihan piawai USDMYR bulanan	Tahap
	Rizab Antarabangsa	Log perbezaan pertama
Bon	Kadar hasil jangka pendek: MTB 3 Bulan	Perbezaan Pertama
	Kadar hasil jangka panjang: MGS 10 Tahun	Perbezaan Pertama
	Spread Kerajaan: MGS 10 Tahun – Nota Perbendaharaan AS 10 Tahun	Tahap
Ekuiti	Indeks KLCI	Log perbezaan pertama
	Turun naik KLCI: Sisihan piawai indeks KLCI bulanan	Tahap
	Permodalan Pasaran	Log perbezaan pertama

Sumber: Kajian staf

Indeks Keadaan Kewangan Malaysia

Anggaran FCI bagi Malaysia dibahagikan kepada tiga kategori umum yang terdiri daripada sistem perbankan, pasaran modal dan pasaran pertukaran asing (Rajah 3). Pengkategorian ini membolehkan pemacu keadaan kewangan domestik untuk masa yang berbeza dikenal pasti. Indeks yang semakin positif menunjukkan keadaan kewangan yang semakin longgar manakala indeks yang semakin negatif membayangkan kemungkinan berlakunya tekanan. Misalnya, FCI merosot dengan ketara semasa AFC. Dalam tempoh ini, tekanan dikenal pasti telah menular merentas semua segmen sistem kewangan. Keadaan ini jauh berbeza daripada Krisis Kewangan Global (Global Financial Crisis, GFC), apabila punca utama kejutan adalah daripada sumber luaran, tanpa tanda-tanda tekanan yang jelas dalam sistem perbankan. Penilaian terkini terhadap FCI pada akhir bulan September 2017 menunjukkan bahawa keadaan kewangan adalah lebih longgar berbanding dengan tahun 2016. Ini mencerminkan turun naik pasaran pertukaran asing dan ekuiti yang telah mereda.

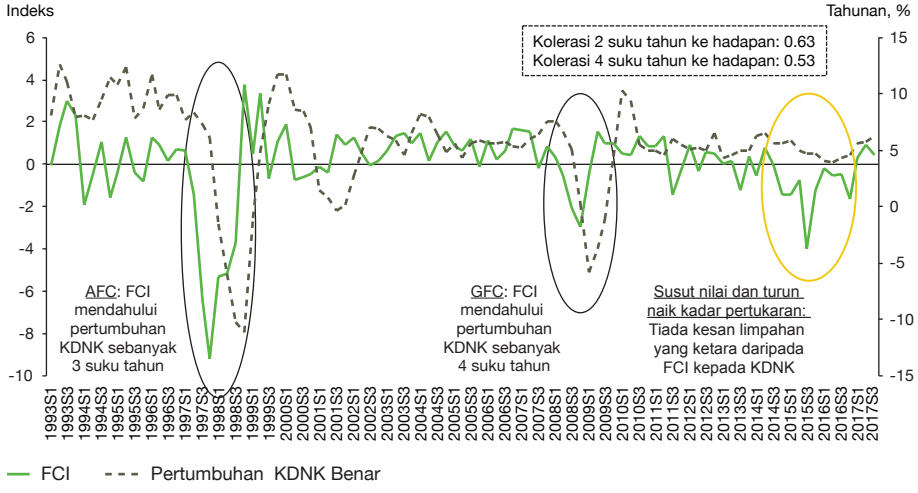
Rajah 3: Indeks Keadaan Kewangan (FCI) untuk Malaysia

Sumber: Anggaran staf

FCI mencerminkan keadaan keseluruhan yang menyokong aktiviti ekonomi masa hadapan dan lantas menandakan bahawa indeks ini mampu memberikan maklumat sokongan mengenai aktiviti ekonomi masa hadapan (Rajah 4). (Debuque-Gonzales and Gochoco-Bautista, 2013; Hatzius et al, 2010). Bagi penggubal dasar, pemacu keadaan kewangan yang berlainan seperti yang ditunjukkan oleh FCI memberikan maklumat penting apabila keputusan perlu diambil mengenai tindak balas dasar yang sesuai. Anggaran empirikal menunjukkan bahawa FCI bagi Malaysia cenderung untuk mendahului pertumbuhan KDNK benar selama dua hingga empat suku tahunan[5].

Rajah 4: Anggaran FCI berbanding dengan Pertumbuhan KDNK Benar

Sumber: Anggaran staf

[5] Ini konsisten dengan kandungan yang lazimnya kelihatan dalam kajian (Debuque-Gonzales and Gochoco-Bautista, 2013).

Namun, implikasi FCI terhadap pertumbuhan masa hadapan perlu ditakrifkan dengan cermat kerana perubahan pada FCI tidak semestinya mencerminkan pergerakan yang serupa dalam aktiviti ekonomi. Pada dasarnya, pergerakan pemboleh ubah kewangan yang memacu FCI tidak semestinya didorong oleh perubahan pada asas-asas ekonomi. FCI yang semakin ketat seperti yang berlaku pada tahun 2015 merupakan contoh jelas bahawa kejutan luaran telah dapat dibendung dalam pasaran kewangan domestik tanpa memberikan implikasi yang ketara terhadap ekonomi benar. Perbezaan dalam kesan sampingan yang mempengaruhi ekonomi benar ini adalah penting untuk menekankan perbezaan unik yang membezakan tempoh tekanan kewangan yang berlainan. Contohnya, pada tahun 2015 tanpa kelembapan global yang ketara dalam tempoh ini membolehkan penyusutan nilai kadar pertukaran bertindak sebagai penyerap kejutan untuk mengelakkan kesan limpahan kepada ekonomi benar (Laporan Tahunan BNM, 2015). Dari sudut pandangan yang sama, pemboleh ubah dalam FCI juga mungkin tidak mengambil kira sumber kelemahan lain.

Di samping itu, FCI tidak dibentuk berdasarkan model struktural yang dihasilkan melalui asas ekonomi yang stabil dan dengan itu, membataskan kuasa ramalan FCI (Hatzius et al, 2010; Kocherlakota, 2010)[6]. Antara kekurangan FCI yang lain ialah indeks ini mungkin tidak dapat mengambil kira evolusi sistem kewangan dengan sewajarnya (Dudley, 2010). Lama kelamaan, pemboleh ubah kewangan yang membentuk trend asas FCI secara semula jadinya akan berubah seiring dengan struktur sistem kewangan. Oleh itu, sesetengah pemboleh ubah utama akan menjadi kurang penting sebagai penunjuk keadaan kewangan keseluruhan. Misalnya, apabila pasaran kewangan Malaysia menjadi semakin dalam dan kian berupaya menangani turun naik kadar pertukaran, kebolehubahan kadar pertukaran mungkin menjadi kurang penting berbanding dengan pemboleh ubah lain yang dirangkum dalam FCI. Selain itu, setiap pemboleh ubah kewangan dalam FCI memberikan kesan kepada ekonomi benar dengan cara yang kompleks, lantas menyebabkan pentakrifan ekonomi berdasarkan FCI menjadi lebih mencabar (Laporan Kestabilan Kewangan Global IMF, 2017). Sebagai contoh, harga aset cenderung menjadi pemacu risiko yang lebih dominan dalam jangka pendek, manakala langkah kredit dan mudah tunai lebih mencerminkan risiko pertumbuhan ekonomi dalam jangka sederhana.

Dengan persekitaran kewangan yang kompleks, FCI hanyalah salah satu daripada pelbagai petunjuk yang dapat digunakan untuk menilai keadaan kewangan

Bank Negara Malaysia telah menggunakan FCI dalam analisisnya mengenai keadaan kewangan. Namun, proses pembangunan model ekonomi yang kukuh ialah satu proses yang berterusan dalam penyelidikan dasar monetari. Bank tidak menggunakan hanya satu petunjuk atau model dalam membuat penilaian terhadap keadaan kewangan dan ekonomi. Malah, Bank mengakui kekuatan dan keterbatasan setiap model dan menerapkan pendekatan lebih menyeluruh dalam pembentukan dasar, dengan mengambil kira ciri-ciri struktur yang penting dalam ekonomi yang mungkin tidak diambil kira dengan sewajarnya oleh model-model ini.

Bank menggunakan pelbagai instrumen untuk menganalisis keadaan kewangan domestik. Sehubungan dengan itu, maklumat daripada pelbagai segmen dalam sistem kewangan dinilai dengan teliti untuk memastikan penilaian yang mantap terhadap keadaan kewangan. Secara lazimnya, penilaian ini merangkumi pelbagai penunjuk harga dan kuantiti yang akan memberikan pemahaman tambahan tentang keadaan dalam sistem perbankan dan pasaran kewangan. Semua penunjuk ini, termasuk pergerakan kos pembiayaan, kecukupan mudah tunai dan turun naik urus niaga adalah penting untuk menilai potensi tekanan yang mungkin berpunca daripada proses penemuan harga dan pengantaraan dalam pasaran kewangan. Bank juga kerap mengadakan perbincangan dengan peserta industri untuk mengesahkan dan memahami potensi risiko kepada pasaran kewangan. Instrumen lain yang digunakan oleh Bank termasuk indeks tekanan pasaran pertukaran asing bagi menilai perkembangan dalam pasaran kadar pertukaran asing, manakala penunjuk kitaran kewangan dibentuk untuk menilai

[6] Implikasi penting bagi model yang tidak berasaskan model struktur, antara lainnya, adalah kelemahannya terhadap kritik Lucas.

kemungkinan terdapat tanda-tanda lebihan kredit. Selain itu, Bank menambah baik penilaiannya dengan menggunakan data yang terperinci bagi hutang isi rumah dan korporat. Usaha ini bagi membanyakkan lagi penilaian tentang risiko pengagihan yang mungkin mempunyai kesan terhadap keadaan kewangan secara keseluruhan. Pada dasarnya, Bank bergantung pada penilaian yang menyeluruh terhadap sistem kewangan dan ekonomi untuk memastikan keputusan dasar yang diambil adalah wajar dan berdasarkan pemahaman yang mendalam.

Rujukan

Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia 2015.

Brave, S.A. and Butters, R.A., 2011. Monitoring financial stability: A financial conditions index approach. Economic Perspectives, Vol. 35, No. 1, 2011. Federal Reserve Bank of Chicago.

Debuque-Gonzales, M. and Gochoco-Bautista, M.S., 2013. Financial Conditions Indexes for Asian Economies (No. 333). ADB Economics Working Paper Series.

Dudley, William C, 2010, Comments on 'Financial Conditions Indexes: A New Look After the Financial Crisis' Remarks at the University of Chicago Booth School of Business Annual U.S. Monetary Policy Forum, New York City, February 26, 2010.

Hatzius, J., Hooper, P., Mishkin, F.S., Schoenholtz, K.L. and Watson, M.W., 2010. Financial conditions indexes: A fresh look after the financial crisis (No. w16150). National Bureau of Economic Research.

International Monetary Fund. 2017. Global Financial Stability Report: Is Growth at Risk?. Washington, DC, October.

Kocherlakota, N.R., 2010. Discussion of: Financial Conditions Indexes: A Fresh Look at the Crisis. US Monetary Forum, New York, New York February 26, 2010 (No. 21).

Lee S., Nam S., and Jeon H., 2014. Construction of a Korean Financial Conditions Index and Evaluation of Its Usefulness. Quarterly Bulletin (QB). Bank of Korea March 2014 (Vol.46 No.1).

Osario, C., Unsal, D.F. and Pongsaparn, R., 2011. A quantitative assessment of financial conditions in Asia. IMF Working Paper.

Shankar, A. 2014, A Financial Conditions Index for India. RBI Working Paper Series No. 08.

Yellen, J., 2010. The Outlook for the Economy, Federal Reserve Bank of San Francisco.

Mengurus Risiko kepada Kestabilan Kewangan

SOROTAN PENTING

- **Sektor perniagaan dan isi rumah terus menunjukkan keupayaan membayar balik hutang yang kukuh.**
- **Kehadiran pelabur domestik dan asing jangka panjang terus menjadikan pasaran bon domestik stabil.**
- **Kestabilan kewangan domestik dijangka terpelihara, dalam keadaan institusi kewangan yang kukuh serta keadaan pasaran dan mudah tunai yang teratur.**

Kestabilan kewangan domestik terus utuh

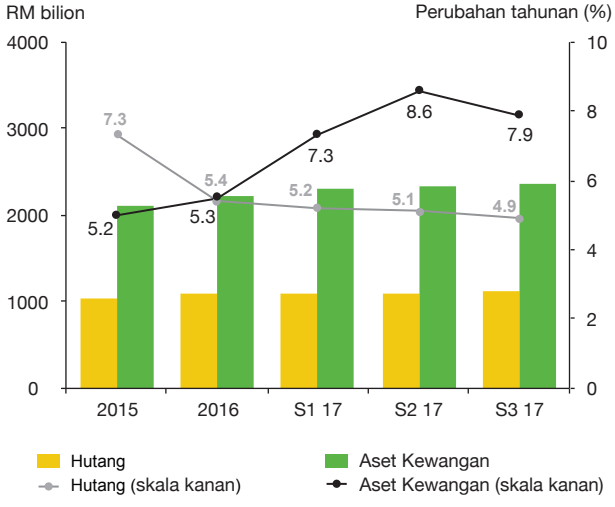
Kestabilan kewangan domestik terpelihara dalam keadaan sokongan padu daripada institusi yang berdaya tahan dan keadaan pasaran yang teratur. Keadaan turun naik dalam pasaran kewangan domestik secara keseluruhan kekal rendah dalam keadaan sentimen dalam negeri yang bertambah baik. Kualiti aset dan paras keuntungan institusi kewangan domestik terus kukuh manakala mudah tunai mencukupi untuk menyokong aktiviti pengantaraan dan memenuhi keperluan ekonomi sebenar.

Sektor perniagaan dan isi rumah terus berupaya membayar balik hutang

Pertumbuhan hutang isi rumah terus mencatat trend menurun pada suku ketiga 2017 (+4.9%; S2 2017: +5.1%) dengan pinjaman perumahan terus menjadi pemacu utama pertumbuhan (+8.5%; S2 2017: +8.8%). Keadaan ini menyebabkan hutang isi rumah menjadi lebih rendah sebanyak 84.6% daripada KDNK pada akhir suku ketiga (S2 2017: 85.6%). Isi rumah terus menunjukkan keupayaan membayar balik hutang yang mampan disokong oleh penampan kewangan yang mencukupi dan keadaan pasaran pekerja yang stabil. Aset kewangan dan aset kewangan mudah tunai kekal tinggi masing-

Pertumbuhan tahunan aset kewangan isi rumah terus mengatasi pertumbuhan hutangnya

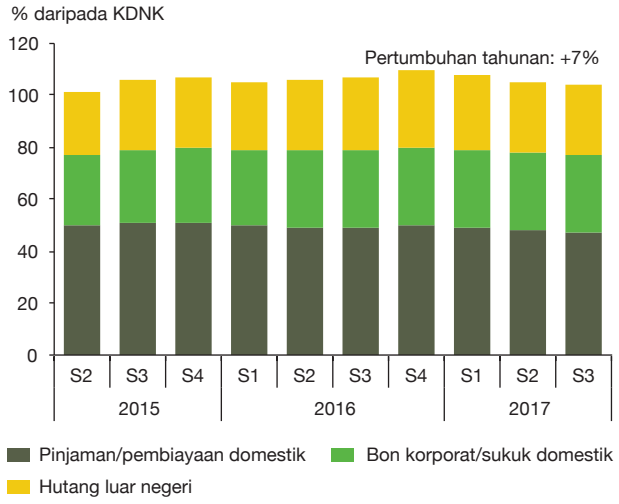
Rajah 26: Hutang dan Aset Kewangan Isi Rumah

Sumber: Bank Negara Malaysia, Bloomberg, Jabatan Perangkaan Malaysia, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia dan pengiraan dalaman

Jumlah peminjaman perniagaan pada suku ini didorong oleh terbitan korporat yang mampan dalam pasaran modal

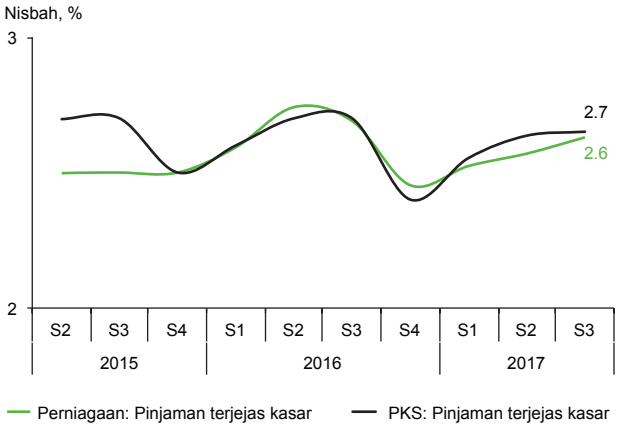
Rajah 27: Nisbah Hutang Korporat kepada KDNK

Sumber: Bank Negara Malaysia

Keseluruhan portfolio pinjaman perniagaan sistem perbankan kekal kukuh

Rajah 28: Pinjaman Terjejas Kasar Sektor Perniagaan

Sumber: Bank Negara Malaysia

masing pada 2.1 dan 1.5 kali hutang. Selain itu, pertumbuhan aset kewangan isi rumah (+7.9%) terus mengatasi pertumbuhan hutang (+4.9%).

Agregat nisbah jejas nilai bagi bank dan bukan bank kekal pada 1.6% manakala nisbah delinkuensi menurun sedikit kepada 1.4% (S2 2017: 1.5%). Walau bagaimanapun, kesukaran membayar balik hutang terus berlaku dalam kalangan peminjam bagi segmen pendapatan yang mudah terjejas (pendapatan kurang daripada RM3,000 sebulan) yang tinggal di kawasan bandar lantaran tekanan kos sara hidup. Yang penting, potensi risiko sistemik daripada dedahan institusi kewangan terhadap sektor isi rumah yang dinilai akan terbatas disebabkan oleh faktor-faktor berikut. Pertama, sebahagian besar peminjam isi rumah baharu mempunyai nisbah khidmat hutang (debt service ratio, DSR) yang berhemat (<60%), dengan 41% peminjam mempunyai DSR kurang 40%. Kedua, bahagian peminjaman bagi peminjam yang mudah terjejas terus menurun untuk mencakupi 20.6% (2016: 21.9%) daripada jumlah hutang isi rumah. Ketiga, berdasarkan simulasi senario yang menggunakan andaian kebarangkalian kegagalan mungkir semasa sebanyak tiga kali dan kerugian akibat mungkir yang teruk, kemungkinan bank menanggung kerugian berikutan isi rumah yang mudah terjejas dianggarkan kurang 10% daripada lebihan penampan modal bank (melebihi keperluan minimum pengawalseliaan).

Peminjaman perniagaan meningkat pada kadar tahunan 7% pada suku ketiga 2017 (S2 2017: +9%). Peningkatan ini didorong oleh aktiviti pemerolehan dana dalam pasaran bon korporat dan sukuk yang bertambah sebanyak 10.2% (S2 2017: 9.6%). Terbitan baharu adalah terutamanya untuk memperoleh dana daripada sektor harta tanah, utiliti dan telekomunikasi. Peminjaman luar negeri korporat secara relatif terus stabil apabila kesan penilaian kadar pertukaran yang positif hasil daripada pengukuhan ringgit telah mengimbangi peminjaman baharu. Sebahagian besar peminjaman ini terdiri daripada peminjaman antara syarikat oleh perniagaan dalam sektor perkilangan, harta tanah, serta minyak dan gas (oil and gas, O&G). Pembiayaan kepada perniagaan oleh bank dan institusi kewangan pembangunan (IKP) terus meningkat sederhana dengan pertumbuhan tahunan sebanyak 5.4% (S2 2017: +6.6%). Ini disebabkan oleh pertumbuhan yang lebih perlahan dalam pembiayaan kepada semua sektor. Pertumbuhan jumlah pembiayaan oleh bank dan IKP kepada PKS kekal tidak berubah pada 7% (S2 2017: +7%).

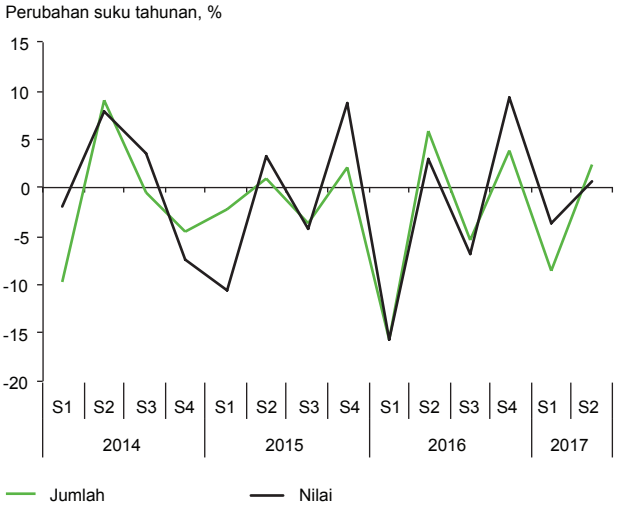
Kedudukan kewangan firma terus utuh, berikutan permintaan domestik dan luar negeri yang bertambah baik. Agregat leveraj syarikat bukan kewangan Malaysia (non-financial corporations, NFC)[4] seperti yang diukur oleh median nisbah hutang kepada ekuiti meningkat pada suku kedua 2017 (48.6%; S1 2017: 45.4%). Peningkatan ini sebahagiannya disebabkan oleh pendapatan lebih rendah yang berdasarkan beberapa faktor khusus sesebuah firma. Walau bagaimanapun, secara agregat, keupayaan membayar balik hutang dan kedudukan mudah tunai kekal kukuh.

Median nisbah perlindungan faedah (interest coverage ratio, ICR) kekal jauh melebihi ambang kehematan sebanyak dua kali (S2 2017: 8.3 kali). Median nisbah aset semasa kepada liabiliti semasa (nisbah semasa) dan nisbah tunai kepada hutang jangka pendek (cash-to-short-term debt, CASTD) terus stabil masing-masing pada 1.6 kali dan 1.4 kali (S1 2017: masing-masing 1.6 kali dan 1.2 kali), melebihi ambang kehematan sebanyak satu kali. Secara keseluruhan, nisbah pinjaman terjejas dan pinjaman delinkuen kekal rendah masing-masing pada 2.6% dan 0.4% daripada jumlah pinjaman bank kepada perniagaan (S2 2017: masing-masing 2.6% dan 0.4%). Pinjaman terjejas dan delinkuensi yang lebih tinggi dicatat dalam sektor harta tanah dan sektor berkaitan O&G.

Meskipun harga minyak kembali pulih pada suku ketiga ekoran sokongan daripada sentimen pasaran yang bertambah baik, harga dijangka kekal rendah dalam keadaan jangkaan bekalan yang lebih tinggi. Berikutan keadaan ini, beberapa segmen sektor O&G dijangka terus menempuh cabaran. Sungguhpun demikian, keupayaan membayar balik hutang dan kedudukan mudah tunai syarikat O&G secara keseluruhan mencatat peningkatan yang ketara berbanding dengan suku pertama, dengan median ICR pada 29.6 kali (S1 2017: 23.4 kali) dan nisbah CASTD pada 4.7 kali (S1 2017: 3.4 kali). Ini didorong terutamanya oleh syarikat-syarikat dalam segmen hiliran. Nisbah pinjaman delinkuen adalah pada 0.1% (S2 2017: 0.2%) manakala nisbah pinjaman terjejas meningkat kepada 5% (S2 2017: 4.5%) pada suku ketiga 2017, disebabkan terutamanya oleh isu aliran tunai yang dihadapi oleh penyedia perkhidmatan dalam segmen huluan tertentu. Walau bagaimanapun, risiko kepada sistem perbankan kekal terbatas kerana dedahan

Transaksi perumahan adalah lebih tinggi pada suku kedua 2017

Rajah 29: Jumlah dan Nilai Transaksi Sektor Harta Tanah

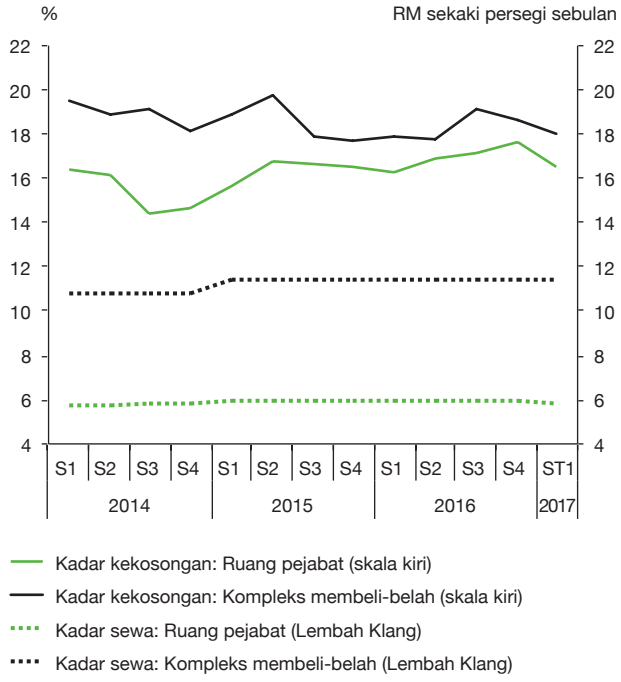

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

[4] Berdasarkan 120 syarikat yang tersenarai pada Bursa Malaysia dengan 85% permodalan pasaran (tidak termasuk institusi kewangan).

Kadar sewa ruang pejabat dan kompleks membeli-belah kekal tertekan

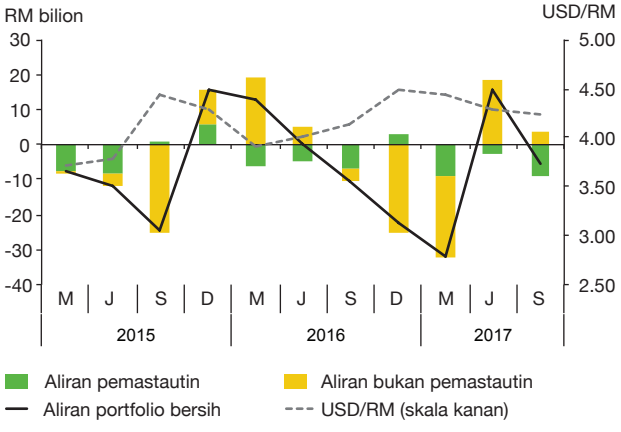
Rajah 30: Kadar Kekosongan dan Kadar Sewa Ruang Pejabat dan Kompleks Membeli-belah

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara, Knight Frank, Jones Lang Wootton dan pengiraan dalaman

Aliran keluar portfolio bersih didorong terutamanya oleh pelaburan pemastautin di luar negeri

Rajah 31: Aliran Portfolio Bersih dan Kasar dan Pergerakan Kadar Pertukaran Ringgit Pasaran Kewangan

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

kepada sektor O&G hanya kira-kira 6.5% daripada jumlah dedahan.

Pasaran perumahan terus menunjukkan tanda-tanda pemulihan selaras dengan perkembangan dalam pasaran harta tanah kediaman. Pada suku kedua 2017, jumlah dan nilai urus niaga perumahan berasaskan suku tahunan, masing-masing meningkat 2.5% dan 0.5% (S1 2017: -8.7% dan -3.8%). Peningkatan aktiviti ini disebabkan terutamanya oleh urus niaga pembelian rumah berharga RM500,000 ke bawah, mencerminkan permintaan orang ramai yang berterusan terhadap rumah mampu milik. Harga rumah (seperti yang diukur oleh Indeks Harga Rumah Malaysia) terus meningkat dengan sederhana pada kadar tahunan sebanyak 6.7% pada suku pertama 2017 (S4 2016: +7%), jauh lebih rendah daripada harga tertinggi yang dicatat sebelum ini pada tahun 2012-2013 (pertumbuhan purata sebanyak 12.3%).

Peminjam terus mendapat akses kepada pembiayaan rumah, terutamanya dalam kalangan pembeli rumah kali pertama. Pertumbuhan dalam pembiayaan rumah terkumpul adalah mampan pada 8.8% (S2 2017: +8.9%) manakala kadar kelulusan pinjaman perumahan untuk pembelian rumah berharga kurang daripada RM500,000 kekal tinggi pada 72.6% (S2 2017: 74.1%).

Permintaan terhadap pembiayaan untuk pembelian rumah bersifat spekulasi kekal rendah. Bahagian bilangan pinjaman perumahan yang dijelaskan dalam tempoh tiga tahun (tempoh lazim yang diperlukan untuk pembinaan selesai selepas harta tanah diperoleh) adalah sebanyak 10.5% (S2 2016: 11%) daripada jumlah pinjaman perumahan yang diselesaikan. Pertumbuhan tahunan bilangan peminjam dengan tiga atau lebih pinjaman perumahan terkumpul (proksi untuk pembeli spekulatif) kekal rendah pada 0.8% (S2 2017: +0.8%).

Kadar sewa bagi segmen ruang pejabat dan segmen kompleks membeli-belah terus terjejas pada suku kedua 2017 dalam keadaan lebihan bekalan. Keadaan ini, jika tidak ditangani, boleh menjadi isu struktur jangka panjang dengan implikasi yang besar terhadap ekonomi yang meluas. Risiko langsung kepada bank berikutan dedahan pembiayaan akhir kepada segmen ruang pejabat dan segmen kompleks membeli-belah kekal kecil pada 3.2% daripada jumlah pinjaman bank, disokong oleh amalan pemberian pinjaman dan penilaian yang mantap. Nisbah delinkuensi dan pinjaman terjejas bagi dedahan ini kekal rendah

masing-masing pada 0.6% dan 1.2%, (S2 2017: masing-masing 0.8% dan 1.2%). Perbincangan lanjut mengenai perkara ini boleh didapati dalam rencana bertajuk 'Ketidakseimbangan dalam Pasaran Harta Tanah' yang disiarkan dalam laporan ini.

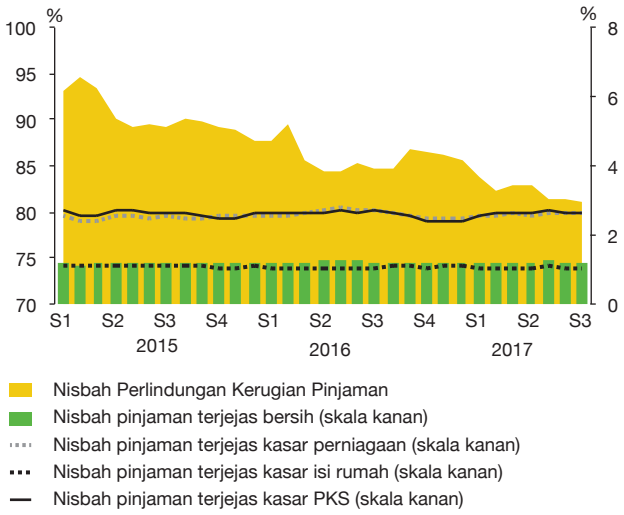
Keadaan pasaran kewangan domestik kekal teratur

Sentimen pelabur terus dipengaruhi oleh perkembangan luaran. Ini termasuk kebimbangan terhadap kemungkinan berlaku perubahan dasar ekonomi di bawah pentadbiran Trump, ketegangan geopolitik yang semakin meningkat di sesetengah negara dan ketidakpastian mengenai kadar dan pengaturan masa pelarasan semula kadar faedah dan kedudukan kewangan Federal Reserve AS ke paras yang wajar. Meskipun berlaku perkembangan ini, turun naik keseluruhan dalam pasaran kewangan domestik kekal rendah. Ini sebahagiannya disebabkan oleh sentimen domestik yang bertambah baik dalam keadaan pertumbuhan KDNK yang lebih baik daripada jangkaan pada suku kedua. Purata turun naik kadar hasil MGS 10 tahun dan FBM KLCI masing-masing merosot kepada 8.5% dan 5.1% pada suku ketiga (S2 2017: masing-masing 10.2% dan 6.4%). Purata turun naik ringgit meningkat sedikit kepada 2.8% (S2 2017: 2.6%).

Pelaburan portfolio mencatat aliran keluar bersih sebanyak RM5.1 bilion pada suku ketiga (S2 2017: aliran masuk sebanyak RM16 bilion),terutamanya daripada pemastautin. Ini disebabkan oleh pelaburan yang berterusan dalam sekuriti ekuiti dan hutang di luar negara oleh pengurus dana dalam negeri dan institusi kewangan. Meskipun terdapat aliran keluar daripada GII dan MGS yang telah mencapai tempoh matang pada bulan Ogos dan September 2017, bukan pemastautin mencatat aliran masuk bersih sebanyak RM3.7 bilion ke dalam bon kerajaan dan pasaran ekuiti. Pemegangan pelabur bukan pemastautin kekal stabil pada 26.6% (S2 2017: 26.0%) daripada jumlah bon kerajaan Malaysia terkumpul. Sebahagian besar pemegangan ini adalah oleh pelabur jangka panjang seperti bank pusat, kerajaan, dana pencen dan syarikat insurans (50% daripada jumlah pemegangan bukan pemastautin). Kestabilan pemegangan bukan pemastautin juga boleh dikaitkan dengan pengagihan pemegangan dalam pelbagai tempoh matang. Daripada jumlah pemegangan bukan pemastautin, 65% adalah dalam bon jangka sederhana dan jangka lebih panjang melebihi 3 tahun.

Kualiti aset sistem perbankan kukuh

Rajah 32: Kualiti Pinjaman Sistem Perbankan

Sumber: Bank Negara Malaysia

Penyertaan bukan pemastautin dalam pasaran ekuiti domestik kekal stabil pada 23.3% daripada jumlah permodalan pasaran ekuiti (S2 2017: 23%). FBM KLCI menurun kepada 1755.58 mata pada akhir suku ketiga (S2 2017: 1763.67 mata). Purata nisbah harga kepada perolehan (price-to-earnings, PE) FBM KLCI ialah 16.7 kali (S2 2017: 16.8 kali; purata 2010-2016: 16.8 kali).

Mudah tunai dagangan dalam pasaran modal kekal utuh. Spread bida-tawar MGS adalah stabil pada 0.1%, manakala spread bida-tawar FBM KLCI meningkat kepada 0.3% daripada harga pertengahan (S2 2017: masing-masing 0.1% dan 0.4%). Purata harian spread bida-tawar USD/MYR lebih kecil pada 23.3 pip (S2 2017: 26.1 pip). Nisbah pusing ganti bulanan MGS dan FBM KLCI lebih rendah sedikit masing-masing pada 10.3% dan 1.6% (S2 2017: masing-masing 11.3% dan 2%). Mudah tunai dalam pasaran pertukaran asing bertambah baik dengan jumlah urus niaga bagi pasangan ringgit meningkat kepada purata harian sebanyak USD6.1 bilion (S2 2017: USD5.8 bilion) dengan urus niaga semerta dan urus niaga hadapan berjumlah USD2.7 bilion (S2 2017: USD2.6 bilion).

Ringgit menambah nilai sebanyak 1.6% berbanding dengan dolar AS untuk mengakhiri suku ketiga pada RM4.2275 bagi setiap dolar AS (S2 2017: RM4.2940). Trend yang sama juga dicatat dalam mata wang utama yang lain. Spread bagi mudah tunai AS di dalam negeri untuk jangka panjang, seperti yang dicerminkan oleh spread swap asas mata wang bersilang 5 tahun, adalah pada 54 mata asas (S2 2017: 59 mata asas) Ini lebih rendah berbanding dengan purata 100 mata asas yang dicatat pada tahun 2010 hingga 2016. Spread swap kegagalan membayar kredit kerajaan 5 tahun juga lebih kecil pada 68.7 mata asas (S2 2017: 85.5 mata asas).

Dedahan risiko pasaran ditangani melalui strategi pengurusan risiko dan perlindungan nilai

Agregat dedahan risiko pasaran bank-bank menurun kepada 7.7% daripada jumlah modal pada bulan September 2017, disebabkan terutamanya oleh pengurangan risiko pertukaran asing (foreign exchange, FX) (S2 2017: 9.2%). Risiko FX, seperti yang diukur dari segi kedudukan terbuka bersih dedahan dalam denominasi mata wang asing, menurun kepada 5.7% daripada jumlah modal (S2 2017: 7%). Risiko kadar faedah dalam akaun perdagangan dan risiko ekuiti kekal rendah masing-

masing pada 1.1% dan 0.9% daripada jumlah modal (S2 2017: masing-masing 1.1% dan 1.1%). Bagi industri insurans dan takaful, dedahan risiko pasaran kekal tidak berubah pada 14.9% (S2 2017: 14.9%) daripada jumlah modal tersedia. Risiko ekuiti, yang membentuk sebahagian besar daripada dedahan risiko pasaran bagi syarikat insurans, menurun sedikit kepada 8.8% (S2 2017: 9.1%) daripada jumlah modal tersedia.

Keuntungan dan kedudukan mudah tunai institusi kewangan kukuh

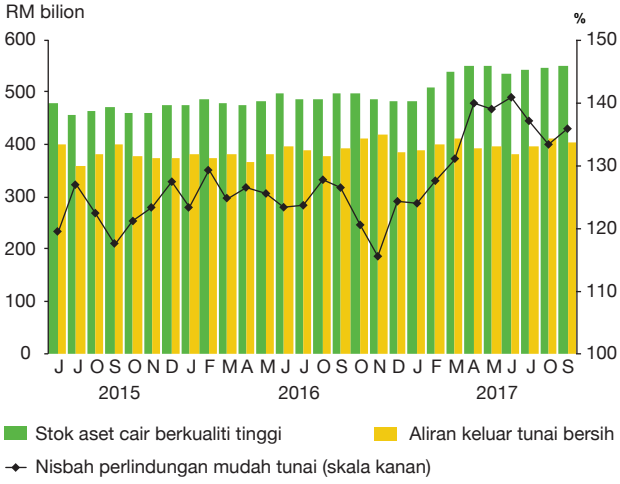
Pada suku ketiga 2017, margin pembiayaan sistem perbankan (termasuk faedah) selepas ditolak kos operasi dan peruntukan kerugian meningkat sedikit kepada 0.69 mata peratusan (S2 2017: 0.65 mata peratusan) apabila bank terus menawarkan pembiayaan kepada peminjam yang layak. Walau bagaimanapun, sistem perbankan mencatat keuntungan sebelum cukai yang lebih rendah sebanyak RM9 bilion (S2 2017: RM9.2 bilion), didorong oleh penerimaan sumbangan dividen yang lebih rendah daripada subsidiari.

Dalam sektor insurans dan takaful, syarikat insurans dan pengendali takaful am mencatat keuntungan operasi yang lebih rendah sebanyak RM655.1 juta pada suku ketiga (S2 2017: RM762 juta) disebabkan oleh pembayaran tuntutan yang lebih tinggi terutamanya dalam segmen motor. Sejajar dengan itu, nisbah tuntutan industri merosot kepada 61.2% (S2 2017: 55.3%). Penanggung insurans hayat dan pengendali takaful keluarga turut mencatatkan pengurangan keuntungan dengan lebihan pendapatan berbanding perbelanjaan menurun kepada RM3.5 bilion (S2 2017: RM4.4 bilion). Hal ini sebahagian besarnya disebabkan oleh kerugian modal bersih sebanyak RM176.2 juta (S2 2017: RM953.6 juta). Penurunan ini didorong terutamanya oleh pemegangan ekuiti, ekoran prestasi indeks FBM KLCI yang lembap menjelang akhir suku itu.

Mudah tunai sistem perbankan kekal mencukupi untuk menyokong aktiviti pengantaraan. Lebihan mudah tunai dalam ringgit terkumpul yang ditempatkan di Bank Negara Malaysia dalam bentuk simpanan, repo berbalik dan rizab berkanun yang boleh dilupuskan bagi memenuhi keperluan mudah tunai berjumlah RM189.4 bilion. Nisbah Perlindungan Mudah Tunai (Liquidity Coverage Ratio, LCR)[5] Basel III sistem perbankan adalah

Sistem perbankan mempunyai mudah tunai yang cukup untuk menampung kejutan mudah tunai yang teruk

Rajah 33: Nisbah Perlindungan Mudah Tunai Basel III Sistem Perbankan

Sumber: Bank Negara Malaysia

[5] LCR Basel III dilaksanakan secara berperingkat sejak bulan Jun 2015, dengan pematuhan awal ditetapkan pada 60% dan kenaikan secara beransur-ansur sebanyak 10% setiap tahun sehingga 100% berkuat kuasa 2019. Pada 1 Januari 2017, keperluan minimum telah ditetapkan pada 80%.

pada 136% pada akhir bulan September 2017 (S2 2017: 141%). Lebih 95% bank mencatatkan paras LCR melebihi 100%.

Pada suku ketiga, keadaan pendanaan domestik kekal stabil. Kos deposit[6] purata bank dan KLIBOR 3 bulan hampir tidak berubah masing-masing pada 2.5% dan 3.43% pada akhir bulan September 2017 (S2 2017: 2.51% dan 3.43%). Sebahagian besar struktur pendanaan bank terus terdiri daripada dana berasaskan deposit (70% dari jumlah dana) dan dalam mata wang tempatan. Secara agregat, deposit sistem perbankan mencatat pertumbuhan tahunan yang lebih tinggi sebanyak 4.6 % (S2 2017: + 3%), disumbangkan oleh pertumbuhan berterusan deposit sektor isi rumah (+3.7%) dan perniagaan (+11.3%) (S2 2017: masing-masing +3.9% dan +5.5%).

Bank-bank terus mengekalkan kepelbagaian dalam struktur pendanaan mereka menerusi penggunaan instrumen pendanaan jangka sederhana dalam denominasi ringgit dan mata wang asing. Pada akhir suku ketiga, nisbah pinjaman kepada dana (LTF) kekal stabil pada 83.1% (S2 2017: 83.3%).

[6] Kos purata deposit dikira berdasarkan purata 12 bulan bergerak perbelanjaan faedah bagi deposit dibahagi jumlah deposit.

Akses kepada Pembiayaan untuk PKS: Antara Persepsi dengan Realiti

Hasil kajian OECD[1] dan kaji selidik dalam negeri yang dijalankan baru-baru ini menunjukkan akses kepada pembiayaan oleh PKS Malaysia meningkat. Walau bagaimanapun, persepsi umum mengenai kesukaran memperoleh pembiayaan oleh PKS masih berterusan. Artikel ini mengkaji persepsi berdasarkan data dari segi permintaan dan penawaran yang ada, bersama dengan maklum balas daripada institusi kewangan serta pertubuhan dan persatuan PKS:

Persepsi 1: Pembiayaan merupakan kekangan utama PKS Malaysia

Mengikut kaji selidik dwitahunan terkini oleh SME Corporation Malaysia (SME Corp), 97% daripada PKS yang memohon pembiayaan daripada institusi kewangan mengesahkan bahawa mereka mampu mendapatkan pembiayaan. Daripada jumlah ini, 27% merupakan peminjam kali pertama dan 23% ialah peminjam tanpa cagaran dan jaminan kredit.

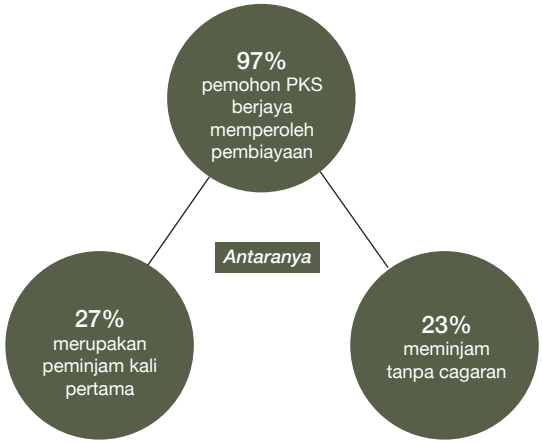
Cabaran utama yang dinyatakan oleh PKS tidak berkaitan dengan pembiayaan[2] namun tertumpu terutamanya pada cabaran kitaran perniagaan dan kos menjalankan perniagaan yang lebih tinggi.

Data berkaitan penawaran daripada institusi kewangan menyokong hasil kajian tinjauan SME Corp:

1. Pembiayaan kepada PKS oleh institusi kewangan terus meningkat melebihi 7%, mengatasi isi rumah (5.1%) dan syarikat besar (6.3%);
2. Kadar kelulusan permohonan pembiayaan oleh PKS pada 76.4% secara konsisten adalah lebih tinggi daripada semua segmen pengguna (62.3%); dan
3. Bahagian institusi kewangan untuk pembiayaan PKS berbanding jumlah pembiayaan perniagaan terus meningkat, merupakan 50% daripada jumlah pembiayaan perniagaan oleh institusi kewangan pada bulan September 2017 (2010: 38%).

Institusi kewangan terus menjadi sumber pembiayaan PKS yang utama, dengan pembiayaan terkumpul berjumlah RM310.6 bilion pada akhir bulan September 2017, atau 97% daripada jumlah pembiayaan terkumpul kepada PKS. Sumber pembiayaan ini dilengkapkan dengan pelbagai dana dan skim Kerajaan untuk PKS. Peruntukan sebanyak RM10.4 bilion lagi disediakan di bawah dana khas BNM bagi pembiayaan kepada PKS.

Gambar Rajah 1
Realiti: Sebahagian besar PKS yang memerlukan pembiayaan berjaya memperoleh pembiayaan

Kebimbangan utama PKS tidak berkaitan dengan pembiayaan	
Kos menjalankan perniagaan yang tinggi	64%
Penyusutan nilai ringgit	53%
Permintaan dalam negeri berkurang	40%
Jualan rendah disebabkan oleh GST	38%
Sentimen perniagaan yang lemah	29%

Sumber: SME Corp Survey S1 2017

[1] Malaysia dinyatakan sebagai mempunyai pertumbuhan pembiayaan PKS yang mampan dalam kalangan 39 negara, berdasarkan laporan *Financing SMEs and Entrepreneurs 2017: An OECD Scoreboard (April 2017)*.

[2] Hanya 10% daripada PKS yang melaporkan kesukaran dengan kemudahan pembiayaan semasa terutamanya berkaitan dengan kelewatan kelulusan pinjaman/pengeluaran, permintaan penjamin atau cagaran tambahan dan faedah yang dikenakan lebih tinggi.

Persepsi 2: Memohon pembiayaan merupakan proses yang tidak jelas dan sukar

Seperti yang diamalkan oleh bank, proses permohonan pembiayaan PKS telah diselaraskan dan dipermudah. Masa yang diambil untuk memproses permohonan pembiayaan tidak bercagar telah berkurang dengan ketara, dari 70 hari sebelum ini kepada purata 7-16 hari[3] sahaja. Penambahbaikan ini sebahagian besarnya didorong oleh:

1. program PARTNER iaitu bank menggunakan borang permohonan pinjaman yang standard dan menyediakan senarai semak dokumen yang diperlukan kepada pemohon;
2. kaunter PKS yang khusus disediakan di institusi kewangan bagi membantu dan memberikan nasihat kepada pemohon mengenai penyediaan dokumen pembiayaan dan langkah-langkah yang boleh diambil bagi meningkatkan kelayakan mereka untuk mendapatkan pembiayaan; dan
3. memanfaatkan perkhidmatan sebanyak 20,363 pegawai bank di seluruh negara untuk meningkatkan keupayaan, kesedaran dan pengetahuan PKS mengenai hal-hal pembiayaan. Bidang yang diliputi termasuk keperluan dan proses permohonan kredit, pengurusan kewangan dan perancangan perniagaan.

Persepsi 3: Bank tidak memberikan pembiayaan kepada syarikat permulaan

Data pembiayaan bank kepada PKS menunjukkan bahawa 20% kelulusan pembiayaan PKS adalah untuk PKS yang baharu ditubuhkan (tiga tahun atau lebih baharu), yang secara umumnya selaras dengan bahagian permohonan yang diterima[4]. Kadar penolakan bagi PKS baharu juga didapati lebih tinggi sedikit sahaja berbanding dengan kadar penolakan purata bagi semua PKS. Perbincangan dengan institusi kewangan menunjukkan bahawa terdapat peningkatan minat untuk membiayai PKS yang baharu, selaras dengan usaha berterusan untuk menambah baik pendekatan dalam menilai risiko dan daya maju. Perkembangan ini selaras dengan peningkatan tumpuan institusi kewangan terhadap PKS sebagai segmen pertumbuhan strategik.

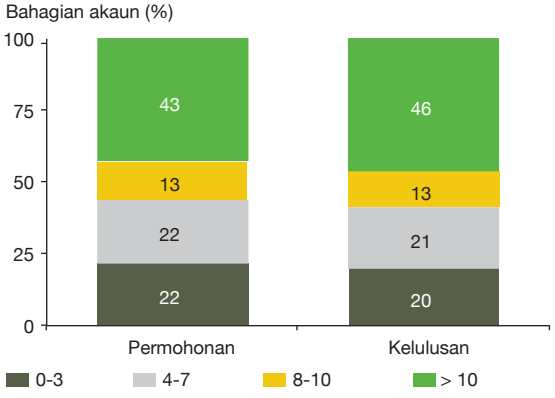
Gambar Rajah 2
Realiti: Proses yang mudah telah menyingkatkan masa memproses pembiayaan PKS

Gambar Rajah 3
Realiti: PKS muda menerima pembiayaan daripada institusi kewangan dengan kadar kelulusan yang serupa dengan PKS lebih lama

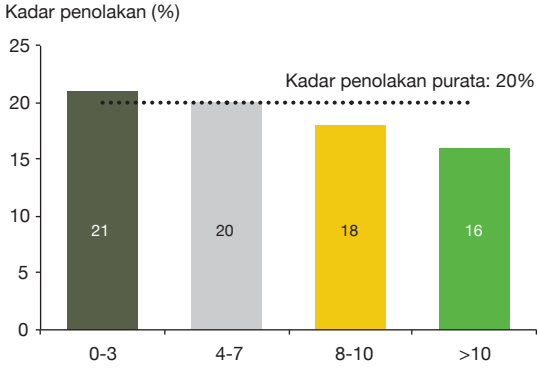
Bank memberikan pinjaman kepada pelbagai jenis syarikat, termasuk PKS yang baru ditubuhkan (20% daripada jumlah kelulusan)

Rajah: Bahagian pemohonan dan kelulusan pembiayaan PKS mengikut tahun beroperasi

Kadar penolakan untuk PKS yang baru hanya lebih tinggi sedikit berbanding dengan purata keseluruhan

Rajah: Kadar penolakan pembiayaan mengikut tahun beroperasi

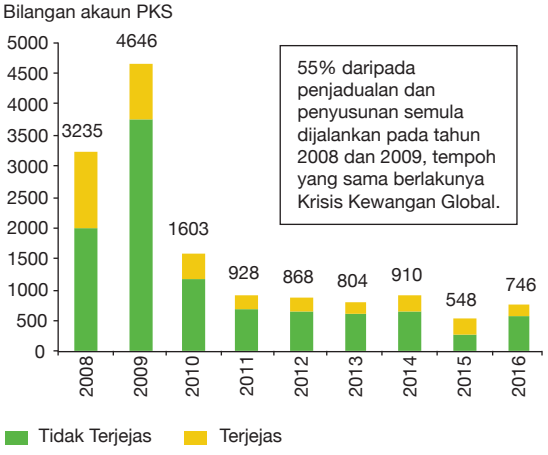
[3] Masa yang diambil untuk memproses permohonan ialah tujuh hari untuk pembiayaan sehingga RM500,000 dan 16 hari untuk pembiayaan melebihi RM500,000 secara purata.
[4] Berdasarkan data CCRIS (2016).

Persepsi 4: Bank cepat menarik balik kemudahan pembiayaan dan/atau mengurangkan had kredit PKS semasa kemelesetan ekonomi

Kurang daripada 2% PKS yang terlibat dengan kaji selidik SME Corp dan mempunyai pembiayaan sedia ada daripada institusi kewangan melaporkan mengenai kesukaran yang disebabkan oleh pengurangan had kredit atau penarikan balik kemudahan kredit. Sebaliknya, bantuan penyusunan semula dan penjadualan semula hutang yang diberikan kepada PKS yang berdaya maju tetapi menghadapi tekanan kewangan kebiasaannya meningkat ketika kitaran menurun ekonomi. Langkah ini berjaya membantu PKS mengekalkan kemudahan kredit mereka. Lebih daripada 14,000 akaun PKS telah disusun semula atau dijadualkan semula antara tahun 2008 hingga 2016, antaranya 73% telah dimulakan ke atas akaun yang aktif, menunjukkan tindakan awalan telah diambil oleh institusi kewangan untuk membantu PKS.

Gambar Rajah 4
Realiti: Bantuan awalan diberikan secara aktif kepada PKS yang mengalami tekanan kewangan

Rajah: Penjadualan dan penyusunan semula hutang yang dijalankan dari tahun 2008-2016

Kesimpulan

Perbezaan yang nyata antara persepsi dengan realiti jelas menunjukkan perlunya program pendidikan dan penglibatan yang berterusan untuk memberikan maklumat kepada lebih banyak PKS mengenai sumber pembiayaan yang tersedia dan saluran yang boleh digunakan untuk mendapatkan bantuan. Bank Negara Malaysia terus bekerjasama dengan agensi berkaitan bagi mencapai matlamat ini. Bank Negara Malaysia juga sedang melaksanakan inisiatif tambahan untuk meningkatkan pembiayaan kepada PKS, termasuk:

1. pembangunan Platform Pembiayaan PKS dalam talian oleh Credit Guarantee Corporation (CGC) bagi membolehkan PKS mendapatkan penyelesaian kewangan yang sesuai daripada pelbagai institusi kewangan dan dana PKS dengan lebih cekap dan lancar; dan
2. pelaksanaan Makmal Mempertingkatkan Akses Pembiayaan (Financial Accelerator Lab) bertujuan untuk bekerjasama dengan rakan usaha sama utama bagi menyediakan penyelesaian yang menyeluruh kepada PKS yang menghadapi halangan lebih besar untuk mendapatkan pembiayaan.

Pada masa hadapan, pembangunan saluran pembiayaan alternatif (contohnya mendapatkan dana daripada orang ramai menerusi Internet berasaskan ekuiti, P2P, ekuiti persendirian dan modal usaha niaga) bagi melengkapkan sistem perbankan terus diberikan keutamaan untuk menyokong PKS, terutamanya dalam bidang pertumbuhan baharu. Pembiayaan bank masih tidak sesuai untuk sesetengah perniagaan dalam bidang tersebut, memandangkan tanggungjawab fidusiari bank adalah untuk memastikan keselamatan deposit orang ramai dan mengelakkan pengambilan risiko yang berlebihan.

Pertimbangan Dasar oleh Bank Negara Malaysia

SOROTAN PENTING

- **Dasar monetari akan memastikan prospek pertumbuhan mampan.**
- **Langkah kehematan makro yang sedia ada untuk mengurus ketidakseimbangan kewangan yang berpunca daripada sektor isi rumah dan perniagaan serta pasaran harta tanah, masih relevan.**

OPR kekal akomodatif pada 3.00%

Dalam mesyuarat Jawatankuasa Dasar Monetari (MPC) pada bulan Julai dan September, Kadar Dasar Semalaman (OPR) dikekalkan pada 3.00%. Pada mesyuarat bulan November baru-baru ini, MPC juga memutuskan untuk mengekalkan kadar dasar tersebut. Pada tahap OPR ini, pendirian dasar monetari kekal akomodatif dan menyokong aktiviti ekonomi.

Momentum pertumbuhan ekonomi Malaysia terus positif, dalam keadaan pertumbuhan global yang terus kukuh. Pertumbuhan ekonomi yang lebih tinggi daripada jangkaan menjadikan prospek ekonomi domestik lebih baik. Prospek pertumbuhan yang lebih positif ini disokong oleh kesan limpahan sektor luaran yang lebih besar terhadap ekonomi domestik. Permintaan dalam negeri disokong oleh keadaan pasaran pekerja yang semakin baik dan pelaburan yang mampan, terutamanya dalam sektor perkilangan dan perkhidmatan. Walaupun risiko pertumbuhan semakin berkurang, masih terdapat risiko daripada persekitaran luaran akibat perkembangan politik dan dasar dalam ekonomi utama serta risiko geopolitik. Sekiranya risiko ini menjadi kenyataan, ia akan memberikan kesan buruk terhadap pertumbuhan global dan juga pasaran kewangan.

Inflasi keseluruhan dijangka berada pada paras lebih tinggi dalam julat 3% - 4% yang diramalkan untuk tahun 2017. Namun, inflasi keseluruhan bagi tahun 2018 diunjurkan menurun berikutan jangkaan pengurangan kesan daripada faktor kos global. Trend inflasi keseluruhan, bagaimanapun, terus bergantung pada pergerakan harga minyak dunia. Inflasi asas, meskipun kekal pada paras yang sama hasil daripada permintaan dalam negeri yang teguh, dijangka dapat dibendung. Ini memandangkan kapasiti produktif yang terus berkembang akan membolehkan ekonomi memenuhi permintaan yang meningkat.

Keadaan monetari dan mudah tunai terus stabil dan menyokong aktiviti ekonomi. Ringgit semakin kukuh sepanjang suku ketiga dan lebih mencerminkan asas-asas ekonomi. Pembiayaan kepada sektor swasta terus meningkat dan jumlah mudah tunai sistem perbankan terus mencukupi. Risiko ketidakseimbangan kewangan masih terkawal. Ini berikutan langkah-langkah kehematan makro sedia ada yang berkesan dalam mengurus tanda-tanda risiko yang mendatang.

Keadaan makroekonomi global dan domestik yang kukuh memberikan fleksibiliti kepada MPC untuk mengkaji semula tahap akomodasi dasar monetari. Ini bagi memastikan prospek pertumbuhan ekonomi Malaysia terus mampan.

Penilaian Jawatankuasa Kestabilan Kewangan (Financial Stability Committee, FSC) Bank mendapati kestabilan kewangan domestik kekal terpelihara

Mesyuarat FSC ke-52 telah diadakan pada 7 November 2017. Berdasarkan penilaian FSC, kestabilan kewangan domestik terus terpelihara dan disokong dengan baik oleh institusi kewangan yang kukuh. FSC mendapati punca utama risiko kestabilan kewangan domestik ialah peminjam yang menanggung bebanan hutang yang besar dan bekalan berlebihan ruang pejabat, kompleks membeli-belah dan harta kediaman bertingkat tinggi mewah.

FSC mendapati risiko kepada kestabilan kewangan yang berkaitan dengan hutang isi rumah dan paras pinjaman sektor korporat kebanyakannya masih terkawal, hasil pelaksanaan langkah-langkah kehematan makro yang wajar. Keadaan bekalan berlebihan bagi ruang pejabat dan kompleks membeli-belah dijangka lebih buruk dengan penambahan bekalan yang akan datang. Keadaan lebihan ini dan jumlah kondominium mewah belum terjual yang bertambah, akan menimbulkan risiko kepada kestabilan makroekonomi dan kewangan, jika tidak dibendung. Pada masa ini, bank didapati boleh menghadapi pasaran harta tanah yang lembap memandangkan dedahan langsung adalah terhad, manakala kadar pinjaman terjejas adalah rendah dan stabil. Aktiviti pembiayaan terus menyokong pertumbuhan ekonomi berikutan pendanaan dan keadaan mudah tunai sistem perbankan yang menggalakkan.

Prospek bagi kestabilan kewangan domestik pada tahun 2018 dijangka stabil. Bank akan terus mengkaji kesan daripada liberalisasi tarif motor dan perpindahan kepada PIN & PAY. Selain itu, Bank akan sentiasa memantau risiko keselamatan siber, skim kewangan haram dan perkembangan amalan pasaran. Mulai Januari 2018, nama institusi kewangan yang dikenakan tindakan penguatkuasaan kerana tidak mematuhi peraturan pengawalan Bank akan disiarkan. Langkah ini sejajar dengan usaha mempertingkat ketelusan dan pendedahan.

Sorotan dasar lain yang dilaksanakan pada S3 2017

FSC mengumumkan penyediaan Kemudahan Bantuan Bencana untuk PKS sebanyak RM500 juta pada 8 November 2017. Kemudahan ini bertujuan untuk mengurangkan beban kewangan PKS yang menjadi mangsa banjir di beberapa buah negeri di utara Semenanjung Malaysia di samping membantu memulihkan operasi perniagaan[8].

Pada suku ketiga, Bank telah mengkaji semula kriteria kelayakan bagi syarikat yang memohon bantuan daripada Jawatankuasa Penyusunan Semula Hutang Korporat (Corporate Debt Restructuring Committee, CDRC). Kajian semula ini membuka ruang kepada syarikat yang lebih pelbagai, terutamanya syarikat dalam sektor ekonomi tertentu, yang terus menghadapi keadaan perniagaan yang mencabar. Kajian semula ini bertujuan memastikan syarikat yang berdaya maju akan terus menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi benar.

[8] http://www.bnm.gov.my/index.php?ch=bm_press&pg=bm_press&ac=4539&lang=bm

Tinjauan Makroekonomi

SOROTAN PENTING

- **Ekonomi global dijangka berkembang dengan lebih pantas pada tahun 2017, disokong oleh pertumbuhan yang bertambah baik dalam ekonomi maju dan ekonomi sedang pesat membangun.**
- **Ekonomi Malaysia dijangka mencatat pertumbuhan lebih kukuh pada tahun 2017.**
- **Inflasi keseluruhan dijangka berada pada paras yang lebih tinggi dalam julat yang diramalkan, iaitu 3 - 4% bagi keseluruhan tahun 2017.**

Ekonomi global dijangka tumbuh lebih pantas, disokong oleh prestasi pertumbuhan lebih baik merentas rantau

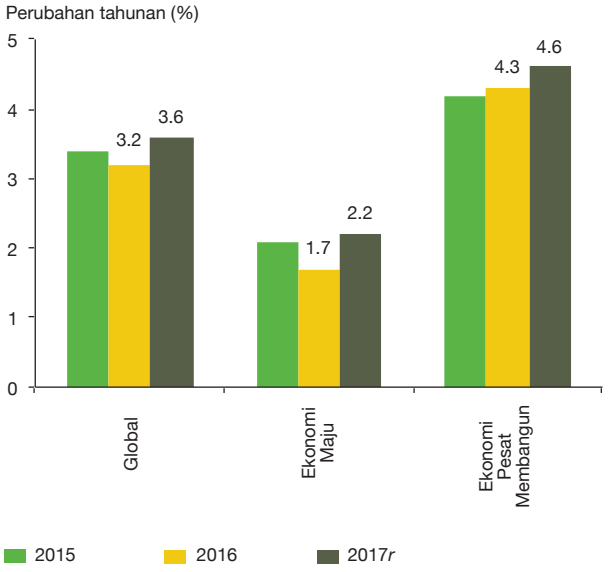
Prestasi ekonomi global yang kukuh pada suku ketiga telah memperkukuh prospek pertumbuhan global yang positif untuk tahun 2017. Sehubungan dengan itu, Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF) telah menyemak unjuran pertumbuhan global sebanyak dua kali (pada bulan April dan Oktober), untuk mencerminkan momentum pertumbuhan lebih kukuh daripada jangkaan apabila pertumbuhan merentas negara menjadi lebih segerak dan mantap.

Dalam ekonomi maju, penggunaan terus menjadi tunjang pertumbuhan, dengan dorongan tambahan daripada pelaburan. Yang penting, peningkatan pelaburan telah disokong oleh permintaan yang lebih kukuh di tengah-tengah kapasiti lebihan yang semakin mengecil. Keadaan pasaran pekerja dijangka terus bertambah baik, lantas merangsang penggunaan swasta. Pertumbuhan dalam negara sedang pesat membangun akan terus mendapat manfaat daripada permintaan luaran yang kukuh, terutamanya daripada ekonomi maju dan pengembangan berterusan aktiviti dalam negeri.

Namun, prospek pertumbuhan masih terdedah pada beberapa risiko. Hal ini disebabkan terutamanya oleh ketidakpastian mengenai masa, kadar kecepatan dan magnitud langkah-langkah yang akan diambil oleh ekonomi utama untuk mengembalikan dasar monetari ke paras yang lebih wajar. Selain itu, dasar

Pertumbuhan yang meningkat diunjurkan merentas rantau

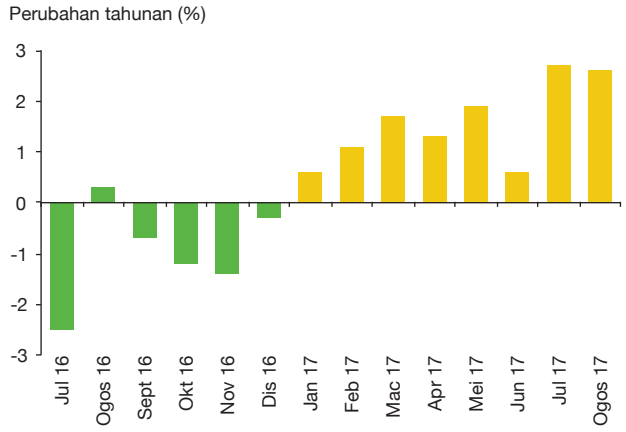
Rajah 34: Pertumbuhan KDNK

Sumber: Prospek Ekonomi Dunia Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF) (Oktober 2017)

Penunjuk utama menggambarkan ekonomi dalam negeri terus berkembang

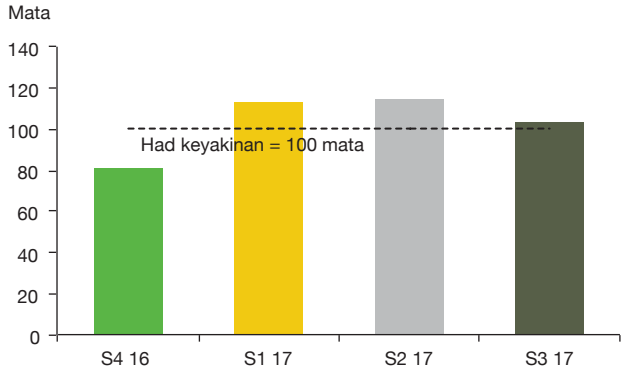
Rajah 35: Indeks Pelopor Komposit

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Sentimen perniagaan kekal melebihi had keyakinan pada S3 2017

Rajah 36: Indeks Keadaan Perniagaan MIER

Sumber: Institut Penyelidikan Ekonomi Malaysia (MIER)

perlindungan perdagangan, ketidakpastian mengenai perkembangan politik di beberapa bahagian Eropah serta ketegangan geopolitik dan turun naik harga minyak turut menjadi risiko terhadap prospek pertumbuhan global.

Ekonomi Malaysia dijangka meningkat lebih tinggi pada tahun 2017

Susulan prestasi yang terus kukuh pada suku ketiga, pertumbuhan ekonomi Malaysia dijangka lebih kukuh pada tahun 2017. Melangkah ke hadapan, ekonomi negara dijangka berupaya mencatat pertumbuhan yang kukuh, hampir pada kadar lebih tinggi dalam julat ramalan rasmi 5.2 - 5.7% pada tahun itu. Momentum pertumbuhan menjadi lebih pantas ekoran kesan limpahan lebih besar daripada sektor luaran terhadap ekonomi dalam negeri. Persekitaran operasi nyata bertambah baik dengan isi rumah dan perniagaan terus berupaya membuat pelarasan dengan keadaan ekonomi global dan domestik sejak beberapa tahun kebelakangan ini.

Penunjuk-penunjuk utama seperti indeks pelopor komposit Jabatan Perangkaan Malaysia dan Indeks Keadaan Perniagaan MIER menguatkan jangkaan bahawa ekonomi domestik akan terus berkembang. Bagi tahun 2018, permintaan dalam negeri dijangka menjadi sumber utama pertumbuhan. Penggunaan swasta akan kekal sebagai pendorong utama pertumbuhan, disokong oleh keadaan pendapatan dan pasaran pekerja keseluruhan yang bertambah baik. Pelaburan kekal mampan hasil daripada pelaksanaan projek-projek infrastruktur dan pelaburan modal yang lebih tinggi dalam sektor perkilangan dan perkhidmatan. Sektor luaran dijangka menjadi perangsang pertumbuhan tambahan kepada ekonomi hasil daripada pertumbuhan global yang lebih baik. Secara keseluruhan, penilaian yang dibuat mendapati pertumbuhan Malaysia akan terus kukuh pada tahun 2018.

Dari segi penawaran, permintaan luar dan dalam negeri yang bertambah baik akan memberikan manfaat kepada sektor perkilangan dan perkhidmatan. Pertumbuhan sektor pertanian akan dipacu oleh pemulihan dalam kadar hasil minyak sawit mentah selepas terjejas oleh fenomena El Niño. Pertumbuhan sektor perlombongan dijangka disumbangkan oleh pengeluaran lebih tinggi daripada loji pengeluaran baharu minyak dan gas. Dalam sektor pembinaan, pertumbuhan akan disokong oleh projek kejuruteraan awam baharu dan sedia ada.

Melangkah ke hadapan, inflasi dijangka kekal pada paras tinggi pada bulan-bulan akan datang berdasarkan kenaikan harga minyak dunia. Namun, trend ini dijangka bersifat sementara

Sejak akhir bulan Oktober 2017, terdapat perubahan yang ketara dalam perkembangan faktor kos. Harga minyak dunia naik mendadak berikutan laporan bahawa permintaan terhadap minyak akan meningkat dan juga faktor ketegangan geopolitik di Timur Tengah. Perkembangan ini telah menyebabkan harga bahan api domestik meningkat, lantas meningkatkan risiko kenaikan kadar inflasi dalam jangka masa terdekat. Sekiranya paras harga minyak dunia terus tinggi, harga bahan api domestik akan turut meningkat, dan seterusnya menyebabkan inflasi keseluruhan terus berada pada paras yang tinggi pada bulan-bulan akan datang. Bagi tahun 2017 secara keseluruhan, inflasi dijangka berada pada paras yang lebih tinggi dalam julat yang diramalkan antara 3 - 4%.

Melangkah ke hadapan, meskipun inflasi asas akan didorong oleh permintaan dalam negeri yang teguh, kadar kenaikannya akan dibendung oleh pengembangan kapasiti pengeluaran secara berterusan. Berserta jangkaan kenaikan lebih kecil dalam kos faktor global, inflasi keseluruhan diunjurkan sederhana pada tahun 2018. Walau bagaimanapun, trend inflasi akan bergantung pada harga minyak dunia akan datang yang masih amat tidak menentu.

1 Rencana Khas

Memperkasakan Lembaga Pengarah: Ke arah Tadbir Urus Korporat Institusi Kewangan yang Lebih Mantap

Oleh: Mohammad Khairul Ismail and Atikah Abd Aziz

SOROTAN PENTING:

- **Lembaga pengarah institusi kewangan bertanggungjawab untuk memastikan semua keputusan dan tindakan yang dibuat adalah demi kepentingan institusi, pendeposit dan pemegang polisi insurans.**
- **Lembaga pengarah menetapkan hala tuju dan nilai-nilai institusi bagi memastikan tingkah laku pekerja yang beretika, berhemat dan profesional.**
- **Perubahan landskap kewangan dan peningkatan tumpuan terhadap tanggungjawab sosial dan aktivisme pihak berkepentingan akan terus mempengaruhi peranan lembaga pengarah.**
- **Lembaga pengarah perlu meningkatkan pengetahuan terkini dan terus menerajui institusi kewangan dengan tahap integriti yang tinggi dan tingkah laku yang terbaik.**

Tadbir urus korporat yang mantap - asas kepada keteguhan institusi yang mendorong kestabilan kewangan dan pertumbuhan ekonomi yang mampan

Fungsi institusi perbankan tidak boleh disamakan seperti syarikat lain. Institusi perbankan berfungsi sebagai pengantara dana bagi ekonomi untuk menjana dan menyokong pertumbuhan ekonomi negara. Syarikat insurans dan pengendali takaful pula menyediakan perlindungan kepada individu yang mengurangkan beban dan kerugian kewangan sekiranya berlaku kemalangan dan bencana alam. Berdasarkan faktor-faktor ini, piawaian tadbir urus korporat yang mantap dalam institusi kewangan adalah penting bagi memastikan aktiviti pengantaraan dijalankan secara efektif dan bertanggungjawab, di samping memastikan semua obligasi institusi kewangan dapat dipenuhi pada setiap masa. Piawaian tadbir urus korporat yang mantap perlu diterapkan dan dijadikan budaya organisasi bagi sesebuah institusi kewangan. Oleh itu, tanggungjawab untuk merealisasikan matlamat ini telah disandarkan kepada pihak lembaga pengarah institusi kewangan.

Krisis kewangan global yang lalu menunjukkan bahawa antara faktor utama yang menyumbang kepada kerugian kewangan yang dialami oleh institusi kewangan dan pengguna ialah kegagalan lembaga pengarah untuk mengawasi ahli eksekutif dan pengurusan kanan yang bertanggungjawab melaksanakan aktiviti pengurusan harian institusi kewangan. Kerugian yang besar ini menyebabkan terhakisnya keyakinan orang ramai terhadap institusi kewangan, gangguan terhadap pasaran kewangan dan dalam keadaan tertentu, menyebabkan ketidakstabilan ekonomi. Pengajaran yang diperoleh daripada krisis yang merugikan dan membebankan ini telah mendorong pengawal selia di negara ekonomi maju dan ekonomi lain di seluruh dunia untuk memberikan tumpuan dan perhatian terhadap pengukuhan piawaian tadbir urus korporat institusi kewangan.

Di Malaysia, usaha Bank Negara Malaysia (BNM) untuk meningkatkan piawaian tadbir urus korporat institusi kewangan pada mulanya tertumpu pada penambahbaikan pengaturan tadbir urus pada peringkat lembaga pengarah, diikuti dengan pengukuhan dasar dan proses penilaian lembaga pengarah, dan dilengkapi dengan program latihan yang berterusan. Usaha-usaha ini telah diambil bagi memastikan keberkesanan lembaga pengarah dalam menerajui kepimpinan, pengawasan dan

hala tuju institusi kewangan. BNM juga menyedari kepentingan untuk memaktubkan tanggungjawab fidusiari lembaga pengarah dalam undang-undang bagi memartabatkan peranan lembaga pengarah, sejajar dengan akauntabiliti dan tanggungjawab mereka yang semakin meningkat. Oleh itu, peranan dan tanggungjawab lembaga pengarah telah dikodifikasi dalam Akta Perkhidmatan Kewangan 2013 dan Akta Perkhidmatan Kewangan Islam 2013.

Rangka kerja pengawalseliaan telah mewujudkan persekitaran yang kondusif untuk lembaga pengarah melaksanakan peranannya dengan berkesan

(i) Tahap kebebasan lembaga pengarah yang lebih tinggi dan profil kompetensi lembaga pengarah yang lebih baik

Sejak Krisis Kewangan Asia 1997/1998, komposisi dan kebebasan lembaga pengarah dari segi saiz, kepelbagaian dan kemahiran telah meningkat dengan ketara. Bagi memastikan amalan semak dan imbang yang mantap, komposisi ahli lembaga pengarah bebas yang diperlukan dalam lembaga pengarah institusi kewangan telah ditambah kepada satu pertiga, kemudian ditambah lagi untuk menjadi majoriti dalam lembaga pengarah. Piawaian ini telah dipatuhi oleh industri kewangan yang menyedari kepentingan lembaga pengarah yang bebas untuk mengelakkan institusi kewangan daripada pengaruh-pengaruh melampau yang mungkin disalahgunakan oleh para pemegang saham utama dan pihak pengurusan yang dominan.

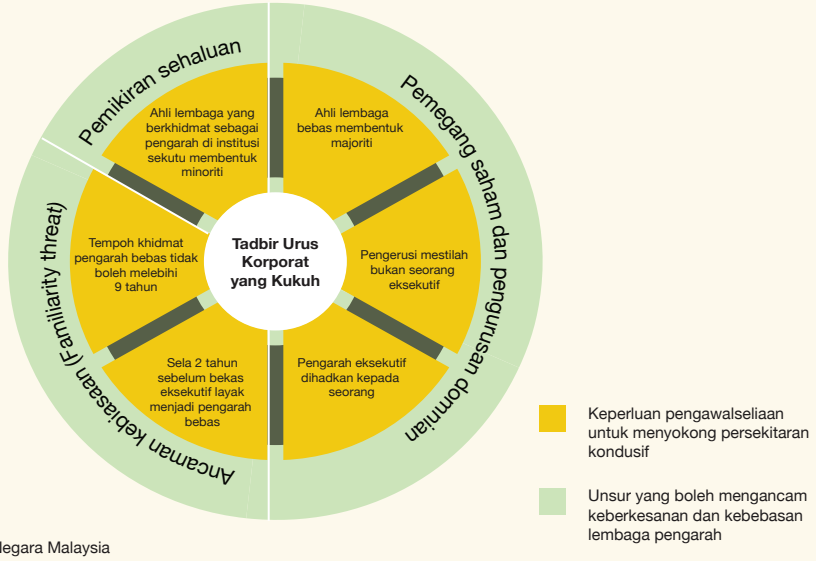
Sejajar dengan saiz dan operasi institusi kewangan yang semakin besar dan kompleks, lembaga pengarah perlu memiliki keupayaan dan kemahiran yang relevan untuk menilai risiko-risiko yang ketara serta perkembangan terkini yang mempengaruhi perniagaan dan operasi institusi kewangan. Hal ini menuntut lembaga pengarah untuk mempunyai set kemahiran yang pelbagai, pengalaman dan kompetensi untuk mengenal pasti dan berbincang tentang risiko semasa dan yang mendatang, serta cabaran-cabaran yang dihadapi oleh institusi kewangan. Kini, lembaga pengarah institusi kewangan telah berkembang dan dianggotai oleh ahli lembaga pengarah yang mempunyai set kemahiran yang pelbagai seperti pengurusan risiko, perakaunan, undang-undang, modal insan, teknologi maklumat, kewangan Islam dan Syariah. Bagi institusi kewangan yang mempunyai perniagaan merentas rantau, ahli lembaga pengarah yang berpengalaman dalam perniagaan serantau telah dilantik bagi mengurus risiko berkaitan perniagaan rentas sempadan dengan lebih baik. Peningkatan kepelbagaian dari segi kemahiran dan latar belakang ahli lembaga pengarah juga telah meningkatkan keupayaan lembaga pengarah dari segi strategik dan teknikal bagi memenuhi cabaran yang berkaitan dengan persekitaran yang semakin kompleks dan tidak menentu.

(ii) Pemisahan yang jelas antara pihak pengurusan dengan lembaga pengarah

BNM telah memperkenalkan beberapa langkah berhemat untuk mengurangkan penglibatan dan pengaruh pihak pengurusan terhadap lembaga pengarah institusi kewangan. Ini merupakan sebahagian daripada langkah pembaharuan yang dilaksanakan pascakrisis kewangan. Salah satu pencapaian penting sorotan pembaharuan yang dilaksanakan adalah apabila BNM mengarahkan pengasingan peranan fungsi pihak eksekutif dan pengerusi lembaga pengarah pada tahun 2005. Selain itu, bilangan pengarah eksekutif dalam lembaga pengarah telah dihadkan kepada dua ahli pada tahun 2013 dan seterusnya dikurangkan kepada satu ahli pada tahun 2016. Di samping itu, definisi pengarah eksekutif telah diperluas untuk mencakupi mana-mana individu yang mempunyai tanggungjawab pengurusan dalam syarikat-syarikat sekutu[1] institusi kewangan. Seorang mantan eksekutif institusi kewangan juga mesti mematuhi tempoh bertenang selama dua tahun sebelum layak dilantik sebagai pengarah bebas untuk institusi kewangan yang sama. Perkembangan ini merupakan satu pencapaian penting ke arah memastikan pertimbangan dan keputusan yang dibuat oleh lembaga pengarah adalah bebas daripada pengaruh pihak pengurusan dan mendorong penilaian prestasi pihak pengurusan secara lebih objektif.

[1] Definisi syarikat-syarikat sekutu kepada institusi kewangan termasuk syarikat yang mengawal, dikawal oleh, atau berada di bawah kawalan serupa dengan institusi kewangan tersebut.

Rajah 1: Rangka kerja pengawalseliaan telah mewujudkan persekitaran yang kondusif untuk lembaga pengarah melaksanakan tugas fidusiari dengan berkesan

Sumber: Bank Negara Malaysia

(iii) Pengawasan lebih rapi terhadap risiko, kawalan dalaman, ganjaran, perancangan penggantian, serta proses pelantikan dan penilaian prestasi pengarah dan pengurusan kanan

Keupayaan pengawasan lembaga pengarah yang mantap ialah kunci kepada tadbir urus yang baik. Seiring dengan kehendak BNM, institusi kewangan telah menubuhkan jawatankuasa khusus dalam pengawasan lembaga pengarah, seperti jawatankuasa audit, pengurusan risiko, pencalonan dan ganjaran. Beberapa institusi kewangan yang besar juga telah menubuhkan jawatankuasa khusus tambahan bagi melaksanakan pengawasan yang lebih rapi terhadap pematuhan undang-undang dan teknologi maklumat, sejajar dengan tahap kerumitan operasi mereka.

Jawatankuasa khusus ini memastikan hal ehwal penting diberikan tumpuan yang secukupnya dan perbincangan secara terperinci dapat diadakan bagi memastikan keputusan yang dibuat adalah yang terbaik. Dengan adanya jawatankuasa khusus ini, lembaga pengarah dapat memberikan tumpuan yang lebih jitu terhadap hal ehwal strategik berkaitan institusi kewangan mereka. Struktur ini juga menggalakkan pengurusan sumber lembaga pengarah yang efisien.

(iv) Kecekapan lembaga pengarah dipertingkatkan melalui sistem latihan yang berterusan

Bagi membimbing pihak pengurusan secara efektif dan konstruktif, ahli lembaga pengarah perlu terdahulu memahami dan berupaya untuk menilai risiko yang dihadapi oleh institusi kewangan. Menyedari keperluan ini, BNM bersama-sama dengan institusi kewangan telah mengambil langkah-langkah bersepadu untuk memastikan ahli lembaga pengarah secara individual dan kolektif mempunyai pengalaman dan kepakaran yang diperlukan untuk menerajui institusi kewangan di atas landasan yang betul. Institusi kewangan telah menubuhkan beberapa program *on-boarding* yang khusus untuk mendedahkan ahli lembaga pengarah kepada rangka kerja pengawalseliaan yang mengawal selia institusi kewangan, serta mempercepat pemahaman ahli lembaga pengarah terhadap institusi yang diterajui mereka. Di samping itu, ahli lembaga pengarah juga diwajibkan untuk menyertai Program Pendidikan Lembaga Pengarah Institusi Kewangan (Financial Institution Directors' Education, FIDE)[2]. Melalui program latihan yang berstruktur ini, ahli lembaga pengarah telah diberikan pendedahan selanjutnya untuk memperkemas pemahaman

[2] Program FIDE ialah anjuran bersama oleh Bank Negara Malaysia, Perbadanan Insurans Deposit Malaysia dan Pusat Kepimpinan dan Tadbir Urus Iclif.

Rajah 2: Evolusi piawaian tadbir urus korporat telah meningkatkan keberkesanan pengawasan lembaga pengarah institusi kewangan

Sumber: Bank Negara Malaysia

mereka terhadap tadbir urus lembaga pengarah, mengkaji kesalinghubungan antara pelbagai jenis risiko dengan pengurusan modal, dan mengetahui dengan lebih lanjut isu-isu utama yang dihadapi oleh institusi kewangan dalam bidang-bidang seperti strategi perniagaan, pengurusan risiko, pengurusan penggantian dan pengurusan pihak berkepentingan.

Peranan lembaga pengarah dijangka terus berkembang seiring dengan perubahan dalam landskap operasi dan keperluan pengawalseliaan

Ahli lembaga pengarah institusi kewangan perlu menegakkan tahap integriti yang tertinggi memandangkan hala tuju dan budaya organisasi ditetapkan oleh mereka sendiri. Dengan hala tuju dan budaya yang betul yang bermula daripada peringkat atasan, segala keputusan dan urusan perniagaan akan dipandu oleh pertimbangan yang wajar dan diasaskan dengan nilai-nilai etika. Institusi kewangan yang mengamalkan budaya risiko yang berhemat lebih cenderung untuk mengembangkan perniagaan mereka secara mampan, dan pada masa yang sama mengamalkan tahap piawaian pengurusan risiko yang tinggi, dan mematuhi kehendak pengawalseliaan yang telah ditetapkan.

Piawaian tadbir urus korporat institusi kewangan telah meningkat dengan ketara sejak beberapa tahun lalu. Walau bagaimanapun, usaha-usaha dalam mencapai tadbir urus korporat yang mantap masih berterusan. Dalam era inovasi dan digital, penggunaan teknologi maklumat dalam perkhidmatan kewangan global seperti Data Raya (*Big Data*) dan mata wang kripto (*cryptocurrency*) yang semakin meningkat telah meluaskan rangkaian risiko baharu yang dihadapi institusi kewangan. Dalam konteks ini, lembaga pengarah dijangka terus memainkan peranan yang lebih penting untuk mengawasi risiko yang berpunca daripada teknologi seperti pengurusan data dan keselamatan siber. Sehubungan dengan itu, institusi kewangan perlulah mengambil langkah proaktif dalam memperlengkap lembaga pengarah dengan kepakaran yang diperlukan.

BNM kini sedang mempergiat usaha untuk meningkatkan tahap profesionalisme, serta piawaian etika dan integriti dalam industri kewangan. Sebagai contoh, bermula dari bulan Januari 2018, BNM akan menyiarkan tindakan penguatkuasaan yang telah diambil terhadap institusi kewangan dan pengantara kewangan yang melanggar peraturan dan pengawalseliaan yang ditetapkan. Memandangkan kesan kepada reputasi institusi kewangan akan menjadi lebih tinggi, perkara berkaitan pematuhan dan pengurusan risiko dijangka diberikan fokus yang lebih penting oleh lembaga pengarah. Sungguhpun perubahan pada piawaian tadbir urus lembaga pengarah dipengaruhi pelbagai faktor, objektif utama bagi mengukuhkan tadbir urus korporat masih sama, iaitu untuk melindungi peranan penting institusi-institusi kewangan dalam menjana ekonomi dan memelihara kestabilan kewangan.

Rujukan

Dokumen dasar Bank Negara Malaysia mengenai “Tadbir Urus Korporat”, diterbitkan pada 3 Ogos 2016.

Dokumen dasar Bank Negara Malaysia mengenai “Kelayakan dan Kesesuaian” yang diterbitkan pada 28 Jun 2013.

Garis Panduan “Tadbir Urus Korporat untuk Institusi Berlesen”, diterbitkan oleh Bank Negara Malaysia pada 19 Jun 2013.

“Garis Panduan “Pelantikan Pengarah di Institusi Perbankan”, diterbitkan oleh Bank Negara Malaysia pada 28 November 1994.

Garis Panduan “Penubuhan Jawatankuasa Lembaga Pengarah, Kelayakan Minimum dan Keperluan Latihan untuk Pengarah serta Takrif dan Tanggungjawab Pengarah Bebas” yang diterbitkan pada 29 Mei 2003.

Tambahan

Jadual 1

KDNK Mengikut Komponen Perbelanjaan (pada harga malar tahun 2010)

	Bahagian 2016 (%)	2016		2017		
		S3	S4	S1	S2	S3
		Perubahan tahunan (%)				
Permintaan Dalam Negeri Agregat (tidak termasuk stok)	91.6	4.5	3.2	7.7	5.7	6.6
Sektor Swasta	*70.1*	5.9	5.9	8.2	7.2	7.3
Penggunaan	*53.2*	*6.3*	*6.1*	*6.6*	*7.1*	*7.2*
Pelaburan	*16.9*	*4.8*	*4.9*	*12.9*	*7.4*	*7.9*
Sektor Awam	21.5	-0.3	-2.6	5.8	0.2	4.1
Penggunaan	*13.1*	*2.1*	*-4.2*	*7.5*	*3.3*	*4.2*
Pelaburan	*8.5*	*-3.8*	*-0.4*	*3.2*	*-5.0*	*4.1*
Eksport Bersih	8.4	8.2	6.4	-14.5	1.4	1.7
Eksport Barangan dan Perkhidmatan	*70.4*	*-0.6*	*2.2*	*9.8*	*9.6*	*11.8*
Import Barangan dan Perkhidmatan	*62.1*	*-1.8*	*1.6*	*12.9*	*10.7*	*13.4*
KDNK	**100.0**	**4.3**	**4.5**	**5.6**	**5.8**	**6.2**
KDNK (pertumbuhan suku tahunan terlaras secara bermusim)	**-**	**1.4**	**1.3**	**1.8**	**1.3**	**1.8**

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 2

KDNK Mengikut Aktiviti Ekonomi (pada harga malar tahun 2010)

Perubahan tahunan (%)	Bahagian 2016 (%)	2016		2017		
		S3	S4	S1	S2	S3
Perkhidmatan	54.3	6.2	5.5	5.8	6.3	6.6
Perkilangan	23.0	4.3	4.7	5.6	6.0	7.0
Perlombongan	8.8	2.9	5.0	1.6	0.2	3.1
Pertanian	8.1	-6.1	-2.5	8.3	5.9	4.1
Pembinaan	4.5	7.9	5.1	6.5	8.3	6.1
KDNK Benar	**100.0**[1]	**4.3**	**4.5**	**5.6**	**5.8**	**6.2**

[1] Angka-angka tidak terjumlah disebabkan oleh penggenapan dan pengecualian komponen duti import

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 3

Akaun Perdagangan

	Bahagian 2016 (%)	2016		2017		
		S3	S4	S1	S2	S3
		Perubahan tahunan (%)				
Eksport Kasar	**100.0**	**-2.1**	**3.1**	**21.4**	**20.5**	**22.1**
Perkilangan	82.1	-1.2	3.5	19.5	18.7	23.7
E&E	*36.6*	*-0.6*	*7.7*	*18.4*	*22.6*	*21.7*
Bukan E&E	*45.5*	*-1.6*	*0.2*	*20.3*	*15.8*	*25.4*
Berasaskan sumber	*22.9*	*-0.5*	*5.9*	*29.9*	*17.1*	*22.2*
Bukan berasaskan sumber	*22.6*	*-2.8*	*-5.2*	*11.4*	*14.5*	*28.7*
Komoditi	17.2	-7.1	-0.1	27.7	28.2	12.5
Pertanian	*8.9*	*1.2*	*14.1*	*29.6*	*17.9*	*3.1*
Mineral	*8.3*	*-15.5*	*-11.3*	*25.9*	*41.1*	*23.9*
Import Kasar	**100.0**	**-0.1**	**5.1**	**27.7**	**19.0**	**19.8**
Barangan pengantara	57.1	-0.3	3.8	27.8	23.9	20.9
Barangan modal	14.3	15.7	6.6	42.1	7.0	0.0
Barangan penggunaan	9.6	-0.8	-0.2	4.0	1.5	14.9
Eksport semula dan barangan dua kegunaan)	19.0	-9.4	10.7	29.5	23.3	34.8
Imbangan perdagangan (RM bilion)	**-**	**18.4**	**28.0**	**18.9**	**24.1**	**26.7**

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 4

Destinasi Eksport Malaysia

	Bahagian 2016 (%)	2016		2017		
		S3	S4	S1	S2	S3
		Perubahan tahunan (%)				
Kesatuan Eropah (EU)	**10.1**	**-3.5**	**1.0**	**22.2**	**21.7**	**23.6**
Jepun	**8.1**	**-11.7**	**-12.3**	**18.4**	**26.4**	**16.5**
Amerika Syarikat	**10.2**	**4.7**	**2.3**	**11.9**	**9.4**	**13.2**
ASEAN[1]	**29.4**	**3.5**	**6.3**	**23.8**	**16.1**	**20.7**
Timur Laut Asia	**22.9**	**-7.3**	**5.8**	**23.9**	**30.0**	**27.0**
Republik Rakyat China	*12.5*	*-8.3*	*12.3*	*39.8*	*42.6*	*25.4*
Hong Kong SAR	*4.8*	*-1.4*	*10.4*	*10.0*	*12.3*	*30.8*
Korea	*2.9*	*-16.2*	*-6.9*	*-2.1*	*30.5*	*40.4*
China Taipei	*2.7*	*-3.2*	*-12.9*	*13.8*	*9.9*	*15.9*
Asia Barat[2]	**2.9**	**-9.4**	**11.4**	**6.8**	**13.4**	**22.2**
India	**4.1**	**-1.4**	**1.1**	**13.8**	**16.1**	**8.7**
Jumlah Eksport	**100.0**	**-2.1**	**3.1**	**21.4**	**20.5**	**22.1**

[1] Singapura, Thailand, Indonesia, Filipina, Brunei Darussalam, Vietnam, Kemboja, Myanmar dan Laos
[2] Emiriah Arab Bersatu, Arab Saudi, Oman, Iraq, Qatar, Kuwait, Jordan, Lebanon, Bahrain, Syria, Palestine, Yaman dan Iran

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 5

Imbangan Pembayaran[1]

	2016		2017		
	S3	S4	S1	S2	S3
	RM bilion				
Akaun Semasa	**7.3**	**12.5**	**5.3**	**9.6**	**12.5**
(% daripada PNK)	*2.4*	*3.9*	*1.7*	*3.0*	*3.7*
Barangan	26.8	31.2	25.3	27.0	31.7
Perkhidmatan	-4.2	-5.4	-6.2	-5.0	-4.9
Pendapatan Primer	-10.7	-9.2	-9.9	-8.2	-8.6
Pendapatan Sekunder	-4.6	-4.1	-3.9	-4.2	-5.7
Akaun Kewangan	**-5.8**	**-14.2**	**-8.8**	**7.3**	**-1.2**
Pelaburan langsung	2.7	1.0	8.3	-7.1	6.2
Aset	*-11.6*	*-15.1*	*-2.7*	*-15.6*	-7.7
Liabiliti	*14.3*	*16.1*	*10.9*	*8.4*	13.9
Pelaburan Portfolio	-10.6	-19.1	-31.9	16.0	-5.1
Aset	*-7.1*	*2.7*	*-9.0*	*-2.8*	-8.8
Liabiliti	*-3.5*	*-21.8*	*-22.9*	*18.8*	3.7
Derivatif Kewangan	-0.1	-1.2	0.6	-0.3	1.0
Pelaburan lain	2.1	5.0	14.2	-1.3	-3.3
Kesilapan dan ketinggalan[2]	13.2	20.7	1.7	-14.3	-8.5
Imbangan Keseluruhan	**14.6**	**19.0**	**-1.8**	**2.7**	**2.9**

Aset: (-) menunjukkan aliran keluar disebabkan oleh pemerolehan aset di luar negeri oleh pemastautin
Liabiliti: (+) menunjukkan aliran masuk disebabkan oleh liabiliti asing
[1] Mengikut Edisi Keenam Manual Imbangan Pembayaran dan Kedudukan Pelaburan Antarabangsa (BPM6) oleh Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF)
[2] Termasuk penambahan/pengurangan nilai rizab antarabangsa hasil daripada penilaian semula pertukaran asing yang belum direalisasikan

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 6

Hutang Luar Negeri Terkumpul

	2016	2017	
	akhir-Sep	akhir-Jun	akhir-Sep
	RM bilion		
Jumlah hutang luar negeri	**868.7**	**877.5**	**873.8**
Bersamaan dengan USD bilion	*207.4*	*202.3*	*204.7*
Mengikut instrumen			
Bon dan nota[1]	151.2	164.1	162.3
Peminjaman antara bank[1]	148.9	192.3	166.5
Pinjaman antara syarikat[1]	124.2	128.1	127.7
Pinjaman[1]	51.1	36.2	38.3
Pemegangan sekuriti hutang domestik oleh bukan pemastautin	237.1	194.9	200.7
Deposit bukan pemastautin	82.6	78.8	90.8
Lain-lain[2]	73.6	83.1	87.6
Profil tempoh matang			
Jangka sederhana dan panjang	534.4	490.6	489.5
Jangka pendek	334.3	386.9	384.4
Denominasi mata wang			
Ringgit	331.0	287.6	296.9
Asing	537.4	589.9	577.0
Jumlah hutang/KDNK (%)	70.6	65.2	65.0
Hutang jangka pendek/Jumlah hutang (%)	38.5	44.1	44.0
Rizab/Hutang jangka pendek (kali)	1.2	1.1	1.1[3]

[1] Instrumen hutang terkandung dalam peminjaman luar pesisir.
[2] Terdiri daripada kredit perdagangan, peruntukan SDR IMF dan liabiliti hutang lain.
[3] Berdasarkan rizab antarabangsa pada 31 Oktober 2017.

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia dan Bank Negara Malaysia

Jadual 7

Pembiayaan Sektor Swasta Melalui Sistem Perbankan, IKP dan Pasaran Modal

	2016		2017			2016		2017		
	S2	ST1	S1	S2	S3	S2	S3	S1	S2	S3
	Pada tempoh (RM bilion)					Pertumbuhan tahunan (%)				
Jumlah pembiayaan bersih	**24.8**	**39.6**	**36.8**	**29.8**	**29.1**	**6.8**	**6.4**	**6.8**	**7.0**	**6.4**
Pinjaman terkumpul*[1]	17.2	21.9	15.4	12.0	13.6	5.5	4.3	6.0	5.6	5.0
Antaranya:										
Perusahaan perniagaan	3.3	7.4	8.7	1.0	0.8	3.8	2.1	7.1	6.6	5.4
PKS	*8.0*	*5.1*	*3.5*	*2.1*	*5.2*	*9.2*	*8.2*	*9.3*	*7.0*	*7.0*
Bukan PKS	*-4.7*	*2.4*	*5.3*	*-1.2*	*-4.5*	*-0.8*	*-3.1*	*5.0*	*6.3*	*4.0*
Isi rumah	12.4	12.1	8.2	10.4	11.3	6.2	5.8	5.4	5.1	4.9
Bon korporat terkumpul	7.6	17.7	21.4	17.9	15.5	11.3	13.9	9.8	11.8	10.9

* Termasuk pinjaman yang dijual kepada Cagamas
[1] Sistem perbankan dan institusi kewangan pembangunan (IKP)
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkab oleh penggenapan

Sumber: Bank Negara Malaysia

Jadual 8

Penunjuk Pinjaman

	2016		2017			2016		2017		
	S2	S3	S1	S2	S3	S2	S3	S1	S2	S3
	Pada tempoh (RM bilion)					Pertumbuhan tahunan (%)				
Jumlah										
Permohonan pinjaman[1]	211.4	204.0	197.5	204.8	221.2	2.4	-8.6	5.9	-3.1	8.5
Kelulusan pinjaman[1]	88.4	87.6	87.4	91.8	96.8	-12.3	-7.8	15.0	3.9	10.5
Pengeluaran pinjaman[2]	270.8	263.6	292.4	274.1	284.6	-0.5	-6.6	7.6	1.2	7.9
Bayaran balik pinjaman[2]	264.2	256.6	289.4	274.4	285.6	4.8	-3.1	5.4	3.8	11.3
Antaranya:										
Perusahaan perniagaan[3]										
Permohonan pinjaman	101.4	93.9	86.4	86.6	97.0	5.7	-15.6	-0.1	-14.6	3.4
Kelulusan pinjaman	42.5	40.0	40.9	40.9	44.3	-6.0	-6.2	17.0	-3.9	10.7
Pengeluaran pinjaman	195.2	187.1	213.8	196.9	204.6	0.5	-8.9	9.1	0.8	9.4
Bayaran balik pinjaman	192.0	183.9	210.2	198.9	208.0	5.4	-5.8	5.2	3.6	13.1
PKS										
Permohonan pinjaman	47.1	48.3	41.1	42.1	46.4	-7.2	-6.0	1.8	-10.6	-4.0
Kelulusan pinjaman	16.4	17.1	13.9	15.2	16.9	-1.2	0.9	4.2	-7.8	-0.7
Pengeluaran pinjaman	66.3	66.7	71.8	69.3	76.8	1.3	-4.8	15.3	4.5	15.2
Bayaran balik pinjaman	66.1	65.9	69.8	68.5	74.3	5.8	-1.5	15.4	3.6	12.8
Bukan PKS[3]										
Permohonan pinjaman	54.4	45.6	45.2	44.5	50.7	20.3	-23.8	-1.8	-18.1	11.2
Kelulusan pinjaman	26.1	23.0	27.0	25.7	27.3	-8.8	-10.8	24.8	-1.5	19.1
Pengeluaran pinjaman	129.0	120.4	142.0	127.6	127.8	0.1	-11.0	6.3	-1.1	6.1
Bayaran balik pinjaman	125.9	118.0	140.4	130.4	133.7	5.2	-8.0	0.8	3.5	13.3
Isi Rumah										
Permohonan pinjaman	109.9	110.1	111.1	118.2	124.2	-0.4	-1.7	11.1	7.5	12.8
Kelulusan pinjaman	45.8	47.6	46.5	50.9	52.5	-17.4	-9.1	13.3	11.1	10.3
Pengeluaran pinjaman	75.5	76.5	78.6	77.2	79.9	-3.0	-0.5	3.6	2.2	4.4
Bayaran balik pinjaman	72.2	72.7	79.1	75.5	77.6	3.5	4.4	5.9	4.5	6.8

[1] Permohonan dan kelulusan pinjaman bagi semua segmen merangkumi sistem perbankan sahaja
[2] Pengeluaran dan bayaran balik pinjaman bagi semua segmen merangkumi sistem perbankan dan institusi kewangan pembangunan (IKP)
[3] Termasuk institusi kewangan bukan bank domestik, institusi kewangan domestik, kerajaan, entiti domestik lain dan entiti asing
Nota: Angka-angka tidak semestinya terjumlah disebabkan oleh penggenapan

Sumber: Bank Negara Malaysia

Jadual 9

Penunjuk Keberuntungan Sektor Perbankan

	2016		2017		
	S3	S4	S1	S3	S3
Pulangan atas ekuiti (%)	12.8	12.5	11.8	12.7	12.8
Pulangan atas aset (%)	1.4	1.3	1.3	1.4	1.4
	RM juta				
Pendapatan faedah bersih	10,656	11,087	11,314	11,622	11,705
Campur: Pendapatan berasaskan fi	2,181	2,527	2,538	2,527	2,452
Tolak: operasi kasar	7,290	7,554	7,610	7,670	7,589
Keuntungan operasi kasar	5,550	6,060	6,242	6,478	6,568
Tolak: Peruntukan jejas nilai dan lain-lain	450	683	301	822	529
Keuntungan operasi kasar selepas peruntukan	5,100	5,376	5,941	5,656	6,039
Campur: Pendapatan	2,849	2,284	2,021	3,578	2,999
Untung sebelum cukai	**7,949**	**7,662**	**7,962**	**9,234**	**9,038**
	Perubahan tahunan (%)				
Pulangan atas ekuiti *(mata peratusan)*	1.2	1.3	-4.3	-3.4	0.0
Pulangan atas aset *(mata peratusan)*	9.0	5.9	-1.5	-0.6	2.1
Pendapatan faedah bersih	-0.2	1.9	6.5	9.6	9.8
Campur: Pendapatan berasaskan fi	1.2	3.5	4.3	13.0	12.4
Tolak: Kos operasi	0.0	-9.8	4.6	4.6	4.1
Keuntungan operasi kasar	0.1	22.6	8.0	17.7	18.3
Tolak: Peruntukan jejas nilai dan lain-lain	-69.0	74.3	-63.2	11.0	17.5
Keuntungan operasi kasar selepas peruntukan	24.7	18.1	19.7	18.8	18.4
Campur: Pendapatan lain	-11.3	-13.0	-26.3	-13.4	5.2
Untung Sebelum cukai	**8.9**	**6.7**	**3.3**	**3.8**	**13.7**

Sumber: Bank Negara Malaysia

Jadual 10

Penunjuk Sektor Insurans dan Takaful

	2016		2017		
	S3	S4	S1	S2	S3
	RM juta				
Insurans Hayat & Takaful Keluarga					
Lebihan pendapatan berbanding perbelanjaan	5,348	658	6,122	4,413	3,518
Insurans Am & Takaful Am					
Keuntungan operasi	*885*	*891*	*495*	*762*	*655*
Nisbah tuntutan (%)	*56*	*57*	*63*	*55*	*61*
	Perubahan tahunan (%)				
Insurans Hayat & Takaful Keluarga					
Lebihan pendapatan berbanding perbelanjaan	*1382*	-87.5	32.4	67.8	-34.2
Insurans Am & Takaful Am					
Keuntungan operasi	*59.6*	*31.3*	*-36.3*	*-10.6*	*-26*
Nisbah tuntutan (mata peratusan)	*-9.1*	*-4.0*	*8.8*	*-1.2*	*4.8*

Sumber: Bank Negara Malaysia

Jadual 11

Kewangan Kerajaan Persekutuan

	2016		2017[a]		
	S3	S4	S1	S2	S3
	RM bilion				
Hasil	56.3	59.8	46.6	50.4	58.7
% pertumbuhan tahunan	*0.1*	*6.8*	*-4.4*	*6.2*	*4.3*
Perbelanjaan mengurus	50.7	50.0	57.6	53.5	48.3
% pertumbuhan tahunan	*-3.0*	*-13.0*	*0.3*	*2.8*	*-4.8*
Akaun semasa	**5.6**	**9.8**	**-10.9**	**-3.1**	**10.5**
% daripada KDNK	**1.8**	**3.0**	**-3.4**	**-0.9**	**3.1**
Perbelanjaan pembangunan bersih	*7.4*	*13.7*	*9.3*	*10.6*	*9.7*
% pertumbuhan tahunan	*-15.1*	*-11.5*	*1.7*	*2.0*	*30.9*
Imbangan keseluruhan	***-1.8***	***-3.8***	***-20.2***	***-13.8***	***0.8***
% daripada KDNK	***-0.6***	***-1.2***	***-6.2***	***-4.2***	***0.2***
Memo:					
Jumlah perbelanjaan bersih	58.1	63.7	66.9	64.2	57.9
% pertumbuhan tahunan	*-4.7*	*-12.7*	*0.5*	*2.7*	*-0.3*
Jumlah hutang Kerajaan Persekutuan (pada akhir tempoh)	643.6	648.5	664.5	685.1	687.4
% daripada KDNK	*52.3*	*52.7*	*49.4*	*50.9*	*51.1*
Hutang dalam negeri	413.9	438.2	489.5	496.3	492.3
% daripada KDNK	*33.6*	*35.6*	*36.4*	*36.9*	*36.6*
Hutang luar negeri	229.7	210.2	175.0	188.8	195.1
% daripada KDNK	*18.7*	*17.1*	*13.0*	*14.0*	*14.5*
Pemegangan hutang Kerajaan Persekutuan dalam denominasi RM oleh bukan pemastautin	*211.8*	*191.8*	*156.7*	*171.1*	*177.8*
% daripada KDNK	*17.2*	*15.6*	*11.7*	*12.7*	*13.2*
Peminjaman luar pesisir	*18.0*	*18.5*	*18.3*	*17.7*	*17.3*
% daripada KDNK	*1.5*	*1.5*	*1.4*	*1.3*	*1.3*

[a] Awalan

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia dan Bank Negara Malaysia